

**GÜZEL SANATLAR LİSESİ MÜZİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN TÜRK
MÜZİĞİ VE BATI MÜZİĞİ DERSLERİNE YÖNELİK TUTUMLARI ÜZERİNE
BİR İNCELEME**

Merve DAŞTAN

**Yüksek Lisans Tezi
Müzik Bilimleri Anasanat Dalı
Dr. Öğr. Ü. Koray ÇELENK
2019
Her Hakkı Saklıdır**

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
MÜZİKOLJİ SANAT DALI MÜZİK BİLİMLERİ ANA SANAT DALI

**GÜZEL SANATLAR LİSESİ MÜZİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN TÜRK
MÜZİĞİ VE BATI MÜZİĞİ DERSLERİNE YÖNELİK TUTUMLARI ÜZERİNE
BİR İNCELEME**

(A Study on The Attitudes of The Students of The Fine Arts High School Music
Department towards Turkish Music and Classical Music Lessons)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Merve DAŞTAN

Danışman: Dr. Öğr. Ü. Koray ÇELENK

Erzurum

Eylül, 2019

Atatürk Üniversitesi
Güzel Sanatlar Enstitüsü

TEZ BEYAN FORMU
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

BİLDİRİM

Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esaslarının ilgili maddelerine göre hazırlamış olduğum “Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Türk Müziği ve Batı Müziği Derslerine Yönelik Tutumları Üzerine Bir İnceleme” adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esaslarının ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim. *

Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir. *

Tezimin/Raporumun makale için **altı ay**, patent için **iki yıl** süreyle erişiminin ertelenmesini istiyorum.

12/09/2019

Merve DAŞTAN

*** LİSANSÜSTÜ TEZLERİN ELEKTRONİK ORTAMDA TOPLANMASI, DÜZENLENMESİ VE ERİŞİME AÇILMASINA İLİŞKİN YÖNERGE**

.....

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Lisansüstü tezlerin erişime açılmasının ertelenmesi MADDE 6– (1) Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

(2) Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ay aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

Gizlilik dereceli tezler MADDE 7– (1) Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

(2) Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

Atatürk Üniversitesi
Güzel Sanatlar Enstitüsü

TEZ KABUL TUTANAĞI

GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Dr. Öğr. Ü. Koray ÇELENK danışmanlığında, Merve DAŞTAN tarafından hazırlanan bu çalışma 12/09/2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Müzik Bilimleri Anasanat Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Sıtkı AKARSU

İmza :

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Ü. Koray ÇELENK

İmza :

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Ü. Yılmaz KAHYAOĞLU

İmza :

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir. 12./09/2019

Doç. Dr. Ahmet Selim DOĞAN
Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürü

TEŐEKKÖR

Bu araştırma; Gőzel Sanatlar Lisesi ğrencilerinin Tőrk mőzięi ve Batı mőzięi derslerine yönelik tutumlarını çeşitli değişkenler açısından incelemektedir.

Araştırmanın her aşamasında bilgi ve tecrőbesini benden esirgemeyip her daim yanımda olan, çalışmada yer alan bőtőn blőmlere fazlasıyla emek veren çok değerli danışman hocam Dr. Öğr. Őyesi Koray ÇELENK'e, savunma jőrime katılarak değerli grőřlerini benimle paylaşan Doç. Dr. Sıtkı AKARSU ve Dr. Öğr. Ő. Yılmaz KAHYAOğLU'na ve manevi desteklerini her daim hissettiğim kıymetli aileme sonsuz teőekkőrlerimi sunarım.

Araştırma leğinin uygulandığı Gőzel Sanatlar Liselerinde görev yapan, yardımlarını esirgemeyen değerli öğretmenlere ve leği cevaplayan sevgili öğrencilere teőekkőrlerimi sunarım.

ÖZET**YÜKSEK LİSANS TEZİ****GÜZEL SANATLAR LİSESİ MÜZİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN TÜRK MÜZİĞİ VE BATI MÜZİĞİ DERSLERİNE YÖNELİK TUTUMLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME****Merve DAŞTAN****Eylül 2019, 147 sayfa****Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Ü. Koray ÇELENK****Jüri: Doç. Dr. Sıtkı AKARSU****Dr. Öğr. Ü. Koray ÇELENK****Dr. Öğr. Ü. Yılmaz KAHYAOĞLU**

Bu araştırmada, Güzel Sanatlar Liseleri (GSL) Müzik Bölümleri müfredatında var olan Türk Müziği ve Batı Müziğine yönelik derslere öğrencilerin geliştirmiş oldukları tutumları belirlemek, doğrudan ve dolaylı olarak bir durum tespiti yapmak, öğrencilerin Türk Müziği ya da Batı Müziği derslerinin hangilerinde kendilerini daha iyi ifade ettiklerini tespit etmek ve konu ile ilgili ileride yapılacak olan çalışmalara ışık tutabilmek amaçlanmıştır.

Araştırma, müziği meslek olarak seçebilecek kişilerin Türk Müziği ve Batı Müziği eğilimlerinin ortaya konulması, ileride bu branşı meslek olarak seçecek kişilerin üniversitelerde tercih edecekleri bölümler açısından farkındalıklarının ortaya çıkarılması ve alanda yapılan diğer çalışmalar ile müzik eğitiminin sorunlarına ışık tutması açısından önem arz etmektedir.

Araştırma, nitel destekli olup, nicel verilere bağlı betimsel araştırma yöntemlerinden tarama (survey) modelinde tasarlanmış ve veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından literatür taramasına bağlı olarak geliştirilen tutum ölçeği kullanılmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu, ulaşılabilen ve geri dönüş sağlanan Türkiye'nin 6 ilindeki Güzel Sanatlar Liseleri'nden (Erzurum GSL, Aksaray GSL, Mamak Mimar Sinan GSL, Mersin Nevit Kodallı GSL, Gaziantep Ticaret Odası GSL ve Buca Işılay Saygın GSL) 412 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmada, GSL öğrencilerin Türk ve Batı müziği derslerine yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu, Batı müziği derslerine yönelik tutumların Türk müziği derslerine yönelik tutumlara göre daha yüksek olduğu, tutumların cinsiyet, okunan lise, çalgı ve tercih edilen müzik türüne farklılık gösterirken yaş ve sınıf düzeyine göre farklılaşmadığı, öğrencilerin dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türünün sırasıyla THM, Türkçe pop ve Klasik batı türleri olduğu ve Türk müziği derslerine yönelik tutumlar ile Batı müziğine yönelik tutumlar arasında anlamlı bir ilişki ve farklılık olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi, GSL, Türk müziği, Batı müziği, tutum.

ABSTRACT**MASTER'S THESIS****A STUDY ON THE ATTITUDES OF THE STUDENTS OF THE FINE ARTS
HIGH SCHOOL MUSIC DEPARTMENT TOWARDS TURKISH MUSIC AND
CLASSICAL MUSIC LESSONS****Merve DAŞTAN****September 2019, 147 Pages****Advisor: Assist. Prof. Koray ÇELENK****Jury: Assoc. Prof. Sıtkı AKARSU****Assist. Prof. Koray ÇELENK****Assist. Prof. Yılmaz KAHYAOĞLU**

The aim of this research is to determine the attitudes of the students towards Turkish Music and Classical Music courses in the Fine Arts High Schools (GSL) Music Departments curriculum, to make a direct and indirect assessment of the situation, to determine which of the Turkish Music or Classical Music courses express students better, and to shed light on future studies on the subject.

The research is important in terms of revealing Turkish and Classical Music tendencies of the people who can choose music as a profession and the awareness of the people who will choose this branch as a profession to the preferences of the department in the university. In addition, this research is important in terms of shedding light on the problems of music education with other studies conducted in the field.

The study was designed as a survey model, one of the descriptive research methods based on quantitative data, and the attitude scale developed by the researcher based on the literature survey was used as a data collection tool.

The study group consists of 412 students whose studying Fine Arts high schools (Erzurum GSL, Aksaray GSL, Mamak Mimar Sinan GSL, Mersin Nevit Kodallı GSL, Gaziantep Ticaret Odası GSL ve Buca Işıl Saygın GSL) in Turkey.

In the study, it was concluded that the attitudes of GSL students towards Turkish and Classical Music courses were middle level. It was concluded that the attitudes of GSL students towards Classical Music lessons were higher than the attitudes towards Turkish music lessons. It was concluded that GSL students' attitudes differed according to gender, high school, instrument and preferred music genre, but not differed according to age and grade. It was concluded that the most preferred music genres of the students were THM, Turkish pop and Classical Music genres, respectively. It was concluded that there was a significant relationship and difference between attitudes towards Turkish music courses and attitudes towards Classical Music courses.

Key Words: Music education, fine arts high school, Turkish music, Classical music, attitude.

İÇİNDEKİLER

TEZ KABUL TUTANAĞI	i
TEZ BEYAN FORMU	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar DİZİNİ	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ	x
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ	xi
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	2
PROBLEM DURUMU	2
1.1. MÜZİK.....	2
1.2. EĞİTİM	2
1.3. MÜZİK EĞİTİMİ.....	3
1.3.1. Mesleki Müzik Eğitimi.....	4
1.4. TÜRKİYE’DE MESLEKİ MÜZİK EĞİTİMİ VEREN KURUMLAR.....	4
1.5. TÜRK MÜZİĞİ.....	5
1.6. BATI MÜZİĞİ	7
1.7. GÜZEL SANATLAR LİSELERİNİN KURULUŞ AMAÇLARI VE İŞLEVİ ..	9
1.8. TUTUM.....	18
1.8.1. Tutumun Oluşma Süreci	19
1.8.2. Tutumun Ölçülmesi	20
1.9. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	20
1.10. PROBLEM CÜMLESİ.....	22
1.10.1. Alt Problemler	23
1.11. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	23
1.12. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	24
1.13. VARSAYIMLAR	24
1.14. SINIRLILIKLAR.....	24
1.15. TANIMLAR	25
İKİNCİ BÖLÜM	26

YÖNTEM.....	26
2.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	26
2.2. ÇALIŞMA GRUBU	26
2.3. VERİLERİN TOPLANMASI.....	28
2.4. VERİLERİN ANALİZİ	36
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	39
BULGULAR VE YORUM.....	39
3.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM	39
3.2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM.....	48
3.2.1. Tutumların Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılığına İlişkin Bulgular ve Yorum	48
3.2.2. Tutumların Yaş Değişkenine Göre Farklılığına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	52
3.2.3. Tutumların Okunan Lise Değişkenine Göre Farklılığına İlişkin Bulgular ve Yorum	54
3.2.4. Tutumların Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Farklılığına İlişkin Bulgular ve Yorum	62
3.2.5. Tutumların Bireysel Çalgı Değişkenine Göre Farklılığına İlişkin Bulgular ve Yorum	65
3.2.6. Tutumların Tercih Edilen Müzik Türü Değişkenine Göre Farklılığına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	79
3.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM.....	80
3.4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM.....	81
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	82
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	82
4.1. SONUÇLAR	82
4.2. ÖNERİLER	85
KAYNAKÇA	87
EKLER.....	98
EK-1. Türk Müziği Derslerine Yönelik Tutum Ölçeği.....	98
EK-2. Batı Müziği Derslerine Yönelik Tutum Ölçeği.....	99
EK-3. İzin Yazıları	100
EK-4. İstatistiksel Ham Veri Tabloları.....	102

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. Güzel Sanatlar Lisesi Öğretim Programı (Müzik).....	10
Tablo 2. Güzel Sanatlar Lisesi (Türk Halk Müziği)	12
Tablo 3. Güzel Sanatlar Lisesi (Türk Sanat Müziği)	15
Tablo 4. GSL Öğrencilerinin Cinsiyete ve Yaşa Göre Dağılımı	27
Tablo 5. Öğrencilerin Okudukları Liselere ve Sınıf Düzeylerine Göre Dağılımı.....	27
Tablo 6. Öğrencilerin Bireysel Çalgılarına Göre Dağılımı	28
Tablo 7. Uzman Grubu Bilgileri	29
Tablo 8. KGO Karşılaştırması için Minimum Değerler	29
Tablo 9. Türk ve Batı Müziği Dersleri Ölçek Maddeleri KGO, KGÖ ve KGİ Değerleri	30
Tablo 10. Faktör Analizi Uygunluğu KMO ve Barlett Testi	31
Tablo 11. Faktör Analizi Toplam Varyans Açıklaması Tablosu	31
Tablo 12. Türk Müziği ve Batı Müziği Ölçek Madde ve Döndürülmüş Madde Matriksleri.....	34
Tablo 13. Türk ve Batı Müziği Ölçekleri Cronbach's Alpha Güvenirlik Testi Sonuçları	35
Tablo 14. Aritmetik Ortalama Değerlendirme Aralıkları	36
Tablo 15. Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi Sonuçları	37
Tablo 16. Öğrencilerin Türk Müziği Derslerine Yönelik Görüşlerinin Dağılımı.....	39
Tablo 17. Öğrencilerin Batı Müziği Derslerine Yönelik Görüşlerinin Dağılımı.....	42
Tablo 18. GSL Öğrencilerinin Türk ve Batı Müziği Derslerine Yönelik Tutum Düzeyleri.....	46
Tablo 19. Cinsiyet Değişkenine Göre Türk Müziği Dersleri Tutum Farklılıkları	48
Tablo 20. Cinsiyet Değişkenine Göre Batı Müziği Dersleri Tutum Farklılıkları	50
Tablo 21. Cinsiyet Değişkenine Göre Türk ve Batı Müziği Dersleri Tutum Genel Ortalama Puanı Farklılıkları.....	51
Tablo 22. Yaş Değişkenine Göre Türk Müziği Dersleri Tutum Farklılıkları	52
Tablo 23. Yaş Değişkenine Göre Türk ve Batı Müziği Dersleri Tutum Genel Ortalama Puanı Farklılıkları	54
Tablo 24. Okunan Lise Değişkenine Göre Türk Müziği Dersleri Tutum Farklılıkları...	54
Tablo 25. Okunan Lise Değişkenine Göre Batı Müziği Dersleri Tutum Farklılıkları	58

Tablo 26. Okunan Lise Değişkenine Göre Türk ve Batı Müziği Dersleri Tutum Genel Ortalama Puanı Farklılıkları.....	61
Tablo 27. Sınıf Düzeyine Göre Türk Müziği Dersleri Tutum Farklılıkları	62
Tablo 28. Sınıf Düzeyine Göre Batı Müziği Dersleri Tutum Farklılıkları	64
Tablo 29. Sınıf Düzeyine Göre Türk ve Batı Müziği Dersleri Tutum Genel Ortalama Puanı Farklılıkları	64
Tablo 30. Bireysel Çalgı Değişkenine Göre Türk Müziği Dersleri Tutum Farklılıkları	65
Tablo 31. Bireysel Çalgı Değişkenine Göre Batı Müziği Dersleri Tutum Farklılıkları..	71
Tablo 32. Bireysel Çalgı Değişkenine Göre Türk ve Batı Müziği Dersleri Tutum Genel Ortalama Puanı Farklılıkları.....	77
Tablo 33. Tercih Edilen Müzik Türü Değişkenine Göre Dağılımlar ve Türk ve Batı Müziği Dersleri Tutum Farklılıkları.....	79
Tablo 34. Türk Müziği ve Batı Müziği Derslerine Yönelik Tutum İlişkisi	80
Tablo 35. Türk Müziği ve Batı Müziği Derslerine Yönelik Tutum İlişkisi.....	81

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Türk Müziği Maddeleri Birikinti Grafiği.....33

Şekil 2. Batı Müziği Maddeleri Birikinti Grafiği.....33

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

- GSL** : Güzel Sanatlar Lisesi
- TDK** : Türk Dil Kurumu
- f** : Frekans
- MEB** : Milli Eğitim Bakanlığı
- TM** : Türk Müziği
- BM** : Batı Müziği
- KGO** : Kapsam Geçerlik Oranı
- KGİ** : Kapsam Geçerlik İndeksi
- KGÖ** : Kapsam Geçerlik Ölçütü
- KMO** : Kaiser-Meyer-Olkin
- SPSS** : Statistical Packet for the Social Sciences
- N** : Kişi Sayısı
- Ort.** : Ortalama
- p** : Anlamlılık Düzeyi
- r** : Pearson Korelasyon Katsayısı
- sd** : Serbestlik Derecesi
- SO** : Sıra ortalaması
- SS** : Standart Sapma
- ST** : Sıra Toplamı
- \bar{x} : Aritmetik Ortalama
- THM** : Türk Halk Müziği
- TSM** : Türk Sanat Müziği

GİRİŞ

Duyguların ifade edilebildiği en güzel sanat dallarından biri olan müziğin işlevleri; hem bir eğitim aracı hem de bir eğitim alanı olmasıdır. Müziğin işlevlerinin etkili olabilmesi için eğitim süreci içinde olumlu tutumların, bilgilerin ve davranışların kazandırılması gerekmektedir.

Öğrenilebilen bir davranış şekli olan tutum ise eğitim yoluyla daha etkili ve istendik yönde değişim gösterebilir. Tutumun, öğrenilen ve değişebilen bir davranış olması, olumsuz tutum gösterilen durumların olumlu yönde değiştirilebilmesine olanak sağlar. Bir durum ya da nesneye karşı gözlenen ya da ölçülen tutumlar, olumlu ya da olumsuz yönde değiştirilebilir. Öğrencilerin derslere karşı gösterdikleri tutumlarının ölçülmesi, olumsuz tutum gösterdikleri derslerin belirlenmesi ve bu derslere karşı tutumlarının istendik yönde değiştirilmesinin, öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir.

Tutumların müzikte de etkili olduğu bilinmektedir. Tutumların olumlu yönde olması, bireylerin yeteneklerini geliştirmelerinde ve müzikteki başarıları ile doğrudan ilgili olduğu yapılan araştırmalarla ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Müzik eğitimi, genel, özengen ve mesleki müzik eğitimi olmak üzere üç gruba ayrılır. Ülkemizde mesleki müzik eğitimi, Güzel Sanatlar Lisesi, Güzel Sanatlar Fakülteleri, Eğitim Fakülteleri, Müzik ve Sahne Sanatları Fakülteleri ve Konservatuvarlarda verilmektedir.

Türk müziği ve Batı müziği dersleri, ülkemizde müzik eğitimi veren kurumlarda önemli müzik eğitimi aşamalarının temelini oluşturmaktadır. Bu araştırmada, Güzel Sanatlar Lisesi müzik bölümlerinde bulunan Türk müziği ve Batı müziği derslerine ilişkin öğrenci tutumları saptanmıştır. Çalışmada, öğrenci tutumlarını ölçmek amacıyla öğrencilere söz konusu derse ilişkin geliştirilmiş tutum ölçeği uygulanarak; yaş, cinsiyet, sınıf düzeyi, eğitim almakta olduğu lise, bireysel çalgı ve dinlenen müzik türü değişkenleri ile tutumları arasındaki farklılıklar ölçülmeye çalışılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

PROBLEM DURUMU

Bu araştırmanın problem durumu “Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Türk Müziği ve Batı Müziği Derslerine Yönelik Tutumları” olarak belirlenmiştir. Aşağıda ilgili problemin mevcut durumuna ışık tutacak temel bilgilere yer verilmiştir.

1.1. MÜZİK

Müzik, bugüne kadar çok çeşitli biçimlerde tanımlanmıştır. Bu tanımların birçoğunda yer alan temel noktaları birleştiren bir yaklaşıma göre müzik, duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri belirli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerle işleyip anlatan estetik bir bütündür (Uçan, 2005, s. 10).

Uçan’ın da belirttiği gibi müzik duygu ve düşünceleri seslerle ifade etme biçimidir. Bir başka kaynakta ise müzik “seslerin bütünlük ve devamlılık teşkil edecek şekilde anlamlı bir sıra halinde birleştirilmesi sanatı veya bilimi” olarak ifade edilmektedir ("Merriam-Webster", t.y.).

Yukarıdaki ifadeler değerlendirildiğinde, müziğin meydana gelmesi için sesin üretimi veya frekansların oluşumu gibi temel fizik olaylarının cereyan etmesi gerekmektedir. Bununla beraber, meydana gelen seslerin anlamlı bir sıra dahilinde ve bütünlük oluşturacak şekilde bilinçli olarak tasarlanması ise müzik olarak tanımlanmaktadır.

1.2. EĞİTİM

TDK eğitimi “Çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme, terbiye” olarak tanımlamıştır (Türk Dil Kurumu, t.y.).

Eğitim; bilim, teknik ve sanatın her üçünü de kapsayan bir içerikle düzenlenerek bireyleri ve toplumları biçimlendirme, yönlendirme, değiştirme, geliştirme ve yetkinleştirmede en etkili süreç niteliği kazanır. Böyle bir eğitim bireyi biyopsişik, toplumsal ve kültürel boyutlarıyla, bedensel, bilişsel, duyuşsal ve

devinişsel davranış yapılarıyla dengeli bir bütün olarak, en uygun ve en ileri düzeyde yetiştirmeyi amaçlar (Uçan, 2005, s. 28).

Aynı zamanda eğitim; insanların en iyi biçimde yetiştirilmesine kaynaklık eden etkili ve değerli bir araçtır. Bu değerli araç insanlara hizmet sunabilmek amacıyla onların yaşamında önem oluşturan alanları kapsamına almıştır. Sanat da insan yaşamının vazgeçilmez alanlarından biri olarak, eğitim içerisindeki özgün yerini bulmuştur (Uslu, 1996, s. 105).

1.3. MÜZİK EĞİTİMİ

Uçan'a göre "Müzik eğitimi, bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin müziksel yaşantısında belirli değişiklikler oluşturma ya da bireyin müziksel davranışını değiştirme veya geliştirme sürecidir." (Uçan, 2005, s. 30).

Genel müzik eğitimi, her düzeyde ve herkes insana yönelik olan müzik eğitimidir. Genel müzik eğitimi, en temel bilgi, beceri ve kültürü kazandırmayı amaç edinmektedir. Yaşadığımız çağda müzik biliminin bireyin bilişsel, davranışsal ve duyuşsal özelliklerini geliştirip değiştirdiği bilim insanlarınca da ortaya konmuş tartışmasız bir gerçektir. Müzik eğitimi almış bir birey yalnızca yeteneğini geliştirmekle kalmayıp kendini sosyal platformlarda ve sosyal çevresinde de daha iyi, etkili ve sağlıklı ifade etmektedir. Müzik eğitimi bireye ses eğitimi, kulak eğitimi, çalgı eğitiminin yanı sıra müziksel kişilik ve kültür kazandırmayı da amaçlar.

Özengen yani amatör müzik eğitimi, müziği yalnızca zevk için öğrenen ve onunla bir hobi olarak ilgilenen bireye yöneliktir. Bireyin zevk ve estetik duyguları doğrultusunda müziksel davranış kazandırma amacıdadır. "Mesleki müzik eğitimi ise, müziğin belli bir dalını meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme olasılığı bulunup belli bir düzeyde yetenekli olanlara yönelik olup, mesleğin gerektirdiği müziksel bilgi, beceri ve kültürü kazandırmayı amaçlamaktadır (Uçan, 1990, s. 35-36).

Okul öncesi müzik eğitimi çocuk yaştaki bireyin gelişimi açısından ayrıca büyük bir önem taşır. Müziğin bireye sosyal ortamlarda sağladığı öz güven okul öncesi eğitimi alan bireylerin öz güveni yüksek bireyler olmasına katkıda bulunur. Okul öncesi müzik eğitimi bu üç ana kolun (genel müzik eğitimi, özengen yani

amatör müzik eğitimi ve mesleki müzik eğitimi) altında, her biri için yaşam boyu sürecek müzik becerilerini çocuklara sevdirecek; genel müzik eğitimine hazırlayıcı, özengen müzik eğitimine heveslendirici ve hatta çocuktaki yetenekleri keşfederek mesleki müzik eğitimine yönlendirici bir işlev taşımaktadır.

Okul öncesi müzik eğitimi veren öğretmenlerin bu dönemin yaş grubundaki çocuklarının fiziksel, bilişsel ve sosyal özelliklerini çok iyi bilmeleri ve eğitim öğretim programlarını bu sınırlar içerisinde hazırlamalıdır.

1.3.1. Mesleki Müzik Eğitimi

Mesleki müzik eğitimi, müzik alanının bütünü, bir kolunu ya da dalını, o bütün, kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan ya da öyle görünen, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, işin ya da mesleğin getirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar (Uçan, 2005, s. 32) ,

Genel müzik eğitimi mesleki müzik eğitiminin temelini oluşturmaktadır. Bu temeli yeterli ölçüde sağlam başlatmış olan bir birey mesleki müzik eğitimi için daha yetkindir. Bu bağlamda mesleki müzik eğitimi, bireyin müziğe olan yatkınlığını ve eğitimini mesleki yaşantısı haline getirmek amacıyla, gerekli birikimi sağladığı bir süreçtir. Mesleki müzik eğitimi örgün eğitim kurumlarında ve bu kurumlardaki mesleki müzik eğitimi için tam donanımlı öğreticilerle beraber gerçekleştirilebilir.

1.4. TÜRKİYE'DE MESLEKİ MÜZİK EĞİTİMİ VEREN KURUMLAR

Türkiye'de ilkököl ve ortaokul düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren kurumlar yalnızca konservatuvarlardır. İlgili bölümün ilgili düzeyi için MEB'in hazırlamış olduğu öğretim programı kullanılmaktadır. Lise düzeyinde mesleki eğitim veren kurumlar, konservatuvar ve güzel sanatlar liseleridir. Yine güzel sanatlar liseleri ve konservatuvarlar için MEB tarafından hazırlanmış öğretim programları kullanılmaktadır. Bu öğretim programlarında akademik ve genel kültür derslerinin yanı sıra ilgili bölümlerin ilgili alan dersleri de yer almaktadır. Lisans düzeyinde mesleki eğitim veren kurumlar ise müzik eğitim fakülteleri, güzel sanatlar fakülteleri ve konservatuvarlardır. Tüm bu kurumların kuruluş amaçları birbirlerinden farklıdır. Ortak bir amaçları ise alanında tam donanımlı, bizim bilimimize ve sanatına ışık tutup yön verecek bireyler yetiştirmektir.

1.5. TÜRK MÜZİĞİ

1.5.1. Türk Halk Müziği

1954 yılında Sao Paolo’da Uluslararası Halk Müziği Konseyi’nin (IFMC) düzenlediği bir konferansta halk müziğinin tanımıyla alakalı çeşitli çalışmalar sunulmuştur. Bunlardan bir tanesinde Maud Karpeles (1955) bir müziğin halk müziği olarak nitelenebilmesi için *devamlılık, aktarılabilirlik, varyasyon* gibi bazı terimleri içeren bir tanıma başvurmuştur. Bunun sonucu olarak, halk müziğinin [genelde] kayıtlı olmayan kültürün bir parçası olarak ağızdan ağıza aktarılan ve bir yöre insanı tarafından belirlenen çerçevede ve teknik özellikte kalan bir yapısının olduğunu söyleyebiliriz. İcraya dayalı olan halk müziğinin doğaçlama tekniklerini de barındırdığı söylenebilir.

Türk halk müziği, Anadolu coğrafyasında yıllar içerisinde ağızdan ağıza yayılan ve *bağlama, zurna, davul* gibi yöresel enstrümanlarla eşlik edilen ya da direkt icra edilen bir müzik çeşidi olarak nitelenebilir. Adı “Türk” olsa da bu topraklarda yaşayan Laz, Kürt, Çerkez gibi farklı etnik kökene sahip toplumların yıllarca bir uyum içerisinde yaşamasının sonucunda Türk halk müziği kavramı ortak Anadolu kültürünün bir parçası olarak ortaya çıkmıştır.

Türk Halk Müziği, toplumun ortak duygu ve düşüncelerinin yalın, samimi, coşkulu ve içli ezgilerle anlatan köklü bir müzik sanatıdır. Türk halkının zevkle dinlediği bu müzik, doğal ve sosyal olayları, acı, sevgi, özlem ve gurbet gibi ortak duyguları, insanımızın mertlik ve kahramanlık gibi ulusal özelliğini, tarihi olayları konu alan büyük bir kültür hazinesidir. Türk insanının tüm yaşantısını halk müziğimizde, özellikle onun sözlü biçimi olan türkülerimizde görmek mümkündür. Oluşumunda hiçbir sanat endişesi taşımayıp yalnızca duygu, düşünce ve yaşantı ürünü olarak ortaya çıkan Türk Halk Müziği, ritim yönünden çok zengin, ezgisel açıdan ise oldukça renklidir. Tarihi çok eskilere dayanır. Türk insanının çağlar boyunca kendi kendine ürettiği, geleneklerini sürdürdüğü anonim karakterli soylu bir müziktir. Yöresel özellikleri açısından oldukça zenginlik ve çeşitlilik gösterir. Her bakımdan Anadolu halkının ruhunu anlatan köklü bir halk sanatıdır. Ancak, Türk Halk Müziği denince onu sadece Anadolu coğrafyasıyla sınırlandırmak doğru olmaz. Yaşadıkları ülke ve bölge neresi olursa olsun, oluşturulan bu eserlerin tek sahibi Türk insanıdır (Yener, 2006, s. 30).

Yener’in de belirttiği gibi Türk Halk Müziği oldukça köklü bir yapıya sahiptir. Halkın içinden, duygu ve düşüncelerini samimiyet ve sanatsal dille yazıya ve müziğe döken sanatçıların yetişmiş olduğu bu coğrafya zengin kültürüyle müzikte de çok çeşitlilik göstermiştir. Ülkemizin her bölgesinde farklı müzik türüne rastlamak

mümkündür. İç Anadolu bölgesi, Karadeniz, Trakya bölgesi ve diğer bölgeler müzik türleri ve işlenen konu olarak benzerlik gösterse de içerik ve müzik türü olarak birbirlerinden farklılık gösterdiği noktalar da vardır.

Türk Halk Müziği, *bozlak, halay, zeybek, gurbet havası* gibi daha birçok türe sahiptir. Türkülerin yapısal özellikleri yani makamı, usulü ve tavrı yöre müziğine göre farklılık göstermektedir.

1.5.2. Türk Sanat Müziği

Türk Sanat Müziği, saray, tekke ve medreselerde icra edilmiş ve desteklenmiş, Türk Halk Müziği'nde olduğu gibi sözlü ve sözsüz eserlere sahip bir müzik türüdür.

Halk müziğinden farklı olarak Türk Sanat Müziği icra ve eser üretme aşamasında sürekli olarak kuralları ve sanat kaygısını ön planda tutar. Halk müziğinde ise sanat kaygısı ve kurallar olmadan içten geldiği gibi duyguların müzik yoluyla aktarılması esastır (Pelikoğlu, 2010, s. 81).

Karakaş'ın (2016) belirttiği gibi, Türk Müziği'ni bir bütün olarak ele alırsak, Geleneksel Türk Müziği'nin bu bütünün bir parçası olduğu ve saray müziği olarak da anıldığı görürüz. Osmanlı İmparatorluğu döneminde gelişimini sürdüren ve Osmanlı hanedanlığının ikamet ettiği sarayda icra edilen ya da sarayın müdavimleri tarafından benimsenen bir müzik olduğu söylenebilir. Geleneksel Türk Sanat Müziği, Bizans İmparatorluğu'nun ve Osmanlı İmparatorluğu'nun İstanbul üzerindeki halef-selef durumlarının doğal bir sonucu olarak meydana gelen kültürel etkileşimden de nasibini almıştır. Bunun neticesinde 500'e yakın makam üretilmiştir. Günümüzde ise Türk Sanat Müziği, ancak 50'ye yakın makamı kullanmaktadır (s. 31).

Türk sanat müziği ile alakalı yapılan bir diğer araştırmada *Geleneksel Türk Sanat Müziği, Türk Makam Müziği* olarak ifade edilmiştir. Bu araştırmada yapılan tanımlamaya göre Türk sanat müziği *ney, klasik kemençe* ya da *hanendelerin* meşk usulüyle icra ettikleri bir müzik çeşididir. Bilgi aktarımı ise usta çırak usulüyle sözlü olarak yapılmaktadır. Türk sanat müziğinde, var olan bir bestenin icrası ve doğaçlama (taksim) olmak üzere temel olarak iki türlü icra esastır. (Akkoç, Sethares, & Karaosmanoğlu, 2015).

Geleneksel Türk Sanat Müziği kurallı ve sistematik olması amaçlanarak bazı prensipler dahilinde ortaya çıkmış bir müzik türüdür diyebiliriz. 1200'lü yıllarda

Türk müziği ses sistemleri üzerine çalışmaya başlayan müzik kuramcıları, 1980'li yıllara kadar nesillerce çalışmalarını devam ettirmişlerdir. Bugün, genel olarak Geleneksel Türk Sanat müziği ses sisteminde 24 perdeli Arel-Ezgi-Uzdilek modeli kullanılmaktadır. Günümüzde Geleneksel Türk Sanat Müziğinde hâlen kullanılmakta olan ses sistemi H. Sadettin Arel (1880-1955), Suphi Ezgi (1869-1962) ve S. Murat Uzdilek, (1891-1967) tarafından önerilip savunulduğu için Arel-Ezgi-Uzdilek sistemi olarak adlandırılan yirmi dört perdeli sistemdir. (Can, 2002, s. 175)

1.6. BATI MÜZİĞİ

Batı müziği sözcüğü aslında kendi içerisinde bir çelişki barındıran fakat ifade edildiği zaman hemen anlaşılabilir bir yapıya sahiptir. Batı müziği olgusunun görece daha doğuda olan toplumların ortaya attığı bir kavram olduğu da net değildir. Batı müziği, Avrupa topraklarında gelişip büyüyen, Avrupa ülkelerinin ortak değerlerini ve kültürlerini barındıran, ve kuramsal yaklaşımları ile evrensel değerler seviyesine ulaşmış bir müzik türüdür. Günümüzde radyoda, televizyonda, telefonda konserlerde sıklıkla duyduğumuz müziklerin çoğu batı müziği kuramı (*iyi tampere edilmiş sistem*) üzerine kurgulanmış melodiler ve armoniler barındırır. Batı müziği, içinden çıktığı toplumların yayımlacı politikalarıyla birlikte bu ülkelerin keşfettikleri coğrafyalarda da kök salarak zaman içinde insanlığa mal olmuş bir sistem olarak değerlendirilebilir. Batı müziği hakkında yapılan tanımlar değerlendirildiğinde, batı müziğinin kendi içerisinde sanat müziği, popüler müzik, halk müziği, dans müziği ve dinsel müzik olmak üzere çeşitli alt kollara ayrıldığı görülür. Bununla birlikte, bu ayrımların 20.yy. sonrası gittikçe bulanıklaştığı ve batı müziğinin bir bütün olarak algılandığı ifade edilebilir ("Oxford University", 2011).

Matematik, geometri, astronomi gibi diğer disiplinlerde olduğu gibi, Batı müziği olgusunun da temelleri antik döneme dayanır. Bugünkü haliyle Batı müziği kuramı (*diziler, aralıklar, form, armoni vs.*) özellikle Antik Yunan medeniyetine çok şey borçludur. Bu dönemde, müziğe iki türlü yaklaşımın olduğu görülmektedir. Antik Yunan toplumu bir taraftan müziğin doğru kullanımı ve felsefesi hakkında fikir üretirken, diğer taraftan da müziği meydana getiren fizik kurallarını çözümlenmeye ve bunu kuramsallaştırmaya çalışmışlardır (Burkholder, Grout, & Palisca, 2014).

Tarihin akışı büyük çaplı toplumsal olaylarla şekillenirken, Roma İmparatorluğu'nun Hristiyanlığı resmi din olarak kabul etmesi Avrupa'yı bütünleştiren ve ortak paydada birleştiren en büyük etkenlerden biri olmuştur. M.S. 7.yy.'a gelindiğinde, kıta Avrupa'sında insanlar katedrallerde tek sesli ilahiler söylemeye başlamışlardı. 12.yy.'da ise Noter Dam Kilise 'sinin yapılışı ile birlikte ilk çok sesli müzik örneği (*organum*) görülür (Norman, Reckow, & Roesner, *Organum*, 2001). Çoğunlukla insan sesi için ve dini formlarda yazılan bu müzikler 15.yy.dan sonra yoğun bir şekilde din dışı konuları da içerisinde barındırmaya başlar.

Kıta Avrupa'sında, toplumun bir kısmının yok olmasına sebep olan savaşlar olmasına rağmen (*Örn: Yüzyıl Savaşları*) Avrupa medeniyetinin müziği ortak kültürün bir bileşeni olarak benimsedikleri görülür. Doğu Roma İmparatorluğu'nun yıkılması, kilise reformu, Rönesans hareketi gibi tarihin köşe taşları Batı müziğini şekillendirmeye devam etmiştir. Kilise reformu ile birlikte dinsel müzik formları çeşitlenmiş ve bu dönemlerde enstrümantal müzik formları artmıştır.

16. ve 17. yy.'da ise din dışı form olarak enstrümantal müzik diğer müzik biçimlerine nazaran hatırı sayılır bir yükselme yakalar ve günümüze kadar da müzik tarihinin tam ortasında yerini alır. Barok ve Klasik dönemlerde, vokal formlar ve enstrümantal müzik eş zamanlı olarak gelişmeye devam ederler. 16.yy.'da, döneminin aktif bir sanat topluluğu olan *Camerata*'nın faaliyetlerinin bir ürünü olarak müzik tarihinde bir mihenk taşı olacak olan *opera* isimli yeni bir müzik türünün ortaya çıkışını görürüz. Batı müziği o tarihten itibaren enstrümantal müzik, dinsel müzik ve opera üçlüsünün uzantıları çerçevesinde sanatsal faaliyetlerini icra etmiştir (Brown & Williams, 2002).

Aynı dönemlerde Johann Sebastian Bach gibi bazı besteci ve müzik kuramcılarının çalışmaları neticesinde, bir oktavın 12 yarım aralığa eşit olarak bölünmesinden müteşekkil yeni bir akort sisteminin ortaya çıkması Batı müziği için önem arz eden bir başka gelişme olarak ifade edilebilir. Bu gelişmenin neticesinde, akort sisteminde sağlanan bütünlükle beraber Batı müziğinde birlikte çalma olgusu daha da güçlenmiş ve *ensemble* müziğinin gelişimi önemli oranda artmıştır. Barok dönemine karşıt fikirlerin yer aldığı Klasik dönemde ise bugünkü anlamda orkestra olgusunun sağlam bir temel üzerine oturtulmaya başlandığı görülür. Genelde senfoni orkestrası için yazılan senfoni, konçerto gibi türlerin 18. ve 19.yy.'da artması ile

senfoni orkestrası Batı müziğinin en güçlü aracı olarak yerini almıştır. 20.yy.'a gelindiğinde ise, Batı müziği tonal müziğin dışına çıkma eğilimi ile *post-tonal* ve *atonal* müzikler ile deneysel müzik yoluna girmiştir (Lindley, 2001).

1.7. GÜZEL SANATLAR LİSELERİNİN KURULUŞ AMAÇLARI VE İŞLEVİ

Otuz yıllık bir geçmişe sahip olan Güzel Sanatlar Liselerinin ilk kurumu İstanbul'da açılmıştır. Kurulum amacı güzel sanatlar alanında ilgisi ve yatkınlığı olan öğrencilerin Türk sanat ve kültür alanlarında başarılı bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktır. Bu alanda kendilerini yetiştirerek sanatçı veya eğitimci kimlikleriyle topluma yön verip ışık tutmaları beklenmektedir. MEB yönetmeliğinde güzel sanatlar liselerinin genel ve özel amaçları şu şekilde maddelenmiştir:

MADDE 6 – (1) Öğrencilerin Türk Millî Eğitiminin genel ve özel amaçları yanı sıra güzel sanatlar ve spor alanlarında;

- a. İlgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda güzel sanatlar ve spor eğitimi ile ilgili temel bilgi ve beceriler kazanmalarına yönelik eğitim-öğretim görmelerini ve alanlarında başarılı bireyler olarak yetişmelerini,
- b. Güzel sanatlar ve sporla ilgili yükseköğretim programlarına hazırlanmalarını,
- c. Türk sanat, kültür ve sporuna katkıda bulunan ve başarıyla temsil eden bireyler olarak yetişmelerini,
- d. İş birliği içinde çalışma ve dayanışma alışkanlığı kazanarak takım ruhu ile hareket etmelerini,
- e. Alanlarıyla ilgili araştırma yaparak yorum ve uygulama yetkinliğine ulaşabilmelerini,
- f. Millî ve milletlerarası sanatsal ve sportif faaliyetleri takip ederek bilgi ve kültürlerini geliştirmelerini,
- g. Spor disiplini ve centilmenliği ile sanatçı duyarlılığını benimseyen bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktır. (Resmi Gazete, 2009)

Lise düzeyindeki diğer kurumlarda görülen akademik derslerin yanında güzel sanatlar ve spor liselerinde branş dersleri görülmektedir. Müzik bölümü için ortak alan dersleri ve bireysel eğitim aldıkları bazı dersler bulunmaktadır. Teori, koro, müzik tarihi, halk dansları, çalgı toplulukları gibi dersler toplu olarak görülürken, bireysel ses eğitimi ve bireysel çalgı dersleri bire bir ya da iki öğrenciyle görülmektedir. Yukarıdaki ifadeler sonucunda güzel sanatlar liselerinin genel amacı alanında donanımlı, araştırmacı, gelişmeye açık ve kültürlü bireyler yetiştirmektir.

1.7.1. Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğretim Programı

Tablo 1
Güzel Sanatlar Lisesi Öğretim Programı (Müzik)

GÜZEL SANATLAR LİSESİ (MÜZİK) HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ						
DERSLER		9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF	
ORTAK DERSLER	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI	5	5	5	5	
	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	2	2	2	2	
	TARİH	2	2	2	-	
	T.C. İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	-	2	
	COĞRAFYA	2	2	-	-	
	MATEMATİK	6	6	-	-	
	FİZİK	2	2	-	-	
	KİMYA	2	2	-	-	
	BİYOLOJİ	2	2	-	-	
	FELSEFE	-	2	2	-	
	YABANCI DİL	2	2	2	2	
	BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR/GÖRSEL SANATLAR	2	2	2	2	
	SAĞLIK BİLGİSİ VE TRAFİK KÜLTÜRÜ	1	-	-	-	
	BATI MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI	2	2	2	2	
	TÜRK HALK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI	-	-	2	2	
	TÜRK SANAT MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI	2	2	-	-	
	PİYANO	1	1	1	-	
	BAĞLAMA	-	1	1	1	
	ÇALGI EĞİTİMİ*	1	1	2	2	
	ÇOK SESLİ KORO	-	2	2	-	
	TÜRK HALK MÜZİĞİ KORO	-	-	2	-	
	TÜRK SANAT MÜZİĞİ KORO	-	-	-	2	
	ÇALGI TOPLULUKLARI**	-	-	4	4	
	BİLİŞİM DESTEKLİ MÜZİK	-	-	-	2	
	TÜRK VE BATI MÜZİĞİ TARİHİ	-	-	-	2	
	BİREYSEL SES EĞİTİMİ	-	1	-	-	
	DRAMA	-	-	-	2	
	MÜZİK KÜLTÜRÜ	-	-	-	2	
	TÜRK İSLAM MUSİKİSİ	-	-	-	2	
	TÜRK DÜNYASI MÜZİKLERİ	-	-	2	-	
HALK DANSLARI VE MÜZİKLERİ	-	-	2	-		
ORTAK DERS SAATİ TOPLAMI		34	39	35	36	
SEÇMELİ DERSLER	DİL VE ANLATIM	SEÇMELİ TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI (2)	-	-	3	3
		DİKSİYON VE HİTABET (1)	1	-	1	-
		OSMANLI TÜRKÇESİ (3)	2	-	2	2
		TEMEL MATEMATİK (2)	-	-	2	2
	MATEMATİK VE FEN BİLİMLERİ	SEÇMELİ MATEMATİK (2)	-	-	2	2
		SEÇMELİ FİZİK (2)	-	-	2	2
		SEÇMELİ KİMYA (2)	-	-	2	2
		SEÇMELİ BİYOLOJİ (2)	-	-	2	2
		ASTRONOMİ VE UZAY BİLİMLERİ (1)	(1)(2)	-	(1)(2)	-
		SEÇMELİ TARİH (1)	-	-	(2)(4)	2
		TÜRK KÜLTÜR VE MEDENİYET TARİHİ (1)	-	-	2	2
		İSLAM KÜLTÜR VE MEDENİYETİ (1)	-	-	2	2
		İSLAM BİLİM TARİHİ (1)	-	-	2	2
		ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ (1)	-	-	-	2
		SEÇMELİ COĞRAFYA (1)	-	-	2	2
		PSİKOLOJİ (1)	-	-	2	-
	SOSYAL BİLİMLER	SOSYOLOJİ (1)	-	-	2	-
		MANTIK (1)	-	-	2	-
		BİLGİ KURAMI (1)	(1)(2)	-	-	1
		DEMOKRASİ VE İNSAN HAKLARI (1)	1	-	1	1
	İŞLETME (1)	-	-	2	-	
	EKONOMİ (1)	-	-	2	-	
	GİRİŞİMCİLİK (1)	-	-	1	1	
	YÖNETİM BİLİMİ (1)	-	-	2	-	
	ULUSLARARASI İLİŞKİLER (1)	-	-	2	-	

Tablo 1'in devamı

DERSLER		9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF	
SEÇMELİ DERSLER	DİN, AHLAK VE DEĞERLER	KUR'AN-I KERİM (3)	2	-	2	2
		PEYGAMBERİMİZİN HAYATI (3)	2	-	2	2
		TEMEL DİNİ BİLGİLER (2)	(1)(2)	-	(1)(2)	(1)(2)
	YABANCI DİLLER VE EDEBİYATI	SEÇMELİ BİRİNCİ YABANCI DİL (3)	(2)(4)	-	(2)(4)	2
		SEÇMELİ İKİNCİ YABANCI DİL (3)	(2)(4)	-	(2)(4)	2
		YABANCI DİLLER EDEBİYATI (3)	(1)(2)	-	(1)(2)	(1)(2)
	SPOR VE SOSYAL ETKİNLİK	SEÇMELİ BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR (3)	2	-	2	2
		SOSYAL ETKİNLİK (3)	(1)(2)	-	(1)(2)	(1)(2)
	GÜZEL SANATLAR	SEÇMELİ GÖRSEL SANATLAR (3)	2	-	2	2
		SANAT TARİHİ (1)	2	-	2	2
		SEÇMELİ PİYANO (1)	-	-	-	1
	BİLİŞİM	BİLGİSAYAR BİLİMİ (2)	2	-	2	2
		PROJE HAZIRLAMA (1)	(1)(2)	-	(1)(2)	(1)(2)
	SEÇİLEBİLECEK DERS SAATİ SAYISI		5	0	4	3
	REHBERLİK VE YÖNLENDİRME		1	1	1	1
TOPLAM DERS SAATİ		40	40	40	40	

Tablo 1'de (MEB, 2018) görüldüğü üzere tüm sınıf düzeylerinde akademik derslerin yanında branş dersleri yer almaktadır. Bazı zorunlu branş derslerinin yanında seçmeli dersler de görülmektedir. Birinci sınıf düzeyinde alan derslerini şöyle sıralayabiliriz:

- Batı müziği teori ve uygulaması
- Türk sanat müziği teori ve uygulaması
- Piyano
- Çalgı eğitimi

Çalgı eğitimi, öğrencinin fiziki yapısı ve yeterliliklerine göre belirlenip, Gitar, Flüt, Bağlama, Tambur, Keman, Viyola, Çello, Kontrbas, Ney, Ut, Klasik Kemançe, Kanun, Klarnet, Kaval, Vurmalı Çalgılar, Tar, Kemane, Yaylı Sazlar (Kemança, Karadeniz Kemançesi, Kemane) çalgılarından bir tanesine yönlendirilir. Öğrencinin birinci sınıf düzeyinde başladığı enstrümanı dört yıllık eğitimi süresince devam ettirmesi beklenir.

İkinci sınıf düzeyinde alan derslerini şu şekilde sıralayabiliriz:

- Batı müziği teori ve uygulaması
- Türk sanat müziği teori ve uygulaması
- Piyano
- Bağlama
- Çalgı eğitimi
- Çok sesli koro
- Bireysel ses eğitimi

Üçüncü sınıf düzeyinde alan derslerini şu şekildedir:

- Batı müziği teori ve uygulaması
- Türk halk müziği teori ve uygulaması
- Pişano
- Bağlama
- Çalgı eğitimi
- Çok sesli koro
- Türk halk müziği koro
- Çalgı toplulukları
- Türk dünyası müzikleri
- Halk dansları ve müzikleri

Dördüncü sınıf düzeyinde alan dersleri ise şu şekildedir:

- Batı müziği teori ve uygulaması
- Türk halk müziği teori ve uygulaması
- Bağlama
- Çalgı eğitimi
- Türk sanat müziği koro
- Çalgı toplulukları
- Bilişim destekli müzik
- Türk ve Batı müziği tarihi
- Drama
- Müzik kültürü
- Türk İslâm musikisi

Tablo 2
Güzel Sanatlar Lisesi (Türk Halk Müziği)

GÜZEL SANATLAR LİSESİ (TÜRK HALK MÜZİĞİ) HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ					
DERSLER		9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF
ORTAK DERSLER	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI	5	5	5	5
	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	2	2	2	2
	TARİH	2	2	2	-
	T.C. İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	-	2
	COĞRAFYA	2	2	-	-
	MATEMATİK	6	6	-	-
	FİZİK	2	2	-	-
	KİMYA	2	2	-	-
	BİYOLOJİ	2	2	-	-
	FELSEFE	-	2	2	-
	YABANCI DİL	2	2	2	2

Tablo 2'nin devamı

DERSLER		9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF
ORTAK DERSLER	BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR/GÖRSEL SANATLAR	2	1	2	2
	SAĞLIK BİLGİSİ VE TRAFİK KÜLTÜRÜ	1	-	-	-
	TÜRK HALK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI	2	2	2	2
	BATI MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI	2	2	-	-
	TÜRK SANAT MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI	-	-	2	2
	TÜRK HALK MÜZİĞİ KORO	2	2	2	2
	TÜRK SANAT MÜZİĞİ KORO	-	-	-	2
	ÇALGI EĞİTİMİ*	1	1	2	2
	PİYANO	1	-	-	-
	ÇALGI TOPLULUKLARI	-	2	4	4
	UT/KANUN**	-	1	1	-
	BAĞLAMA	1	1	-	-
	TÜRK İSLAM MUSİKİSİ	-	-	-	2
	TÜRK MÜZİĞİ TARİHİ	-	-	-	2
	BİREYSEL SES EĞİTİMİ	-	1	-	-
	DRAMA	-	-	2	-
	MÜZİK KÜLTÜRÜ	-	-	2	-
	BİLİŞİM DESTEKLİ MÜZİK	-	-	-	2
	TÜRK DÜNYASI MÜZİKLERİ	-	-	2	-
HALK DANSLARI VE MÜZİKLERİ	-	-	2	-	
ORTAK DERS SAATİ TOPLAMI		37	40	36	33
SEÇMELİ DERSLER	SEÇMELİ TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI (2)	-	-	3	3
	DİL VE ANLATIM	1	-	1	1
	DİKSİYON VE HİTABET (1)	2	-	2	2
	OSMANLI TÜRKÇESİ (3)	-	-	2	2
	TEMEL MATEMATİK (2)	-	-	2	2
	MATEMATİK VE FEN BİLİMLERİ	-	-	2	2
	SEÇMELİ MATEMATİK (2)	-	-	2	2
	SEÇMELİ FİZİK (2)	-	-	2	2
	SEÇMELİ KİMYA (2)	-	-	2	2
	SEÇMELİ BİYOLOJİ (2)	-	-	2	2
	ASTRONOMİ VE UZAY BİLİMLERİ (1)	(1)(2)	-	(1)(2)	(1)(2)
	SEÇMELİ TARİH (2)	-	-	2	(2)(4)
	TÜRK KÜLTÜR VE MEDENİYET TARİHİ (1)	-	-	2	(2)(4)
	İSLAM KÜLTÜR VE MEDENİYETİ (1)	-	-	2	2
	İSLAM BİLİM TARİHİ (1)	-	-	2	2
	ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ (1)	-	-	-	2
	SEÇMELİ COĞRAFYA (2)	-	-	2	2
	PSİKOLOJİ (1)	-	-	2	2
	SOSYAL BİLİMLER	-	-	2	2
	SOSYOLOJİ (1)	-	-	2	2
	MANTIK (1)	-	-	2	2
	BİLGİ KURAMI (1)	(1)(2)	-	-	(1)(2)
	DEMOKRASİ VE İNSAN HAKLARI (1)	1	-	1	1
	İŞLETME (1)	-	-	-	2
	EKONOMİ (1)	-	-	-	2
	GİRİŞİMCİLİK (1)	-	-	1	1
	YÖNETİM BİLİMİ (1)	-	-	-	2
	ULUSLARARASI İLİŞKİLER (1)	-	-	-	2
	DİN, AHLAK VE DEĞERLER	2	-	2	2
	PEYGAMBERİMİZİN HAYATI (3)	2	-	2	2
	TEMEL DİNİ BİLGİLER (2)	(1)(2)	-	(1)(2)	(1)(2)
	YABANCI DİLLER VE EDEBİYATI	2	-	2	(2)(4)
	SEÇMELİ BİRİNCİ YABANCI DİL (3)	2	-	2	(2)(4)
SEÇMELİ İKİNCİ YABANCI DİL (3)	2	-	2	(2)(4)	
YABANCI DİLLER EDEBİYATI (3)	(1)(2)	-	(1)(2)	(1)(2)	
SPOR VE SOSYAL ETKİNLİK	2	-	2	2	
SEÇMELİ BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR (3)	(1)(2)	-	(1)(2)	(1)(2)	
SOSYAL ETKİNLİK (3)	(1)(2)	-	(1)(2)	(1)(2)	
GÜZEL SANATLAR	2	-	2	2	
SEÇMELİ GÖRSEL SANATLAR (3)	2	-	2	2	
SANAT TARİHİ (1)	2	-	2	2	
SEÇMELİ PİYANO (1)	-	-	-	1	
NEFESLİ ÇALGILAR (Zurna, Mey, Sipsi) (2)	-	-	1	1	
BİLİŞİM	2	-	2	2	
BİLGİSAYAR BİLİMİ (2)	2	-	2	2	
PROJE HAZIRLAMA (1)	(1)(2)	-	(1)(2)	(1)(2)	
SEÇİLEBİLECEK DERS SAATİ SAYISI		2	0	3	6
REHBERLİK VE YÖNLENDİRME		1	0	1	1
TOPLAM DERS SAATİ		40	40	40	40

Tablo 2’de (MEB, 2018) görüldüğü gibi Türk halk müziği alanında birinci sınıf düzeyindeki alan dersleri şu şekildedir:

- Türk halk müziği teori ve uygulaması
- Batı müziği teori ve uygulaması
- Türk halk müziği koro
- Çalgı eğitimi
- Piyano
- Bağlama

Tabloya göre ikinci sınıf düzeyindeki dersleri şu şekilde sıralayabiliriz:

- Türk halk müziği teori ve uygulaması
- Batı müziği teori ve uygulaması
- Türk halk müziği koro
- Çalgı eğitimi
- Çalgı toplulukları
- Ut/Kanun
- Bağlama
- Bireysel ses eğitimi

Yine tabloya göre üçüncü sınıf düzeyindeki dersleri şu şekilde sıralayabiliriz:

- Türk halk müziği teori ve uygulaması
- Türk sanat müziği teori ve uygulaması
- Türk halk müziği koro
- Çalgı eğitimi
- Çalgı toplulukları
- Ut/Kanun
- Drama
- Müzik kültürü
- Türk dünyası müzikleri
- Halk dansları ve müzikleri

Dördüncü sınıf düzeyindeki dersler ise şu şekildedir:

- Türk halk müziği teori ve uygulaması
- Türk sanat müziği teori ve uygulaması
- Türk halk müziği koro
- Türk sanat müziği koro

- Çalgı eğitimi
- Çalgı toplulukları
- Türk İslam musikisi
- Türk müziği tarihi
- Bilişim destekli müzik

Tablo 3
Güzel Sanatlar Lisesi (Türk Sanat Müziği)

GÜZEL SANATLAR LİSESİ (TÜRK SANAT MÜZİĞİ) HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ						
DERSLER		9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF	
ORTAK DERSLER	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI	5	5	5	5	
	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	2	2	2	2	
	TARİH	2	2	2	-	
	T.C. İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	-	2	
	COĞRAFYA	2	2	-	-	
	MATEMATİK	6	6	-	-	
	FİZİK	2	2	-	-	
	KİMYA	2	2	-	-	
	BİYOLOJİ	2	2	-	-	
	FELSEFE	-	2	2	-	
	YABANCI DİL	2	2	2	2	
	BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR/GÖRSEL SANATLAR	2	2	2	2	
	SAĞLIK BİLGİSİ VE TRAFİK KÜLTÜRÜ	1	-	-	-	
	TÜRK SANAT MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI	2	2	2	2	
	BATI MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI	2	2	-	-	
	TÜRK HALK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI	-	-	2	2	
	TÜRK SANAT MÜZİĞİ KORO	2	2	2	2	
	TÜRK HALK MÜZİĞİ KORO	-	-	-	2	
	ÇALGI EĞİTİMİ*	1	1	2	2	
	PİYANO	1	-	-	-	
	ÇALGI TOPLULUKLARI	-	2	4	4	
	BAĞLAMA	-	1	1	-	
	TÜRK İSLAM MUSİKİSİ	-	-	-	2	
	TÜRK MÜZİĞİ TARİHİ	-	-	-	2	
	BİREYSEL SES EĞİTİMİ	-	1	-	-	
	DRAMA	-	-	2	-	
	MÜZİK KÜLTÜRÜ	-	-	2	-	
	BİLİŞİM DESTEKLİ MÜZİK	-	-	-	2	
TÜRK DÜNYASI MÜZİKLERİ	-	-	2	-		
HALK DANSLARI VE MÜZİKLERİ	-	-	2	-		
ORTAK DERS SAATİ TOPLAMI		36	40	36	33	
SEÇMELİ DERSLER	DİL VE ANLATIM	SEÇMELİ TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI (2)	-	-	3	3
		DİKSİYON VE HİTABET (1)	1	-	1	1
		OSMANLI TÜRKÇESİ (3)	2	-	2	2
		TEMEL MATEMATİK (2)	-	-	2	2
	MATEMATİK VE FEN BİLİMLERİ	SEÇMELİ MATEMATİK (2)	-	-	2	2
		SEÇMELİ FİZİK (2)	-	-	2	2
		SEÇMELİ KİMYA (2)	-	-	2	2
		SEÇMELİ BİYOLOJİ (2)	-	-	2	2
		ASTRONOMİ VE UZAY BİLİMLERİ (1)	(1)(2)	-	(1)(2)	(1)(2)
		SEÇMELİ TARİH (2)	-	-	2	(2)(4)
		TÜRK KÜLTÜR VE MEDENİYET TARİHİ (1)	-	-	2	(2)(4)
		İSLAM KÜLTÜR VE MEDENİYETİ (1)	-	-	2	2
		İSLAM BİLİM TARİHİ (1)	-	-	2	2
		ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ (1)	-	-	-	(2)(4)
		SEÇMELİ COĞRAFYA (2)	-	-	2	(2)(4)
		PSİKOLOJİ (1)	-	-	2	2
	SOSYAL BİLİMLER	SOSYOLOJİ (1)	-	-	2	2
		MANTIK (1)	-	-	2	2
		BİLGİ KURAMI (1)	(1)(2)	-	-	(1)(2)
		DEMOKRASİ VE İNSAN HAKLARI (1)	1	-	1	1
	İŞLETME (1)	-	-	2	2	
	EKONOMİ (1)	-	-	2	2	
	GİRİŞİMCİLİK (1)	-	-	1	1	
	YÖNETİM BİLİMİ (1)	-	-	2	2	
	ULUSLARARASI İLİŞKİLER (1)	-	-	2	2	

Tablo 3'ün devamı

		DERSLER	9. SINIF	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF
SEÇMELİ DERSLER	DİN, AHLAK VE DEĞERLER	KUR'AN-I KERİM (3)	2	-	2	2
		PEYGAMBERİMİZİN HAYATI (3)	2	-	2	2
		TEMEL DİNİ BİLGİLER (2)	(1)(2)	-	(1)(2)	(1)(2)
	YABANCI DİLLER VE EDEBİYATI	SEÇMELİ BİRİNCİ YABANCI DİL (3)	(2)(4)	-	2	(2)(4)
		SEÇMELİ İKİNCİ YABANCI DİL (3)	(2)(4)	-	2	(2)(4)
		YABANCI DİLLER EDEBİYATI (3)	(1)(2)	-	(1)(2)	(1)(2)
	SPOR VE SOSYAL ETKİNLİK	SEÇMELİ BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR (3)	2	-	2	2
		SOSYAL ETKİNLİK (3)	(1)(2)	-	(1)(2)	(1)(2)
	GÜZEL SANATLAR	SEÇMELİ GÖRSEL SANATLAR (3)	2	-	2	2
		SANAT TARİHİ (1)	2	-	-	2
		SEÇMELİ PİYANO (1)	-	-	-	1
	BİLİŞİM	BİLGİSAYAR BİLİMİ (2)	2	-	2	2
		PROJE HAZIRLAMA (1)	(1)(2)	-	(1)(2)	(1)(2)
	SEÇİLEBİLECEK DERS SAATİ SAYISI			4	0	3
REHBERLİK VE YÖNLENDİRME			0	0	1	1
TOPLAM DERS SAATİ			40	40	40	40

Türk sanat müziği alanında birinci sınıf düzeyindeki alan dersleri tabloya göre aşağıdaki gibidir:

- Türk sanat müziği teori ve uygulaması
- Batı müziği teori ve uygulaması
- Türk sanat müziği koro
- Çalgı eğitimi
- Piyano

Tabloya göre ikinci sınıf düzeyindeki alan dersleri şu şekildedir:

- Türk sanat müziği teori ve uygulaması
- Batı müziği teori ve uygulaması
- Türk sanat müziği koro
- Çalgı eğitimi
- Çalgı toplulukları
- Bağlama

Üçüncü sınıf düzeyindeki alan derslerini şu şekilde sıralayabiliriz:

- Türk sanat müziği teori ve uygulaması
- Türk halk müziği teori ve uygulaması
- Türk sanat müziği koro
- Çalgı eğitimi
- Çalgı toplulukları
- Bağlama
- Drama
- Müzik kültürü

- Türk dünyası müzikleri
- Halk dansları ve müzikleri

Dördüncü sınıf düzeyindeki alan derslerini ise şu şekilde sıralayabiliriz:

- Türk sanat müziği teori ve uygulaması
- Türk halk müziği teori ve uygulaması
- Türk sanat müziği koro
- Türk halk müziği koro
- Çalgı eğitimi
- Çalgı toplulukları
- Türk İslam musikisi
- Türk müziği tarihi
- Bilişim destekli müzik

1.7.2. GSL Türk Müziğine Yönelik Dersler

Güzel sanatlar liselerinde halk müziği ve sanat müziği derslerini aynı başlık altında topladığımızda, Türk müziği derslerini şu şekilde sıralayabiliriz:

- Türk sanat müziği teori ve uygulaması
- Türk halk müziği teori ve uygulaması
- Türk halk müziği koro
- Türk sanat müziği koro
- Çalgı eğitimi
- Çalgı toplulukları
- Bağlama
- Türk İslam musikisi
- Türk müziği tarihi
- Müzik kültürü
- Bilişim destekli müzik
- Türk dünyası müzikleri
- Halk dansları müzikleri

Çalgı eğitimi ve çalgı toplulukları dersi öğrencilerin bireysel çalgılarına göre farklılık göstermektedir. Türk müziğine yönelik çalgı dersleri şu şekildedir: Bağlama, Tambur, Ney, Ut, Klasik Kemançe, Kanun, Klarnet, Kaval, vürmalı çalgılar, Tar, Kemane, yaylı sazlar (Kemança, Karadeniz Kemançesi, Kemane).

1.7.3. GSL Batı Müziğine Yönelik Dersler

Güzel sanatlar liselerinde batı müziği derslerini aynı başlık altında toplamak gerekirse bazı ortak dersleri de dahil ederek bu dersleri şu şekilde sıralayabiliriz:

- Müzik kültürü
- Piyanoyu
- Çalgı eğitimi
- Çok sesli koro
- Çalgı toplulukları
- Bilişim destekli müzik
- Türk ve batı müziği tarihi
- Bireysel ses eğitimi
- Batı müziği teori ve uygulaması

Batı müziğine yönelik çalgı dersleri ise şu şekildedir: Gitar, Flüt, Keman, Viyola, Çello, Kontrbas.

1.8. TUTUM

Bir ölçme aracı olan ‘tutum’ öznel ve kişiye özgüdür. Ölçme araçlarından görüşe benzer fakat görüşte olduğu gibi değişmez. Tutum kelime anlamı olarak herhangi bir kimsenin bir nesneye ya da bir duruma olumlu veya olumsuz davranış gösterme eğilimidir. Tutum, bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir nesne toplumsal konu, ya da olaya karşı deneyim, bilgi, duygu ve güdülerine (motivasyon) dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimidir (İnceoğlu, 2010, s. 13).

İnceoğlu (2010)’ un da belirttiği üzere tutumlar zihinsel, duygusal ve davranışsal olmak üzere üç öğeden oluşmaktadır ve “bu öğeler arasında genellikle örgütlenme, dolayısıyla da iç tutarlılık olduğu varsayılmaktadır” (s. 20).

Buna göre tutum öğelerini 3 başlık altında ifade etmek gerekirse;

1. Zihinsel Öğe

Zihinsel öğe bireyin düşünsel işleyiş süreciyle bağlantılı olup, düşünsel ya da zihinsel işleyişin sistemleştirilmesi ve sınıflandırılmasıyla ilgili bir öğedir. Bu sınıflandırmalar bir yandan bireyin, farklı durumlarla, nesnelere, kişilerle ilgili

algılamalarını etkilerken diğer yandan da onun, farklı uyarılara karşı tepkilerinin de birbirinden farklı olmasını sağlar (İnceoğlu, 2010, s. 24).

2. Duygusal Öge

Çevre ile ilgili bilgi, duyum ve deneyimlerin sınıflandırılmasının yanısıra, bu sınıflandırmaların olumlu, olumsuz olaylarla, arzulanan ya da arzulananmayan amaçlarla ilişkilendirilmesi söz konusudur. Böyle bir ilişkinin varlığı tutumun duygusal ögesini temsil eder (İnceoğlu, 2010, s. 20-21).

3. Davranışsal Öge

Davranışsal öge, bireyin belli bir uyarıcı grubundaki tutum konusuna karşı davranış eğilimini yansıtır. Bu davranış eğilimleri sözler ya da diğer hareketlerden gözlemlenebilir. Bunlar bireyin alışkanlıkları, normları ve söz konusu tutum nesnesi ile doğrudan ilişkili olmayan tutumlarının da etkisi altındadır (İnceoğlu, 2010, s. 25).

Tutumlar değişebilir ya da değiştirilebilir. Buna göre, olumsuz tutum olumlu, olumlu tutum ise olumsuz tutuma dönüşebilmektedir. Tutumların, düşünce ve davranışlara temel oluşturduğu, yönlendirdiği dikkate alındığında, bireyin başarıya yönelmesinde olumlu tutum geliştirmenin gerekliliği göze çarpmaktadır (Canakay, 2006).

1.8.1. Tutumun Oluşma Süreci

Tutumun oluşmasında çeşitli etkenler vardır. (Oskamp, 1977), bireyin tutum geliştirmesinde rol oynayan etkenleri, ailenin etkisi, çevrenin etkisi ve kişisel deneyimlerin etkisi olarak üç gruba ayırmıştır.

- **Aile Etkisi:** Anne ve babanın söylemleri, durumlara yaklaşımları, olaylara karşı tepkileri çocuğun oluşturduğu tutumu da etkilemekte ve çocuğun tutumu kendi benliği oluşana kadar anne ve baba tarafından şekillendirilmektedir.
- **Çevre Etkisi:** Çocuğun ergenlik dönemine girmesi ile birlikte anne ve babanın tutum üzerindeki etkisi azalmakta ve çocuğun tutumları üzerinde arkadaş, akraba, akran grupları gibi diğer sosyal etkenlerin etkisi artmaktadır.
- **Kişisel Deneyimlerin Etkisi:** Bireyin yaşadığı olaylar ve kişisel tecrübeleri de durumlara karşı geliştirilen tutumları etkilemektedir. Aniden karşılaşılan olaylar bireyin bu duruma olumlu veya olumsuz tutum geliştirmesine neden olabilir.

1.8.2. Tutumun Ölçülmesi

Tutum ölçmede araştırmaya konu olan nesneye yönelik cümle ve ifadeler oluşturulmaktadır. Oluşturulan bu cümle ve ifadelere, ölçüm yapılacak gruptaki bireylerin gerçek duygularını yansıtacak şekilde tepkide bulunmaları istenmektedir. Bu cümle ya da ifadeler listesine ise ölçek denilmektedir. Aslında tutum ölçekleri, bireyin iç dünyasını ortaya çıkaran anketlerdir. Yapılan ölçüm sonucunda bireyin duygu yoğunluğunun, araştırmaya konu olan nesnenin lehinde ya da aleyhinde olma durumu ortaya koyulmaktadır (Tavşancıl, 2006, s. 106).

Karasar'a (2007) göre, görüş ölçme ile tutum ölçme arasındaki temel ayırım çok denenmiş ve geçerliliği sınanmış durumlar dışında, tutum ölçmenin "çok sorulu" bir yaklaşımı gerektirmesidir. Likert ve Thurston buna örnek olarak verilebilir. Thurstone, Gutman, Bogardus ve Likert gibi tutum ölçeği geliştirme yaklaşımları geliştirilmiş olmakla beraber bu ölçeklerden en çok kullanılanı Likert derecelendirme ölçeğidir (s. 182-184).

Tutum ölçerin oluşturulması için cümleler, yarısı olumlu yarısı olumsuz olacak şekilde, yansızlık kuralına göre karılarak bir sıraya dizilir. Karşılıklarına, hemen altlarına ya da ayrı bir cevap kağıdına, cevap seçenekleri yazılarak işaretlemeye hazır hale getirilir. Likert'te, her cümle eşit ağırlıkta kabul edilir. Tutum, tek bir toplam puanla belirlenirken kişinin, ayrı sorulardan ayrı değerlerde puanlar almış olması, farklı örüntüde bulunması, yorumu değiştirmez (Karasar, 2007, s. 184).

Likert tipi sorular, araştırılan konu hakkında tutum veya görüş içeren bir ifade ve bu ifadeye katılım düzeyini belirten seçenekler içerir. Likert tipi sorularda katılım düzeyini belirlemek amacıyla iki aşırı uç arasında yer alan birden çok seçenek sunulur. Bu seçenekler "en yüksekte en düşüğe" veya "en iyiden en kötüye" doğru dereceli bir şekilde sıralanır. Analiz aşamasında bu seçenekler derecelerine göre birer sayısal değer atanarak kodlanır ve böylece nitel veri nicel veriye dönüştürülerek analiz edilir. Ölçeklerden çıkan sonuçlar tutum puanlarına göre aritmetik ortalama, standart kayma, ölçeğin güvenilirliği gibi istatistiklerle hesaplanabilir (Turan, Şimşek, & Aslan, Eğitim Araştırmalarında Likert Ölçeği ve Likert Tipi Soruların Kullanımı ve Analizi, 2015, s. 188).

1.9. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Literatürde müziğe yönelik olarak tutum ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında bu çalışmaları beş başlık altında toplamak mümkündür. Bu çalışmalara ait örnekler aşağıda belirtilmiştir.

1. İlköğretim Müzik Dersine Yönelik Tutumlar ile İlgili Çalışmalar

(Özmenteş G. , 2006), (Özcan, 2007), (İnceel, 2011), (Karaköse, 2011), (Özmenteş S. , İlköğretim öğrencilerinin evdeki müziksel ortamları, müzik dersine yönelik tutumları ve kişisel değişkenleri arasındaki ilişkiler, 2012), (Umuzdaş S. , 2012), (Uyan, 2012), (Levent, 2013), (Öztürk & Kalyoncu, 2014), (Yağışan, Köksal, & Karaca, 2014), (Andaç, 2016), (Erdoğan, 2016), (Özbayraktar, 2016), (Süalp, 2018), (Ayhan, 2019)'un çalışmaları, ilköğretim müfredatında yer alan müzik dersine yönelik tutum ölçeği geliştirme ve tutumları belirlemeye yönelik çalışmalardır. Bu çalışmaların bazılarında ise tutumlar belli değişkenlere göre karşılaştırılmış, ya değişkenlerin tutumlar üzerindeki etkisi ya da tutumların değişkenler üzerindeki etkisi incelenmiştir.

2. Ortaöğretim ve Lise Müzik Dersine Yönelik Tutumlar ile İlgili Çalışmalar

(Kocabaş, 1997), (İnci, 2002), (Çizmeci, 2006), (Varış & Cesur, 2012), (Dizdar, 2015), (Afacan & Özgür, 2016), (Kopar, 2016), (Özdoğan & Dizdar, 2017), (Nevruz, 2018), (Gülle, 2019)'un çalışmaları, ilköğretim müzik dersine yönelik çalışmalara benzer şekilde ortaokul ya da lise müfredatında yer alan müzik dersine yönelik tutum ölçeği geliştirme ve tutumları belirlemeye yönelik çalışmalardır. Bu çalışmaların bazılarında tutumlar belli değişkenlere göre karşılaştırılmış, ya değişkenlerin tutumlar üzerindeki etkisi ya da tutumların değişkenler üzerindeki etkisi incelenmiştir.

3. Mesleki Müzik Eğitimi ve Mesleki Müzik Eğitimi ile İlgili Derslere Yönelik Çalışmalar

(Canakay, 2006), (Canakay, 2007), (Güdek, 2007), (Adar, 2008), (Saygı, 2009), (Ayaydın & Kurtuldu, 2010), (Özevin Tokinan, 2010), (Çevik, 2011), (Şen, 2011), (Uçaner, 2011), (Ekici, 2012), (Piji Küçük, 2012), (Gürsoy, 2014), (Çevik Kılıç, 2015), (Eldemir, 2015), (Küçükosmanoğlu, 2015), (Öztopalan & Canakay, 2016), (Cengiz, 2018)'in çalışmaları, Mesleki Müzik Eğitimi içinde var olan alan derslerine ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği geliştirme ve tutumları belirlemeye yönelik çalışmalardır. Ayrıca bu çalışmaların bazılarında ise, tutumlar belli değişkenlere göre karşılaştırılmış, ya değişkenlerin tutumlar üzerindeki etkisi ya da tutumların değişkenler üzerindeki etkisi incelenmiştir.

4. Çalgıya ve Çalmaya Yönelik Tutumlar ile İlgili Çalışmalar

(Moray, 2003), (Dirik, 2005), (Tufan & Güdek, 2008), (Karabulut, 2009), (Özmenteş & Özmenteş, 2009), (Konakçı, 2010), (Şeker, 9–11 yaş grubu çocuklarda

orff schulwerk destekli keman eğitiminin keman dersine ilişkin tutum, öz yeterlik, öz güven ve keman çalma becerisi üzerindeki etkileri, 2011), (Bakıoğlu, 2012), (Topoğlu & Erden, 2012), (Umuzdaş S. , 2012), (Yalçınkaya & Eldemir, 2013), (Atalay, Deniz, Yungul, & Özder, 2014), (Ergin & Durak, 2016), (Kılınçer & Toptaş, Study on developing an attitude scale towards deciphering in instrument training, 2017)'ın çalışmaları çalgı derslerine, çalgı çalışmaya ve deşifre çalmaya yönelik tutum ölçeği geliştirme ve tutumları belirlemeye yönelik çalışmalardır. Ayrıca bu çalışmaların bazılarında ise, tutumlar belli değişkenlere göre karşılaştırılmış, ya değişkenlerin tutumlar üzerindeki etkisi ya da tutumların değişkenler üzerindeki etkisi incelenmiştir.

5. Sınıf ve Okul Öncesi Eğitimi Müzik Dersine Yönelik Tutumlar ile İlgili Araştırmalar

(Tenkoğlu, 2005), (Kırcıoğlu, 2009), (Şeker & Saygı, 2013), (Koç, 2016), (Çelik, 2018)'in çalışmaları, sınıf ve okul öncesi eğitiminde müzik öğretimi dersine ve müzik algılarına yönelik tutum ölçeği geliştirme ve tutumları belirlemeye yönelik çalışmalardır. Ayrıca bu çalışmaların bazılarında ise, tutumlar belli değişkenlere göre karşılaştırılmış, ya değişkenlerin tutumlar üzerindeki etkisi ya da tutumların değişkenler üzerindeki etkisi incelenmiştir.

Literatür taramasında Güzel Sanatlar Liselerine yönelik yapılan tutum çalışmalarına bakıldığında, (Bakıner, 2004), (Civan, 2006), (Kılınçer, 2009), (İnan, 2010), (Özer, 2010) ve (Tan, 2016)'ın çalışmalarına rastlanmaktadır. Bu çalışmalarda ele alınan konuların ise, müzik öğretmenliği, müziksel işitme dersi ve piyano dersine yönelik tutumların belirlenmesi ve tutumların belli değişkenlere göre karşılaştırılarak tutumlar üzerindeki etkisini ortaya koymaya yönelik olduğu görülmüştür.

Yapılan literatür taramasında; Güzel Sanatlar Liselerindeki Türk ve Batı müziği derslerine yönelik tutumlar ile ilgili bir çalışmaya rastlanmamıştır.

1.10. PROBLEM CÜMLESİ

Verilen bilgiler doğrultusunda araştırmmanın problem cümlesi, “GSL müzik bölümü öğrencilerinin Türk müziği ve Batı müziği derslerine ilişkin tutumları ne düzeydedir ve belli değişkenlere göre farklılık göstermekte midir?” olarak belirlenmiştir.

1.10.1. Alt Problemler

Ana problem cümlesi doğrultusunda belirlenen alt problemler şu şekildedir.

1. GSL öğrencilerinin Türk Müziği ve Batı Müziği derslerine ilişkin tutumları ne düzeydedir?
2. GSL öğrencilerinin Türk Müziği ve Batı Müziği derslerine ilişkin tutumları, demografik değişkenlere göre farklılık göstermekte midir?
 - a. GSL öğrencilerinin Türk Müziği ve Batı Müziği derslerine ilişkin tutumları cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
 - b. GSL öğrencilerinin Türk Müziği ve Batı Müziği derslerine ilişkin tutumları yaşa göre farklılık göstermekte midir?
 - c. GSL öğrencilerinin Türk Müziği ve Batı Müziği derslerine ilişkin tutumları eğitim almakta oldukları liselere göre farklılık göstermekte midir?
 - d. GSL öğrencilerinin Türk Müziği ve Batı Müziği derslerine ilişkin tutumları sınıf düzeyine göre farklılık göstermekte midir?
 - e. GSL öğrencilerinin Türk Müziği ve Batı Müziği derslerine ilişkin tutumları bireysel çalgılarına göre farklılık göstermekte midir?
 - f. GSL öğrencilerinin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türüne göre dağılımları nedir ve Türk Müziği ve Batı Müziği derslerine ilişkin tutumları dinlemeyi tercih ettikleri müzik türüne göre farklılık göstermekte midir?
3. GSL öğrencilerinin Türk Müziği ve Batı Müziği derslerine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. GSL öğrencilerinin Türk Müziği ve Batı Müziği derslerine ilişkin tutumları ilişkin tutumları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

1.11. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de Mesleki Müzik eğitimi veren kurumların hazırlayıcısı niteliğindeki Güzel Sanatlar Liseleri (GSL) Müzik Bölümleri müfredatında var olan Türk Müziği ve Batı Müziğine yönelik derslere öğrencilerin geliştirmiş oldukları tutumları belirlemek, doğrudan ve dolaylı olarak bir durum tespiti yapmak, öğrencilerin Türk Müziği ya da Batı Müziği derslerinin hangilerinde kendilerini daha iyi ifade ettiklerini tespit etmek ve konu ile ilgili ileride yapılacak olan çalışmalara ışık tutabilmektir.

1.12. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Araştırma, Türk Müziği ve Batı Müziği derslerine yönelik yeni bir ölçek geliştirilmesi, geliştirilen bu ölçek doğrultusunda müziği meslek olarak seçebilecek kişilerin Türk Müziği ve Batı Müziği eğilimlerinin ortaya konulması, ileride bu branşı meslek olarak seçecek kişilerin üniversitelerde tercih edecekleri bölümler açısından farkındalıklarının ortaya çıkarılması ve alanda yapılan diğer çalışmalar ile müzik eğitiminin sorunlarına ışık tutması açısından önem arz etmektedir.

Ayrıca, Türk Müziği ve Batı Müziği derslerine yönelik tutumların belirlenmesi açısından alanda yapılacak ilk çalışmalardan birisi olması ve gelecekte yapılacak diğer araştırmalara da kaynak teşkil etmesi açısından önemlidir.

1.13. VARSAYIMLAR

Araştırmada,

1. Araştırma için seçilen veri toplama yönteminin nitelik, süre ve maliyet açısından araştırmanın konusuna en uygun yöntem olduğu,
2. Veri toplamak için kullanılan araç ve tekniklerin araştırma için gerekli bilgilere ulaşmayı sağlayacak nitelikte olduğu,
3. Anketi yanıtlayan öğrencilerin çalışma evrenini yeteri kadar temsil ettiği,
4. Ulaşılan kaynaklardan elde edilen verilerin, yeterli ve güvenilir olduğu,
5. Ankete katılan öğrencilerin sorulara doğru cevap verdikleri,
6. Görüşleri alınan uzman sayısının yeterli olduğu varsayılmıştır.

1.14. SINIRLILIKLAR

1. Araştırma Türkiye’de eğitim-öğretim basamağındaki liselerden Güzel Sanatlar Liseleri ve öğrencileri ile sınırlıdır.
2. GSL öğrencilerin Türk Müziği ve Batı müziği dersine yönelik görüşleri ile sınırlıdır.
3. Araştırma kapsamında ulaşılabilen ve geri dönüş sağlanan 6 Güzel Sanatlar Lisesi ve 412 öğrenci ile sınırlıdır.
4. Ulaşılabilen kaynaklar ile sınırlıdır.

1.15. TANIMLAR

Türk Halk Müziği: Türk Halk Müziği, toplumun ortak duygu ve düşüncelerinin yalın, samimi, coşkulu ve içli ezgilerle anlatan köklü bir müzik sanatıdır. (Yener, 2006, s. 30)

Türk Sanat Müziği: Türk Sanat Müziği, saray, tekke ve medreselerde icra edilmiş ve desteklenmiş, Türk Halk Müziği'nde olduğu gibi sözlü ve sözsüz eserlere sahip bir müzik türüdür. (Pelikoğlu, 2010, s. 81)

Batı Müziği: Batı müziği, Avrupa topraklarında gelişip büyüyen, Avrupa ülkelerinin ortak değerlerini ve kültürlerini barındıran, ve kuramsal yaklaşımları ile evrensel değerler seviyesine ulaşmış bir müzik türüdür. ("Oxford University", 2011)

Tutum: Tutum, bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir nesne toplumsal konu, ya da olaya karşı deneyim, bilgi, duygu ve güdülerine (motivasyon) dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimidir (İnceoğlu, 2010, s. 13).

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama teknikleri ve araçları ve verilerin analizi ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

2.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

“Araştırma modeli, araştırmanın amacına uygun şekilde ve en ekonomik yolla, verilerin toplanması ve analiz edilip çözümlenebilmesi için gerekli olan tüm koşulların düzenlenmesidir” (Selltiz, Jahoda, Deutsch, & Cook, 1959).

Koşulların düzenlenmesinde iki temel yaklaşım vardır. Bunlar Tarama ve Denemedir. Araştırmacı, araştırmanın amacına ve içinde bulunduğu koşullara uygun olarak bu yaklaşımlardan birini kullanır (Karasar, 2007, s. 76).

Bu araştırma nitel destekli olup, nicel verilere bağlı betimsel araştırma yöntemlerinden tarama (survey) modelinde tasarlanmıştır.

“Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir. Bu tür bir yaklaşımda, ilgilenilen olay, madde, birey, grup, kurum, konu v.b. birim ve duruma ait değişkenler, ayrı ayrı betimlenmeye (tanıtılmaya) çalışılır. Bu betimleme, geçmiş ya da şimdiki zamanla sınırlı olabileceği gibi, zamanın bir fonksiyonu olarak gelişimsel de olabilir” (Karasar, 2007, s. 79).

2.2. ÇALIŞMA GRUBU

Araştırmanın çalışma grubunu, Türkiye'nin 6 ilindeki Güzel Sanatlar Liseleri'nden (Erzurum GSL, Aksaray GSL, Mamak Mimar Sinan GSL, Mersin Nevit Kodallı GSL, Gaziantep Ticaret Odası GSL ve Buca Işıl Saygın GSL) 412 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmanın çalışma grubunun demografik bilgilerine ait veriler tablolastırılarak gösterilmiştir.

Tablo 4
GSL Öğrencilerinin Cinsiyete ve Yaşa Göre Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Erkek	207	50.2
Kız	205	49.8
Toplam	412	100.0
Yaş Seviyesi	f	%
15	119	28.9
16	123	29.9
17	113	27.4
18 ve üstü	57	13.8
Toplam	412	100.0

Tablo 4’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre dağılımlarına bakıldığında, toplam 412 öğrenciden 207 kişinin %50.2 oranla erkek, 205 kişinin %49.8 oranla kız olduğu ve erkek öğrenci ve kız öğrenci sayısının birbirine denk olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş değişkenine göre dağılımlarına bakıldığında ise, toplam 412 öğrenciden 119 kişinin %28.9 oranla 15, 123 kişinin %29.9 oranla 16, 113 kişinin %27.4 oranla 17 ve 57 kişinin %13.8 oranla 18 ve üstü yaş seviyesinde olduğu ve öğrencilerin 15-17 yaş arasında daha yoğun şekilde dağılım gösterdiği görülmektedir.

Tablo 5
Öğrencilerin Okudukları Liselere ve Sınıf Düzeylerine Göre Dağılımı

Araştırmanın Gerçekleştirildiği Üniversiteler	f	%
Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	19.2
Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	12.1
Mamak Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	19.9
Mersin Nevit Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	74	17.9
Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	66	16.1
Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	14.8
Toplam	412	100.0
Sınıf Düzeyi	f	%
9. Sınıf	134	32.6
10. Sınıf	117	28.4
11. Sınıf	99	24.0
12. Sınıf	62	15.0
Toplam	412	100.0

Tablo 5’de görüldüğü gibi araştırmanın gerçekleştirildiği lise değişkenine göre dağılımlarına bakıldığında toplam 6 liseden 412 öğrencinin araştırmaya katıldığı görülmektedir. Araştırmaya en fazla katılım %19.9 oran (82 öğrenci) ile Mamak Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi’nden sağlanmıştır. Bunu Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi ve Mersin Nevit Kodallı Güzel Sanatlar liseleri izlemektedir. Diğer liselere göre en az katılım ise %12.1 oran (50 öğrenci) ile Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi’nden

sağlanmıştır. Tabloda araştırmaya katılan öğrenci sayısına bakıldığında, dağılımın liselerdeki kontenjanlara göre farklılık gösterdiği görülmektedir.

Araştırmanın gerçekleştirildiği liselerdeki öğrencilerin sınıf düzeyi değişkenine göre dağılımlarına bakıldığında ise, öğrencilerin %32.6'sının 9. Sınıf, %28.4'ünün 10. Sınıf, %24.0'ının 11. Sınıf ve %15.0'ının 12. Sınıf öğrencisi olduğu görülmektedir. Tabloda araştırmaya katılan öğrenci sayısına bakıldığında, en yoğun katılımın 9 ve 10. Sınıf öğrencilerinden sağlandığı söylenebilir.

Tablo 6
Öğrencilerin Bireysel Çalgılarına Göre Dağılımı

Bireysel Çalgılar	f	%
Bağlama	72	17.4
Çello	36	8.7
Gitar	44	10.7
Kanun	14	3.4
Keman	91	22.1
Klarnet	3	.7
Kontrbas	1	.2
Ney	11	2.7
Piyano	25	6.1
Ud	25	6.1
Viyola	53	12.9
Yan Flüt	37	9.0
Toplam	412	100.0

Tablo 6'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin bireysel çalgı değişkenine göre dağılımlarına bakıldığında toplam 412 öğrenciden 91 öğrencinin %22.1 oranla keman, 72 öğrencinin %17.4 oranla bağlama çaldıkları ve araştırmaya katılan öğrenciler arasında en çok oranın bu iki çalgı üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu dağılımda Türk müziği çalgılarının %30.3 oranla 125 öğrenci ve Batı müziği çalgılarının %69.7 oranla 287 öğrenci şeklinde olduğu görülmektedir. Buna göre GSL öğrencilerinin büyük çoğunluğunun bireysel çalgılarının Batı Müziği enstrümanı olduğu söylenebilir.

2.3. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırmada problem durumuna yönelik olarak, problemle ilişkili kaynaklara ulaşmak ve problemin çözümüne nitel açıdan katkı sağlamak için literatür taraması yapılmıştır. Literatür taraması ile kitap, dergi, makale, tez v.b. den bilgi toplanmaya çalışılmıştır. Ayrıca internet tabanlı kaynaklar da kullanılmış ve özellikle tezlere online veri tabanları ile ulaşılmıştır.

Araştırmada, GSL öğrencilerinin Türk ve Batı müziği derslerine yönelik tutumlarını belirleyebilmek amacı ile literatürde var olan tutum ölçekleri incelenmiş ve bu doğrultuda araştırmanın amacına uygun olarak Türk ve Batı müziği için birer tutum ölçeği geliştirilmeye çalışılmıştır. Her iki tutum ölçeği için, Türk müziği ve Batı müziği ifadeleri ayrı, ancak tutum ifadeleri aynı olan ve 26 maddeden oluşan bir madde havuzu oluşturulmuş ve oluşturulan maddeler kapsam geçerliği için uzman görüşüne sunulmuştur. Görüşleri alınan uzman grubunun bilgileri Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7
Uzman Grubu Bilgileri

	Üniversite/Fakülte/Bölüm	Ünvan	Alan
1	Atatürk Üniversitesi K.K. Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı	Doç. Dr.	Müzik Eğitimi
2	Atatürk Üniversitesi K.K. Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı	Doç. Dr.	Müzik Eğitimi
3	Atatürk Üniversitesi K. K. Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü	Dr. Öğr. Ü.	Ölçme-Değerlendirme
4	Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü	Doç. Dr.	Müzik Eğitimi
5	Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü	Dr. Öğr. Ü.	Müzik Eğitimi

Oluşturulan 26 madde, uygun, düzeltilmeli ve uygun değil seçeneklerini içeren bir formla birlikte uzman görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşleri alındıktan sonra ölçeklerin kapsam geçerliğini sağlayıp sağlamadığı ve ölçeklerde kalacak maddelerin tespiti için KGO (Kapsam Geçerlik Oranı) ve KGİ (Kapsam Geçerlik İndeksi) değerleri belirlenmiştir. KGO hesaplamasında $KGO = N_D - (N/2) / (N/2)$ formülü kullanılmıştır. KGİ hesaplaması ise uygun görülen maddelerin KGO değerlerinin ortalaması hesaplanarak elde edilmiştir. Tablo 8’de, kapsam geçerliğinin sağlanmasında ve elde edilen KGO değerlerinin karşılaştırılmasında kullanılacak KGÖ (Kapsam Geçerlik Ölçütü) değerleri görülmektedir.

Tablo 8
KGO Karşılaştırması İçin Minimum Değerler (Veneziano & Hooper, 1997)

Uzman Sayısı	KGÖ	Uzman Sayısı	KGÖ
5	0.99	13	0.54
6	0.99	14	0.51
7	0.99	15	0.49
8	0.78	20	0.42
9	0.75	25	0.37
10	0.62	30	0.33
11	0.59	35	0.31
12	0.56	40 ve üstü	0.29

Tablo 8’e göre, elde edilen KGO değeri, uzman sayısına göre verilen KGÖ değerinden büyükse kapsam geçerliği sağlanmış, küçükse sağlanmamış demektir.

Ayrıca, elde edilen KGİ değeri KGÖ değerinden büyükse, ölçekte kalan maddeler kapsam geçerliğini sağlamış; elde edilen KGİ değeri KGÖ değerinden küçükse kalan maddeler kapsam geçerliğini sağlamamış anlamına gelmektedir (Yeşilyurt & Çapraz, 2018).

Uzman görüşleri doğrultusunda belirlenen maddelere yönelik KGO değerleri ve ölçeklerin tamamına ait KGÖ ve KGİ değerleri Tablo 6’da görülmektedir.

Tablo 9
Türk ve Batı Müziği Dersleri Ölçek Maddeleri KGO, KGÖ ve KGİ Değerleri

Türk Müziği Derslerine Yönelik Maddeler									
Madde	Uygun	Düzeltilmeli	Uygun Değil	KGO	Madde	Uygun	Düzeltilmeli	Uygun Değil	KGO
1	5	0	0	1.00	14	5	0	0	1.00
2	5	0	0	1.00	15	5	0	0	1.00
3	5	0	0	1.00	16	5	0	0	1.00
4	5	0	0	1.00	17	5	0	0	1.00
5	5	0	0	1.00	18	1	0	5	-0.60
6	5	0	0	1.00	19	2	0	4	-0.20
7	5	0	0	1.00	20	2	0	4	-0.20
8	5	0	0	1.00	21	1	0	5	-0.60
9	5	0	0	1.00	22	1	0	5	-0.60
10	5	0	0	1.00	23	5	0	0	1.00
11	5	0	0	1.00	24	5	0	0	1.00
12	5	0	0	1.00	25	5	0	0	1.00
13	5	0	0	1.00	26	1	0	5	-0.60
Toplam Uzman Sayısı							5		
Kapsam Geçerlik Ölçütü (KGÖ)							0.99		
Kapsam Geçerlik İndeksi (KGİ)							1.000		
Batı Müziği Derslerine Yönelik Maddeler									
Madde	Uygun	Düzeltilmeli	Uygun Değil	KGO	Madde	Uygun	Düzeltilmeli	Uygun Değil	KGO
1	5	0	0	1.00	14	5	0	0	1.00
2	5	0	0	1.00	15	5	0	0	1.00
3	5	0	0	1.00	16	5	0	0	1.00
4	5	0	0	1.00	17	5	0	0	1.00
5	5	0	0	1.00	18	1	0	5	-0.60
6	5	0	0	1.00	19	2	0	4	-0.20
7	5	0	0	1.00	20	2	0	4	-0.20
8	5	0	0	1.00	21	1	0	5	-0.60
9	5	0	0	1.00	22	1	0	5	-0.60
10	5	0	0	1.00	23	5	0	0	1.00
11	5	0	0	1.00	24	5	0	0	1.00
12	5	0	0	1.00	25	5	0	0	1.00
13	5	0	0	1.00	26	1	0	5	-0.60
Toplam Uzman Sayısı							5		
Kapsam Geçerlik Ölçütü (KGÖ)							0.99		
Kapsam Geçerlik İndeksi (KGİ)							1.000		

Tablo 9’da KGO, KGÖ ve KGİ değerlerine bakıldığında, KGO değeri KGÖ değerinden büyük 20 maddenin kaldığı ve KGİ (1.00)>KGÖ (0.99) olduğu için Türk ve Batı müziği tutum ölçeklerinde kalan 20 maddenin kapsam geçerliğini sağladığı söylenebilir.

Kapsam geçerliğini sağlayan 20'şer maddelik tutum ölçekleri, yapı geçerliğinin de sağlandığını ortaya koymak amacıyla, öncelikle Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett Sphericity testine tabi tutulmuştur. Test sonuçları Tablo 10'da görülmektedir.

Tablo 10
Faktör Analizi Uygunluğu KMO ve Barlett Testi Sonuçları

Türk Müziği Derslerine Yönelik Maddeler		
Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliği Ölçümü		.966
Bartlett's Sphericity Testi	χ^2	6691.740
	Sd	190
	p	.000
Batı Müziği Derslerine Yönelik Maddeler		
Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliği Ölçümü		.962
Bartlett's Sphericity Testi	χ^2	6793.336
	Sd	190
	p	.000

Tablo 10'a göre, hem Türk müziği, hem de Batı müziğine yönelik maddelerin KMO değerinin 0.60'dan yüksek çıkması ($KMO_{TM}=0.966>0.60$, $KMO_{BM}=0.962>0.60$) ve Barlett testi sonucu hesaplanan ki kare değerinin .05 düzeyinde anlamlı çıkması ($TM\chi^2_{190}=6691.740$, $p<.05$, $BM\chi^2_{190}=6793.336$, $p<.05$) maddelerin faktörleştirilebilir ve faktör analizine uygun olduğunu göstermektedir. Tablo 11'de Türk ve Batı müziği derslerine yönelik maddeler için yapılan doğrulayıcı ve açıklayıcı faktör analizi sonuçları görülmektedir.

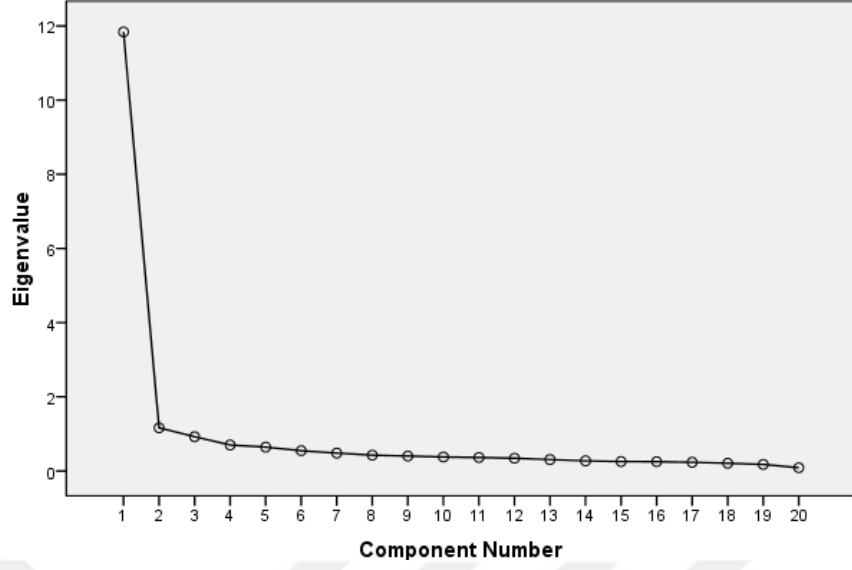
Tablo 11
Faktör Analizi Toplam Varyans Açıklaması Tablosu

Türk Müziği Derslerine Yönelik Maddeler									
Madde	Başlangıç Özdeğerleri			Kareli Yüklerin Ağırlıklı Topamları			Kareli Yüklerin Döndürülmüş Topamları		
	Toplam	% Varyans	% Yığılmalı	Toplam	% Varyans	% Yığılmalı	Toplam	% Varyans	% Yığılmalı
1	11.839	59.195	59.195	11.839	59.195	59.195	11.839	59.194	59.194
2	1.162	5.812	65.007	1.162	5.812	65.007	1.163	5.813	65.007
3	.923	4.615	69.621						
4	.701	3.505	73.126						
5	.643	3.214	76.340						
6	.546	2.731	79.071						
7	.482	2.409	81.480						
8	.428	2.138	83.618						
9	.402	2.010	85.628						
10	.377	1.884	87.512						

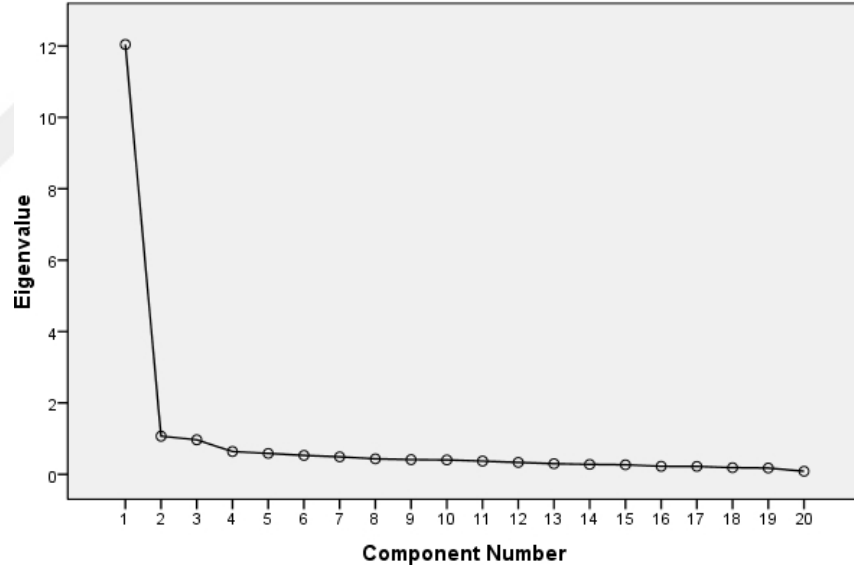
Tablo 11'in devamı

11	.364	1.818	89.329						
12	.343	1.716	91.045						
13	.307	1.533	92.578						
14	.274	1.368	93.946						
15	.254	1.271	95.217						
16	.250	1.251	96.468						
17	.234	1.170	97.638						
18	.208	1.041	98.680						
19	.177	.884	99.563						
20	.087	.437	100.000						
Batı Müziği Derslerine Yönelik Maddeler									
Madde	Başlangıç Özdeğerleri			Kareli Yüklerin Ağırlıklı Toplamları			Kareli Yüklerin Döndürülmüş Toplamları		
	Toplam	% Varyans	% Yığılmalı	Toplam	% Varyans	% Yığılmalı	Toplam	% Varyans	% Yığılmalı
1	12.043	60.214	60.214	12.043	60.214	60.214	12.042	60.209	60.209
2	1.068	5.342	65.557	1.068	5.342	65.557	1.070	5.348	65.557
3	.966	4.831	70.388						
4	.638	3.191	73.579						
5	.584	2.920	76.499						
6	.530	2.651	79.150						
7	.489	2.445	81.595						
8	.433	2.167	83.763						
9	.411	2.055	85.818						
10	.402	2.011	87.829						
11	.370	1.850	89.679						
12	.334	1.671	91.350						
13	.296	1.479	92.829						
14	.277	1.383	94.212						
15	.267	1.334	95.545						
16	.225	1.124	96.669						
17	.220	1.100	97.769						
18	.186	.929	98.698						
19	.176	.878	99.576						
20	.085	.424	100.000						

Türk ve Batı müziği derslerine yönelik ölçeklerde yer alan maddelerin başlangıç özdeğerlerine bakıldığında, her iki ölçekte de birinci faktör yük değerinin yüksek çıktığı görülmektedir ($YD_{TM}=11.839$, $YD_{BM}=12.043$). Yine her iki ölçekte de birinci faktörün tek başına açıkladığı varyansın oldukça yüksek olduğu görülmektedir ($Varyans_{TM}=\%59.195$, $Varyans_{BM}=\%60.214$). Yüklerin döndürülmüş toplamlarına bakıldığında ise, yine her iki ölçekte de birinci faktörün tek başına açıkladığı varyansın oldukça yüksek olduğu görülmektedir ($Varyans_{TM}=\%59.194$, $Varyans_{BM}=\%60.209$). Bunun anlamı maddelerin büyük çoğunluğunun tek faktörde birleştiği ve ölçeğin tek boyutlu bir yapıda olduğudur.

Şekil 1. Türk Müziği Maddeleri Birikinti Grafiği

Şekil 2. Batı Müziği Maddeleri Birikinti Grafiği

Şekil 1 ve Şekil 2’de Türk müziği ve Batı müziği derslerine yönelik tutum ölçeği maddelerinin birikinti grafiklerine bakıldığında, ilk faktörden sonra büyük bir düşüş görülmekte ve sonraki faktörler ise paralel bir görünüm sergilemektedir. Buna bağlı olarak ilk faktörden sonraki faktörlerin varyansa olan katkılarının çok düşük ve birbirine yakın olduğu söylenebilir.

Türk müziği ve Batı müziği derslerine yönelik tutum ölçeği madde matriksleri ve döndürülmüş madde matriksleri Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12
Türk Müziği ve Batı Müziği Ölçek Madde ve Döndürülmüş Madde Matriksleri

Türk Müziği Maddeleri					Batı Müziği Maddeleri						
Madde Matriksi		Döndürülmüş Madde Matriksi			Madde Matriksi		Döndürülmüş Madde Matriksi				
Maddeler	Faktörler		Maddeler	Faktörler		Maddeler	Faktörler		Maddeler	Faktörler	
	1	2		1	2		1	2		1	2
2	.905		2	.906		2	.876		2	.874	
1	.886		1	.886		1	.874		1	.873	
16	.864		16	.864		16	.859		16	.858	
5	.852		5	.853		5	.828		5	.825	
10	.850		10	.850		10	.818		10	.816	
4	.825		4	.826		20	.804		20	.806	
9	.821		9	.821		9	.795		19	.796	
3	.817		3	.816		19	.794		9	.795	
20	.796		20	.794		4	.789	-.340	11	.789	
19	.779	.307	19	.780	-.304	11	.787		4	.785	.347
11	.761		11	.760		3	.778		3	.778	
12	.743		12	.742		17	.770	.401	17	.774	-.393
15	.740	-.349	15	.738	.353	12	.753	.331	12	.757	-.323
17	.737	-.313	17	.736	.317	15	.742	.301	15	.744	
7	.713		7	.714		13	.728		13	.729	
14	.694		14	.695		14	.727		14	.724	
6	.683	.394	6	.685	-.391	7	.722	-.407	7	.717	.414
18	.672	.330	18	.673	-.327	6	.713		6	.713	
13	.571	.407	13	.573	-.404	18	.667		18	.669	
8	.566	-.411	8	.564	.414	8	.648		8	.648	

Tablo 12 incelendiğinde hem Türk müziği derslerine yönelik tutum ölçeğinde, hem de Batı müziği derslerine yönelik tutum ölçeğinde tüm maddelerde birinci faktör değerlerinin daha yüksek olduğu ve tüm maddeleri en yüksek düzeyde açıklayan faktörün birinci faktör olduğu görülmektedir.

Elde edilen tüm bilgiler doğrultusunda Türk ve Batı müziği derslerine yönelik geliştirilen tutum ölçeğinin yapı geçerliğini sağladığı ve tutumu ölçen tek faktörlü bir yapıda olduğu belirlenmiştir.

Kapsam ve yapı geçerliğini sağlayan Türk ve Batı müziği derslerine yönelik tutum ölçeklerinin güvenilirliğini test etmek üzere Cronbach’s Alpha güvenirlik testi uygulanmıştır. Güvenirlik katsayısında kıstas alınacak değerleri (Özdamar, 2011)

“ $0.00 < \alpha < 0.40$ ise ölçek güvenilir değildir.

$0.40 < \alpha < 0.60$ ise ölçek düşük güvenilirliktedir.

$0.60 < \alpha < 0.80$ ise oldukça güvenilirdir.

$0.80 < \alpha < 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilirdir” şeklinde tanımlamıştır (s. 605).

Tablo 13’de Cronbach’s Alpha güvenilirlik testi sonuçları görülmektedir.

Tablo 13
Türk ve Batı Müziği Ölçekleri Cronbach’s Alpha Güvenirlik Testi Sonuçları

Türk Müziği		Batı Müziği	
Maddeler	Cronbach’s Alpha	Maddeler	Cronbach’s Alpha
1	.959	1	.961
2	.959	2	.961
3	.960	3	.963
4	.960	4	.963
5	.959	5	.962
6	.961	6	.964
7	.961	7	.963
8	.963	8	.964
9	.960	9	.962
10	.959	10	.962
11	.961	11	.963
12	.961	12	.963
13	.963	13	.963
14	.961	14	.963
15	.961	15	.963
16	.959	16	.962
17	.961	17	.963
18	.962	18	.964
19	.960	19	.963
20	.960	20	.962
Ölçek Toplam Güvenirlik	.962	Ölçek Toplam Güvenirlik	.965

Tablo 13 incelendiğinde Türk ve Batı müziği derslerine yönelik geliştirilen ölçeğin hem madde bazında, hem de ölçek madde toplamı bazında güvenilirliği sağladığı ve her iki ölçeğin de yüksek derecede güvenilir olduğu görülmektedir (TM (α) = 0.962, BM (α) = 0.965).

Türk müziği ve Batı müziği derslerine yönelik 5’li Likert tipinde geliştirilen ve geçerliği ve güvenilirliği sağlanan tutum ölçekleri, araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılmıştır.

Araştırmada öğrencilerin tutum düzeylerinin belirlenmesine yönelik olarak dikkat edilecek ortalama puan aralıkları Tablo 14’de görüldüğü gibidir.

Tablo 14
Aritmetik Ortalama Değerlendirme Aralıkları (Şen, 2011)

Olumlu İfade Puan Aralıkları		Tutum Düzeyi	Olumsuz İfade Puan Aralıkları		Tutum Düzeyi
Kesinlikle Katılmıyorum	1-1.79	Düşük	Kesinlikle Katılıyorum	1-1.79	Düşük
Katılmıyorum	1.80-2.59	Düşük	Katılıyorum	1.80-2.59	Düşük
Kararsızım	2.60-3.39	Orta	Kararsızım	2.60-3.39	Orta
Katılıyorum	3.40-4.19	Yüksek	Katılmıyorum	3.40-4.19	Yüksek
Kesinlikle Katılıyorum	4.20-5.00	Yüksek	Kesinlikle Katılmıyorum	4.20-5.00	Yüksek

Araştırmada Tablo 14'deki puan aralıkları dikkate alınarak öğrencilerden elde edilen verilerin aritmetik ortalama puanları yorumlanmış ve tutumların düzeyleri belirlenmiştir.

2.4. VERİLERİN ANALİZİ

Araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen veriler SPSS 17.0 (The Statistical Packet for The Social Sciences) paket programına aktarılarak kodlanmıştır. GSL öğrencilerinin Türk müziği ve Batı müziği derslerine karşı tutumlarını ortaya koyabilmek amacıyla 5'li Likert tipte hazırlanan ölçek maddelerine verilen cevapların dağılımları frekans (f) ve yüzde (%) analizi ile elde edilmiştir. Bu analiz ile maddelere ilişkin öğrenci kodlamalarının olumlu ya da olumsuz yöndeki birikimleri elde edilmiş ve yoğunluklar saptanıp veriler yorumlanmıştır.

Ayrıca öğrencilerin tutum düzeylerinin belirlenmesi için, her bir maddedeki öğrenci kodlamalarının aritmetik ortalamaları ve ölçek ağırlıklı madde aritmetik ortalamaları belirlenmiş ve elde edilen değerler tablolaştırılarak tutumların ne düzeyde olduğu yorumlanmıştır.

Araştırmada tutumların demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak için hangi istatistiksel testin kullanılacağına belirlenmesine yönelik olarak Kolmogorov-Smirnov normallik testi uygulanmıştır. Normallik testi sonuçlarına göre, veriler normal dağılıyorsa *parametrik testler*, normal dağılmıyorsa *non-parametrik testlerin* kullanılması gerekmektedir. Tablo 15'de Kolmogorov-Smirnov testi sonuçları görülmektedir.

Tablo 15
Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi Sonuçları

Türk Müziği-Batı Müziği Maddeleri	Türk Müziği Maddeleri			Batı Müziği Maddeleri		
	İstatistik	Sd	p	İstatistik	Sd	p
1	.253	411	.000	.286	411	.000
2	.209	411	.000	.269	411	.000
3	.224	411	.000	.245	411	.000
4	.188	411	.000	.211	411	.000
5	.211	411	.000	.237	411	.000
6	.250	411	.000	.313	411	.000
7	.195	411	.000	.185	411	.000
8	.204	411	.000	.235	411	.000
9	.254	411	.000	.256	411	.000
10	.190	411	.000	.233	411	.000
11	.190	411	.000	.251	411	.000
12	.265	411	.000	.260	411	.000
13	.248	411	.000	.298	411	.000
14	.208	411	.000	.216	411	.000
15	.248	411	.000	.291	411	.000
16	.260	411	.000	.288	411	.000
17	.280	411	.000	.291	411	.000
18	.243	411	.000	.268	411	.000
19	.255	411	.000	.271	411	.000
20	.244	411	.000	.266	411	.000
Türk Müziği-Batı Müziği Ağırlıklı Ortalama	.085	412	.000	.108	412	.000

Hipotez testlerinde anakütle parametrelerine ilişkin iddialar iki hipotez ile gösterilir. Anakütle parametresi (gerçek değer) ile örneklem istatistiğinin (tahmin değeri) birbirine eşit olduğunu ya da aralarındaki farkın sıfır olduğunu ifade eden hipotez Sıfır Hipotezi (istatistiksel hipotez, yokluk hipotezi, varsayılan hipotez) olarak adlandırılır ve H_0 ile gösterilir. Sıfır hipotezine karşıt olan ve söz konusu iki değer arasındaki farkın rassal nedenlerden meydana gelmeyecek kadar önemli (anamlı) olduğunu gösteren hipoteze ise, Alternatif Hipotez (karşıt hipotez, araştırma hipotezi) denir ve H_1 ile gösterilir. Sıfır hipotezi kabul edilirse alternatif hipotez ret, sıfır hipotezi reddedilirse alternatif hipotez kabul edilmiş sayılır (Ergün Bülbül, 2001, s.212).

Araştırmada ortalama puanların farklılığına yönelik testlerde %95 güven aralığı ve .05 anlamlılık düzeyine göre, ilişki sel taramalarda ise %99 güven aralığı ve .01 anlamlılık düzeyine göre hipotezler test edilmiştir. Hipotez testlerinde elde edilen p değerinin .01 ya da .05'ten büyük olması durumunda araştırmacının hipotezinin yanlış olduğu ve karşılaştırılan iki puan arasında ilişki ve fark olmadığı; p değerinin .01 ya da .05'ten küçük olması durumunda ise araştırmacının hipotezinin doğru olduğu ve karşılaştırılan iki puan arasında ilişki ve fark olduğu sonucu çıkarılacaktır.

Bu doğrultuda, Tablo 15'deki tutum puanlarının hem madde bazında, hem de ağırlıklı ortalama puan bazında .05 anlamlılık düzeyine göre puan dağılımlarının birbirinden farklılık gösterdiği ve normal dağılmadığı görülmektedir ($p < .05$). Bu bilgiler doğrultusunda istatistiksel analizlerde Non-Parametrik testlerin kullanılmasına karar verilmiştir.

Korelasyon katsayısı, -1 ile +1 arasında değer almaktadır. Korelasyonun büyüklüğü (0-1) iki değişken arasındaki ilişkinin gücünü gösterirken işareti (+,-) değişkenlerin aynı yönde (+) artıp azaldığını ya da zıt yönlerde (-) artış ve azalış gösterdiğini belirtir. Eğer iki değişken arasında hiç ilişki yoksa korelasyon katsayısı sıfır ya da sıfıra yakın bulunur. İki değişken arasında hesaplanan korelasyon (r) değeri ± 1 arasındaki değerler küçük etki, (± 1) ve (± 3) arasındaki değerler orta büyüklükteki etki ve (± 3) ve (± 5) arasındaki değerler ile daha üstteki değerler büyük etki şeklinde yorumlanabilir (Şen, t.y., s. 11-13).

Araştırmada tutumların, demografik değişkenlerden cinsiyet değişkenine göre farklılığını test etmek amacı ile non-parametric testlerden iki grup puanlarının karşılaştırılmasında kullanılan Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Tutumların, demografik değişkenlerden yaş, eğitim alınan lise, sınıf düzeyi, bireysel çalgı ve tercih edilen müzik türü değişkenlerine göre farklılığını test etmek amacı ile de non-parametric testlerden ikiden fazla grup puanlarının karşılaştırılmasında kullanılan Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır. Ayrıca, Türk müziği derslerine yönelik tutumlar ve Batı müziği derslerine yönelik tutumlar arasında ilişki olup olmadığını tespit etmek amacıyla Pearson korelasyon testi ve öğrencilerin Türk müziği derslerine yönelik tutumları ile Batı müziği derslerine yönelik tutumları arasında farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla aynı grup ortalamalarını karşılaştırmaya yönelik olarak kullanılan Wilcoxon Signed Ranks Test uygulanmıştır. Öğrencilere birden çok seçenekli olarak sorulan dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerine yönelik sorunun dağılımlarını belirlemek için ise, Multiple Response test tekniği kullanılmıştır. Tablolarda f, %, \bar{x} , N, Sıra Ort., Sıra Top., Sd, U, χ^2 , r, Z ve p değerleri uygulanan testler doğrultusunda belirtilerek yorumlanmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın alt problemleri doğrultusunda oluşturulan tablolara ve yorumlara yer verilmiştir.

3.1. Birinci alt probleme ilişkin bulgular ve yorum

Tablo 16

Öğrencilerin Türk Müziği Derslerine Yönelik Görüşlerinin Dağılımı

Türk Müziği Tutum Maddeleri	Kesinlikle Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Toplam			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
1	42	10.2	66	16.0	40	9.7	126	30.6	138	33.5	412	100
2	41	10.0	61	14.8	78	18.8	109	26.5	123	29.9	412	100
3	138	33.5	104	25.2	52	12.7	69	16.7	49	11.9	412	100
4	57	13.8	96	23.3	67	16.3	96	23.3	96	23.3	412	100
5	38	9.2	67	16.3	77	18.7	115	27.9	115	27.9	412	100
6	28	6.8	43	10.4	76	18.4	149	36.2	116	28.2	412	100
7	45	10.9	118	28.6	87	21.2	78	18.9	84	20.4	412	100
8	68	16.5	122	29.6	83	20.2	101	24.5	38	9.2	412	100
9	34	8.2	53	12.9	39	9.5	123	29.9	163	39.5	412	100
10	53	12.9	82	19.9	61	14.8	85	20.6	131	31.8	412	100
11	111	26.9	95	23.1	71	17.2	77	18.7	58	14.1	412	100
12	146	35.4	136	33.0	50	12.1	39	9.5	41	10.0	412	100
13	21	5.1	38	9.2	59	14.3	164	39.8	130	31.6	412	100
14	55	13.3	128	31.1	82	19.9	75	18.2	72	17.5	412	100
15	115	27.9	132	32.0	49	12.0	76	18.4	40	9.7	412	100
16	26	6.3	69	16.7	57	13.9	155	37.6	105	25.5	412	100
17	137	33.3	162	39.3	47	11.3	41	10.0	25	6.1	412	100
18	43	10.4	62	15.0	71	17.3	141	34.2	95	23.1	412	100
19	32	7.8	45	10.9	65	15.8	148	35.9	122	29.6	412	100
20	142	34.4	124	30.1	53	12.9	52	12.6	41	10.0	412	100

Tablo 16 incelendiğinde 412 öğrenciden; 264 öğrencinin %64.1 oranla *Türk Müziği derslerini sevdikleri (madde 1)*, 40 öğrencinin %9.7 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 108 öğrencinin ise %26.2 oranla *Türk Müziği derslerini sevmedikleri*;

232 öğrencinin %56.4 oranla *Türk Müziği derslerini ilgi çekici buldukları (madde 2)*, 78 öğrencinin %18.8 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 102 öğrencinin ise %24.8 oranla *Türk Müziği derslerini ilgi çekici bulmadıkları*;

118 öğrencinin %28.6 oranla *Türk Müziği derslerine zorunluluktan dolayı katıldıkları (madde 3)*, 52 öğrencinin %12.7 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 242 öğrencinin ise %58.7 oranla *Türk Müziği derslerine isteyerek katıldıkları*;

192 öğrencinin %46.6 oranla *boş zamanlarında Türk Müziği ile ilgili derslere çalıştıkları (madde 4)*, 67 öğrencinin %16.3 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 153

öğrencinin ise %37.1 oranla *boş zamanlarında Türk Müziği ile ilgili derslere çalışmadıkları*;

230 öğrencinin %55.8 oranla *Türk Müziği derslerinde verilen ödevleri zevkle çalıştığı (madde 5)*, 77 öğrencinin %18.7 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 105 öğrencinin ise %25.5 oranla *Türk Müziği derslerinde verilen ödevleri çalışmaktan zevk almadığı*;

265 öğrencinin %64.4 oranla *Türk Müziği derslerinde öğrendiklerinin diğer derslere de yararı olacağını düşündükleri (madde 6)*, 76 öğrencinin %18.4 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 71 öğrencinin ise %17.2 oranla *Türk Müziği derslerinde öğrenilenlerin diğer derslere bir yararı olmadığını düşündükleri*;

162 öğrencinin %39.3 oranla *Türk Müziği dersleri ile ilgili araştırma yapmaktan hoşlandıkları (madde 7)*, 87 öğrencinin %21.2 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 163 öğrencinin ise %39.5 oranla *Türk Müziği dersleri ile ilgili araştırma yapmaktan hoşlanmadıkları*;

139 öğrencinin %33.7 oranla *Türk Müziği derslerinde tüm ilgilerini derse veremedikleri (madde 8)*, 83 öğrencinin %20.2 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 190 öğrencinin ise %46.1 oranla *Türk Müziği derslerinde tüm ilgilerini derse verebildikleri*;

286 öğrencinin %69.4 oranla *Türk Müziği dersleri ile ilgili etkinliklere severek katıldıkları (madde 9)*, 39 öğrencinin %9.5 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 87 öğrencinin ise %21.1 oranla *Türk Müziği dersleri ile ilgili etkinliklere severek katılmadıkları*;

216 öğrencinin %52.4 oranla *Türk Müziği ders saatlerinin daha çok olmasını istedikleri (madde 10)*, 61 öğrencinin %14.8 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 135 öğrencinin ise %32.8 oranla *Türk Müziği ders saatlerinin daha çok olmasını istemedikleri*;

135 öğrencinin %32.8 oranla *Türk Müziği derslerini ilgi alanına uzak bulduğu (madde 11)*, 71 öğrencinin %17.2 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 206 öğrencinin ise %50.0 oranla *Türk Müziği derslerini ilgi alanına uzak bulmadığı*;

80 öğrencinin %19.5 oranla *mezun olduktan sonra Türk Müziği dersleri ile ilgili hiçbir şey duymak istemedikleri (madde 12)*, 50 öğrencinin %12.1 oranla bu konuda

kararsız olduğu, 282 öğrencinin ise %68.4 oranla *mezun olduktan sonra Türk Müziği ile ilgilenmek istedikleri*;

294 öğrencinin %71.4 oranla *Türk Müziği derslerinin kendilerini kültürel anlamda geliştirdiğine inandıkları (madde 13)*, 59 öğrencinin %14.3 oranla bu konuda *kararsız olduğu*, 59 öğrencinin ise %14.3 oranla *Türk Müziği derslerinin kendilerini kültürel anlamda geliştirmedini düşündükleri*;

147 öğrencinin %35.7 oranla *Türk Müziği derslerine diğer derslerden daha çok önem verdikleri (madde 14)*, 82 öğrencinin %19.9 oranla bu konuda *kararsız olduğu*, 183 öğrencinin ise %44.4 oranla *Türk Müziği derslerine diğer derslerden daha çok önem vermedikleri*;

116 öğrencinin %28.1 oranla *Türk Müziği derslerine sadece sınıf geçmek için çalıştıkları (madde 15)*, 49 öğrencinin %12.0 oranla bu konuda *kararsız olduğu*, 247 öğrencinin ise %59.9 oranla *Türk Müziği derslerine sınıf geçmek için değil öğrenmek için çalıştıkları*;

260 öğrencinin %63.1 oranla *Türk Müziği derslerinde öğrenilen eserleri icra etmekten hoşlandıkları (madde 16)*, 57 öğrencinin %13.9 oranla bu konuda *kararsız olduğu*, 95 öğrencinin ise %23.0 oranla *Türk Müziği derslerinde öğrenilen eserleri icra etmekten hoşlanmadıkları*;

66 öğrencinin %16.1 oranla *Türk Müziği derslerinin zaman kaybı olduğunu düşündükleri (madde 17)*, 47 öğrencinin %11.3 oranla bu konuda *kararsız olduğu*, 299 öğrencinin ise %72.6 oranla *Türk Müziği derslerinin zaman kaybı olmadığını düşündükleri*;

236 öğrencinin %57.3 oranla *Türk Müziği dersleri olmazsa aldıkları eğitimin yetersiz olacağını düşündükleri (madde 18)*, 71 öğrencinin %17.3 oranla bu konuda *kararsız olduğu*, 105 öğrencinin ise %25.4 oranla *Türk Müziği derslerinin aldıkları eğitimde çok fazla etkiye sahip olmadığını düşündükleri*;

270 öğrencinin %65.5 oranla *alınan Türk Müziği derslerinin üniversite hayatındaki derslerde kolaylık sağlayacağına inandıkları (madde 19)*, 65 öğrencinin %15.8 oranla bu konuda *kararsız olduğu*, 77 öğrencinin ise %18.7 oranla *alınan Türk*

Müziği derslerinin üniversite hayatındaki derslere herhangi bir katkı sağlamayacağına inandıkları;

93 öğrencinin %22.6 oranla *Türk Müziği eserlerini dinlemekten sıkıldıkları (madde 20)*, 53 öğrencinin %12.9 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 266 öğrencinin ise %64.5 oranla *Türk müziği eserlerini severek dinledikleri* söylenebilir.

Tablo 17

Öğrencilerin Batı Müziği Derslerine Yönelik Görüşlerinin Dağılımı

Batı Müziği Tutum Maddeleri	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katlıyorum		Kesinlikle Katlıyorum		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	27	6.6	49	11.9	33	7.9	151	36.7	152	36.9	412	100
2	21	5.1	51	12.3	45	10.9	151	36.7	144	35.0	412	100
3	167	40.5	119	28.9	49	11.9	53	12.9	24	5.8	412	100
4	29	7.0	81	19.7	76	18.4	121	29.4	105	25.5	412	100
5	14	3.4	78	18.9	64	15.6	138	33.5	118	28.6	412	100
6	22	5.3	31	7.5	42	10.3	193	46.8	124	30.1	412	100
7	30	7.3	114	27.7	87	21.1	90	21.8	91	22.1	412	100
8	76	18.4	146	35.4	78	19.0	91	22.1	21	5.1	412	100
9	20	4.9	47	11.3	39	9.5	130	31.6	176	42.7	412	100
10	28	6.8	69	16.7	62	15.1	127	30.8	126	30.6	412	100
11	178	43.2	99	24.0	38	9.2	65	15.8	32	7.8	412	100
12	177	42.9	128	31.1	41	10.0	39	9.4	27	6.6	412	100
13	22	5.3	24	5.8	48	11.7	182	44.2	136	33.0	412	100
14	20	4.9	120	29.1	67	16.2	128	31.1	77	18.7	412	100
15	128	31.1	162	39.3	36	8.7	61	14.8	25	6.1	412	100
16	19	4.6	65	15.8	45	10.9	167	40.5	116	28.2	412	100
17	150	36.4	168	40.8	40	9.6	34	8.3	20	4.9	412	100
18	20	4.9	38	9.2	60	14.5	159	38.6	135	32.8	412	100
19	12	2.9	32	7.8	35	8.5	159	38.6	174	42.2	412	100
20	163	39.5	135	32.8	37	9.0	49	11.9	28	6.8	412	100

Tablo 17 incelendiğinde 412 öğrenciden; 303 öğrencinin %73.6 oranla *Batı Müziği derslerini sevdikleri (madde 1)*, 33 öğrencinin %7.9 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 76 öğrencinin ise %18.5 oranla *Batı Müziği derslerini sevmedikleri*;

295 öğrencinin %71.7 oranla *Batı Müziği derslerini ilgi çekici buldukları (madde 2)*, 45 öğrencinin %10.9 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 72 öğrencinin ise %17.4 oranla *Batı Müziği derslerini ilgi çekici bulmadıkları*;

77 öğrencinin %18.7 oranla *Batı Müziği derslerine zorunluluktan dolayı katıldıkları (madde 3)*, 49 öğrencinin %11.9 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 286 öğrencinin ise % 69.4 oranla *Batı Müziği derslerine isteyerek katıldıkları*;

226 öğrencinin %54.9 oranla *boş zamanlarında Batı Müziği ile ilgili derslere çalıştıkları (madde 4)*, 76 öğrencinin %18.4 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 110

öğrencinin ise %26.7 oranla *boş zamanlarında Batı Müziği ile ilgili derslere çalışmadıkları*;

256 öğrencinin %62.1 oranla *Batı Müziği derslerinde verilen ödevleri zevkle çalıştığı (madde 5)*, 64 öğrencinin %15.6 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 92 öğrencinin ise %22.3 oranla *Batı Müziği derslerinde verilen ödevleri çalışmaktan zevk almadığı*;

317 öğrencinin %76.9 oranla *Batı Müziği derslerinde öğrendiklerinin diğer derslere de yararı olacağını düşündükleri (madde 6)*, 42 öğrencinin %10.3 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 53 öğrencinin ise %12.8 oranla *Batı Müziği derslerinde öğrenilenlerin diğer derslere bir yararı olmadığını düşündükleri*;

181 öğrencinin %43.9 oranla *Batı Müziği dersleri ile ilgili araştırma yapmaktan hoşlandıkları (madde 7)*, 87 öğrencinin %21.1 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 144 öğrencinin ise %35.0 oranla *Batı Müziği dersleri ile ilgili araştırma yapmaktan hoşlanmadıkları*;

112 öğrencinin %27.2 oranla *Batı Müziği derslerinde tüm ilgilerini derse veremedikleri (madde 8)*, 78 öğrencinin %19.0 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 222 öğrencinin ise %53.8 oranla *Batı Müziği derslerinde tüm ilgilerini derse verebildikleri*;

306 öğrencinin %74.3 oranla *Batı Müziği dersleri ile ilgili etkinliklere severek katıldıkları (madde 9)*, 39 öğrencinin %9.5 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 67 öğrencinin ise %16.2 oranla *Batı Müziği dersleri ile ilgili etkinliklere severek katılmadıkları*;

253 öğrencinin %61.4 oranla *oranla Batı Müziği ders saatlerinin daha çok olmasını istedikleri (madde 10)*, 62 öğrencinin %15.1 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 97 öğrencinin ise %23.5 oranla *Batı Müziği ders saatlerinin daha çok olmasını istemedikleri*;

97 öğrencinin %23.6 oranla *Batı Müziği derslerini ilgi alanına uzak bulduğu (madde 11)*, 38 öğrencinin %9.2 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 277 öğrencinin ise %67.2 oranla *Batı Müziği derslerini ilgi alanına uzak bulmadığı*;

66 öğrencinin %16.0 oranla *mezun olduktan sonra Batı Müziği dersleri ile ilgili hiçbir şey duymak istemedikleri (madde 12)*, 41 öğrencinin %10.0 oranla bu konuda

kararsız olduğu, 305 öğrencinin ise %74.0 oranla *mezun olduktan sonra Batı Müziği ile ilgilenmek istedikleri*;

318 öğrencinin %77.2 oranla *Batı Müziği derslerinin kendilerini kültürel anlamda geliştirdiğine inandıkları (madde 13)*, 48 öğrencinin %11.7 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 46 öğrencinin ise %11.1 oranla *Batı Müziği derslerinin kendilerini kültürel anlamda geliştirmediğini düşündükleri*;

205 öğrencinin %49.8 oranla *Batı Müziği derslerine diğer derslerden daha çok önem verdikleri (madde 14)*, 67 öğrencinin %16.2 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 140 öğrencinin ise %34.0 oranla *Batı Müziği derslerine diğer derslerden daha çok önem vermedikleri*;

86 öğrencinin %20.9 oranla *Batı Müziği derslerine sadece sınıf geçmek için çalıştıkları (madde 15)*, 36 öğrencinin %8.7 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 290 öğrencinin ise %70.4 oranla *Batı Müziği derslerine sınıf geçmek için değil öğrenmek için çalıştıkları*;

283 öğrencinin %68.7 oranla *Batı Müziği derslerinde öğrenilen eserleri icra etmekten hoşlandıkları (madde 16)*, 45 öğrencinin %10.9 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 84 öğrencinin ise %20.4 oranla *Batı Müziği derslerinde öğrenilen eserleri icra etmekten hoşlanmadıkları*;

54 öğrencinin %13.2 oranla *Batı Müziği derslerinin zaman kaybı olduğunu düşündükleri (madde 17)*, 40 öğrencinin %9.6 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 318 öğrencinin ise %77.2 oranla *Batı Müziği derslerinin zaman kaybı olmadığını düşündükleri*;

294 öğrencinin %71.4 oranla *Batı Müziği dersleri olmazsa aldıkları eğitimin yetersiz olacağını düşündükleri (madde 18)*, 60 öğrencinin %14.5 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 58 öğrencinin ise %14.1 oranla *Batı Müziği derslerinin aldıkları eğitimde çok fazla etkiye sahip olmadığını düşündükleri*;

333 öğrencinin %80.8 oranla *alınan Batı Müziği derslerinin üniversite hayatındaki derslerde kolaylık sağlayacağına inandıkları (madde 19)*, 35 öğrencinin %8.5 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 44 öğrencinin ise %10.7 oranla *alınan Batı*

Müziği derslerinin üniversite hayatındaki derslere herhangi bir katkı sağlamayacağına inandıkları;

77 öğrencinin %18.7 oranla *Batı Müziği eserlerini dinlemekten sıkıldıkları (madde 20)*, 37 öğrencinin %9.0 oranla bu konuda *kararsız* olduğu, 298 öğrencinin ise %72.3 oranla *Batı müziği eserlerini severek dinledikleri* söylenebilir.

Tablo 16 ve Tablo 17'den elde edilen bulgular birlikte değerlendirildiğinde, GSL öğrencilerinin büyük çoğunluğunun hem Türk müziği hem de Batı müziği ile ilgili derslere severek ve isteyerek katıldıkları, bu iki türün tüm dersleri ile ilgilenip derslere ait tüm etkinlikleri zevkle yerine getirdikleri görülmektedir. Ayrıca GSL öğrencilerinin büyük çoğunluğunun hem Türk müziği hem de Batı müziği derslerinin, alınan eğitimin bir parçası olması gerektiği, kültürel zenginliklerine katkı sağladığı ve her iki türe ait derslerin hem diğer derslerine hem de üniversitedeki derslerine kolaylık ve fayda getireceği görüşünde birleştikleri görülmektedir.

Bu ortak görüşlerin haricinde, GSL öğrencilerinin Türk ve Batı müziği derslerine yönelik araştırma yapma konusunda görüş ayrılıklarının olduğu, her iki türe ait dersler için de öğrencilerin yarısının araştırma yapmayı sevdiği, ancak diğer yarısının ise araştırma yapmayı sevmediği görülmektedir. Ayrıca GSL öğrencilerinin, Türk müziği derslerine diğer derslerden daha çok önem vermezken, Batı müziği derslerine ise diğer derslere göre daha çok önem verdikleri görülmektedir. Bu bulgu GSL öğrencilerinin, Batı müziği derslerine Türk müziği derslerinden biraz daha fazla önem verdiklerini gösterir niteliktedir.

GSL öğrencilerinden alınan görüşler doğrultusunda, Türk ve Batı müziği derslerine karşı tutum düzeylerini gösteren ortalama puanlar Tablo 18'de görüldüğü gibidir.

Tablo 18
GSL Öğrencilerinin Türk ve Batı Müziği Derslerine Yönelik Tutum Düzeyleri

Türk Müziği ve Batı Müziği Dersleri Tutum Maddeleri	Türk Müziği Tutum	Batı Müziği Tutum
	\bar{x}	\bar{x}
1. Dersleri severim	3,61	3,86
2. Dersleri ilgi çekici bulurum	3,52	3,84
3. Zorunlu olmasaydım derslere katılmak istemezdim	3,52	3,85
4. Boş zamanlarımda derslere yönelik çalışırım	3,19	3,47
5. Derslerde verilen ödevleri zevkle çalışırım	3,49	3,65
6. Derslerde öğrendiklerimin diğer derslere de yararı olacağını düşünürüm	3,68	3,89
7. Dersler ile ilgili araştırma yapmaktan hoşlanırım	3,09	3,24
8. Derslerde tüm ilgimi derse veremem	3,20	3,40
9. Derslerle ilgili etkinliklere severek katılırım	3,80	3,96
10. Ders saatlerinin daha çok olmasını isterim	3,39	3,62
11. Dersleri ilgi alanıma uzak bulurum	3,30	3,80
12. Mezuniyetten sonra dersler ile ilgili hiçbir şey duymak istemem	3,75	3,94
13. Derslerin beni kültürel anlamda geliştirdiğine inanırım	3,88	3,94
14. Derslere diğer derslerden daha çok önem veririm	2,95	3,30
15. Derslere sadece sınıf geçmek için çalışırım	3,50	3,75
16. Derslerde öğrendiğim eserleri icra etmekten hoşlanırım	3,59	3,72
17. Derslerin zaman kaybı olduğunu düşünürüm	3,84	3,96
18. Dersler olmadan alınan eğitimin yetersiz olacağını düşünürüm	3,44	3,86
19. Aldığım derslerin üniversitedeki derslerde kolaylık sağlayacağına inanırım	3,69	4,09
20. Derslerdeki eserleri dinlemekten sıkılırım	3,67	3,86
Genel Tutum Ortalama Puanları	3,5044	3,7491

Tablo 18’de GSL öğrencilerinin tutum ortalama puanlarına bakıldığında, ölçekteki olumlu maddelerden Dersleri severim (*madde 1*), Dersleri ilgi çekici bulurum (*madde 2*), Derslerde verilen ödevleri zevkle çalışırım (*madde 5*), Derslerde öğrendiklerimin diğer derslere de yararı olacağını düşünürüm (*madde 6*), Derslerle ilgili etkinliklere severek katılırım (*madde 9*), Derslerin beni kültürel anlamda geliştirdiğine inanırım (*madde 13*), Derslerde öğrendiğim eserleri icra etmekten hoşlanırım (*madde 16*), Dersler olmadan alınan eğitimin yetersiz olacağını düşünürüm (*madde 18*) ve Aldığım derslerin üniversitedeki derslerde kolaylık sağlayacağına inanırım (*madde 19*) maddelerinde hem Türk müziği, hem de Batı müziği derslerine yönelik tutumlarının yüksek olduğu görülmektedir ($3.40 < \bar{X} < 4.19$).

Ölçekteki olumsuz maddelerden Zorunlu olmasaydım derslere katılmak istemezdim (*madde 3*), Mezuniyetten sonra dersler ile ilgili hiçbir şey duymak istemem (*madde 12*), Derslere sadece sınıf geçmek için çalışırım (*madde 15*), Derslerin zaman kaybı olduğunu düşünürüm (*madde 17*) ve Derslerdeki eserleri dinlemekten sıkılırım (*madde 20*) maddelerinde ise, yine GSL öğrencilerinin hem Türk müziği, hem de Batı müziği derslerine yönelik tutumlarının yüksek olduğu görülmektedir ($3.40 < \bar{X} < 4.19$).

Bu bulgular doğrultusunda GSL öğrencilerinin hem Türk müziği, hem de Batı müziği derslerini sevdikleri ve önem verdikleri, bu derslere karşı olumsuz yönde bir tutum geliştirmedikleri ve yaklaşımlarının olumlu yönde olduğu söylenebilir.

Tutum ölçeğindeki Boş zamanlarımda derslere yönelik çalışırım (*madde 4*), Derslerde tüm ilgimi derse veremem (*madde 8*), Ders saatlerinin daha çok olmasını isterim (*madde 10*), Dersleri ilgi alanıma uzak bulurum (*madde 11*) maddelerinde GSL öğrencilerinin Türk müziği derslerine yönelik tutumları orta düzeyde iken ($2.60 < \bar{X} < 3.39$), Batı müziği derslerine yönelik tutumlarının ise yüksek düzeyde olduğu görülmektedir ($3.40 < \bar{X} < 4.19$). Başka bir anlatımla, GSL öğrencileri Türk müziği derslerine göre, Batı müziği derslerine daha fazla vakit ayırmakta, Batı müziği derslerinde ilgilerini daha fazla yoğunlaştırmakta, Batı müziği ders saatlerinin daha çok olmasını istemekte ve Batı müziği derslerini ilgi alanlarına daha yakın bulmaktadır.

Dersler ile ilgili araştırma yapmaktan hoşlanırım (*madde 7*) ve Derslere diğer derslerden daha çok önem veririm (*madde 14*) maddelerinde ise, hem Türk müziği, hem de Batı müziği derslerine yönelik tutumların orta düzeyde olduğu görülmektedir ($2.60 < \bar{X} < 3.39$). Bu doğrultuda GSL öğrencilerinin Türk ve Batı müziği derslerinde araştırmaya yönelik eksiklerinin olduğu ve araştırma tabanlı bir eğitimi çok fazla tercih etmedikleri ve Türk ve Batı müziği dersleri yanında diğer lise derslerini de önemsedikleri söylenebilir.

Ölçekten elde edilen puanlar doğrultusunda, GSL öğrencilerinin Türk Müziği ve Batı Müziği derslerine yönelik genel tutumlarına bakıldığında, tutumların paralellik gösterdiği ve öğrencilerin hem Türk müziği derslerine hem de Batı müziği derslerine karşı tutumlarının orta düzeyde olduğu görülmektedir ($2.60 < \bar{X}_{TM} = 3.5044 < 3.39$, $2.60 < \bar{X}_{BM} = 3.7491 < 3.39$). Ortalamalar birbiri ile karşılaştırıldığında ise, öğrencilerin Batı müziği derslerine yönelik tutumlarının Türk müziği derslerine yönelik tutumlarına göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

3.2. İkinci alt probleme ilişkin bulgular ve yorum

3.2.1. Tutumların cinsiyet değişkenine göre farklılığına ilişkin bulgular ve yorum

Tablo 19

Cinsiyet Değişkenine Göre Türk Müziği Dersleri Tutum Farklılıkları

Türk Müziği Tutum Maddeleri	Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Türk müziği derslerini severim	Kız	205	175.18	35911.50	14796.500	.000*
	Erkek	207	237.52	49166.50		
Türk müziği derslerini ilgi çekici bulurum	Kız	205	174.68	35809.00	14694.000	.000*
	Erkek	207	237.17	48857.00		
Zorunlu olmasaydım Türk müziği derslerine katılmak istemezdim	Kız	205	177.02	36113.00	15203.000	.000*
	Erkek	207	234.56	48553.00		
Boş zamanlarımda Türk müziği derslerine yönelik çalışırım	Kız	205	169.18	34682.00	13567.000	.000*
	Erkek	207	242.64	49984.00		
Türk müziği derslerinde verilen ödevleri zevkle çalışırım	Kız	205	179.48	36614.50	15704.500	.000*
	Erkek	207	232.13	48051.50		
Türk müziği derslerinde öğrendiklerimin diğer derslere de yararı olacağını düşünürüm	Kız	205	188.84	38712.50	17597.500	.002*
	Erkek	207	223.99	46365.50		
Türk müziği dersleri ile ilgili araştırma yapmaktan hoşlanırım	Kız	205	178.72	36281.00	15575.000	.000*
	Erkek	207	231.76	47974.00		
Türk müziği derslerinde tüm ilgimi derse veremem	Kız	205	192.05	39370.50	18255.500	.012*
	Erkek	207	220.81	45707.50		
Türk müziği dersleriyle ilgili etkinliklere severek katılırım	Kız	205	192.29	39419.50	18304.500	.011*
	Erkek	207	220.57	45658.50		
Türk müziği ders saatlerinin daha çok olmasını isterim	Kız	205	182.46	37404.50	16289.500	.000*
	Erkek	207	230.31	47673.50		
Türk müziği derslerini ilgi alanıma uzak bulurum	Kız	205	186.65	38263.00	17148.000	.001*
	Erkek	207	226.16	46815.00		
Mezun olduktan sonra Türk müziği dersleri ile ilgili hiçbir şey duymak istemem	Kız	205	188.50	38642.00	17527.000	.001*
	Erkek	207	224.33	46436.00		
Türk müziği derslerinin beni kültürel anlamda geliştirdiğine inanırım	Kız	205	189.01	38747.00	17632.000	.002*
	Erkek	207	223.82	46331.00		
Türk müziği derslerine diğer derslerimden daha çok önem veririm	Kız	205	186.65	38262.50	17147.500	.001*
	Erkek	207	226.16	46815.50		
Türk müziği derslerine yalnızca sınıf geçmek için çalışırım	Kız	205	183.69	37473.00	16563.000	.000*
	Erkek	207	227.99	47193.00		
Türk müziği derslerinde öğrendiğim eserleri icra etmekten hoşlanırım	Kız	205	185.42	38010.50	16895.500	.000*
	Erkek	207	227.38	47067.50		
Türk müziği derslerinin zaman kaybı olduğunu düşünürüm	Kız	205	189.83	38725.00	17815.000	.004*
	Erkek	207	221.94	45941.00		
Türk müziği dersleri olmadan alınan eğitimin yetersiz olacağını düşünürüm	Kız	205	190.22	38994.50	17879.500	.004*
	Erkek	207	222.63	46083.50		
Aldığım Türk müziği derslerinin üniversitedeki derslerde kolaylık sağlayacağına inanırım	Kız	205	189.73	38894.50	17779.500	.003*
	Erkek	207	223.11	46183.50		
Türk müziği derslerindeki eserleri dinlemekten sıkılırım	Kız	205	184.99	37923.50	16808.500	.000*
	Erkek	207	227.80	47154.50		

Tablo 19’da, 205 kişiden oluşan Kız ve 207 kişiden oluşan Erkek gruplarının tutum farklılıklarına bakıldığında, Türk müziği derslerine yönelik olarak tutum ölçeği maddelerinin tamamında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p<.05$).

Ölçekteki olumlu maddelerin sıra ortalamaları ve sıra toplamları incelendiğinde, “Türk müziği derslerini severim”, “Türk müziği derslerini ilgi çekici bulurum”, “Boş zamanlarımda Türk müziği derslerine yönelik çalışırım”, “Türk müziği derslerinde

verilen ödevleri zevkle çalışırım”, “Türk müziği derslerinde öğrendiklerimin diğer derslere de yararı olacağını düşünürüm”, “Türk müziği dersleri ile ilgili araştırma yapmaktan hoşlanırım”, “Türk müziği dersleriyle ilgili etkinliklere seyerek katılırım”, “Türk müziği ders saatlerinin daha çok olmasını isterim”, “Türk müziği derslerinin beni kültürel anlamda geliştirdiğine inanırım”, “Türk müziği derslerine diğer derslerimden daha çok önem veririm”, “Türk müziği derslerinde öğrendiğim eserleri icra etmekten hoşlanırım”, “Türk müziği dersleri olmadan alınan eğitimin yetersiz olacağını düşünürüm” ve “Türk müziği derslerinin üniversitedeki derslerde kolaylık sağlayacağına inanırım” maddelerinde erkek öğrencilerin sıra ortalaması ve sıra toplamı puanının kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve erkek öğrencilerin olumlu maddelerde Türk müziği derslerine karşı tutumlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Ölçekteki olumsuz maddelerin sıra ortalamaları ve sıra toplamları incelendiğinde ise, “Zorunlu olmasaydım Türk müziği derslerine katılmak istemezdim”, “Türk müziği derslerinde tüm ilgimi derse veremem”, “Türk müziği derslerini ilgi alanıma uzak bulurum”, “Mezun olduktan sonra Türk müziği dersleri ile ilgili hiçbir şey duymak istemem”, “Türk müziği derslerine yalnızca sınıf geçmek için çalışırım”, “Türk müziği derslerinin zaman kaybı olduğunu düşünürüm” ve “Türk müziği derslerindeki eserleri dinlemekten sıkılırım” maddelerinde yine erkek öğrencilerin Türk müziği derslerine karşı tutumlarının kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Başka bir anlatımla, Türk müziği derslerini erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha çok sevdiği, daha ilgi çekici bulduğu, derslerle ilgili tüm etkinlik, araştırma, eser icrası ve ödevleri daha istekle gerçekleştirdiği söylenebilir. Ayrıca, yine erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre derslere daha istekli katıldığı, Türk müziğini kendi alanları olarak daha çok benimsediği, derslere sadece sınıf geçmek için değil daha çok sevdiği için çalıştığı ve Türk müziği ile ilgili eserleri dinlemekten ve icra etmekten daha çok zevk aldığı söylenebilir.

Tablo 20
Cinsiyet Değişkenine Göre Batı Müziği Dersleri Tutum Farklılıkları

Batı Müziği Tutum Maddeleri	Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Batı müziği derslerini severim	Kız	205	231.13	47382.50	15962.500	.000*
	Erkek	207	180.99	37283.50		
Batı müziği derslerini ilgi çekici bulurum	Kız	205	232.02	47564.00	15986.000	.000*
	Erkek	207	181.23	37514.00		
Zorunlu olmasaydım Batı müziği derslerine katılmak istemezdim	Kız	205	227.80	46699.00	16851.000	.000*
	Erkek	207	185.41	38379.00		
Boş zamanlarımda Batı müziği derslerine yönelik çalışırım	Kız	205	230.95	47344.00	16001.000	.000*
	Erkek	207	181.17	37322.00		
Batı müziği derslerinde verilen ödevleri zevkle çalışırım	Kız	205	241.17	49439.50	14110.500	.000*
	Erkek	207	172.17	35638.50		
Batı müziği derslerinde öğrendiklerimin diğer derslere de yararı olacağını düşünürüm	Kız	205	235.77	48098.00	15040.000	.000*
	Erkek	207	176.66	36568.00		
Batı müziği dersleri ile ilgili araştırma yapmaktan hoşlanırım	Kız	205	234.15	48001.50	15548.500	.000*
	Erkek	207	179.11	37076.50		
Batı müziği derslerinde tüm ilgimi derse veremem	Kız	205	226.87	46507.50	17042.500	.000*
	Erkek	207	186.33	38570.50		
Batı müziği dersleriyle ilgili etkinliklere severek katılırım	Kız	205	232.45	47652.00	15898.000	.000*
	Erkek	207	180.80	37426.00		
Batı müziği ders saatlerinin daha çok olmasını isterim	Kız	205	237.56	48461.50	14676.500	.000*
	Erkek	207	174.90	36204.50		
Batı müziği derslerini ilgi alanıma uzak bulurum	Kız	205	238.18	48826.00	14314.000	.000*
	Erkek	207	172.82	35429.00		
Mezun olduktan sonra Batı müziği dersleri ile ilgili hiçbir şey duymak istemem	Kız	205	231.64	47486.00	16064.000	.000*
	Erkek	207	181.60	37592.00		
Batı müziği derslerinin beni kültürel anlamda geliştirdiğine inanırım	Kız	205	231.21	46936.00	15588.000	.000*
	Erkek	207	179.17	36909.00		
Batı müziği derslerine diğer derslerimden daha çok önem veririm	Kız	205	229.68	47084.50	16465.500	.000*
	Erkek	207	183.54	37993.50		
Batı müziği derslerine yalnızca sınıf geçmek için çalışırım	Kız	205	231.70	47499.50	15640.500	.000*
	Erkek	207	179.30	36755.50		
Batı müziği derslerinde öğrendiğim eserleri icra etmekten hoşlanırım	Kız	205	235.85	48350.00	14995.000	.000*
	Erkek	207	176.29	36316.00		
Batı müziği derslerinin zaman kaybı olduğunu düşünürüm	Kız	205	238.88	48969.50	14580.500	.000*
	Erkek	207	174.44	36108.50		
Batı müziği dersleri olmadan alınan eğitimin yetersiz olacağını düşünürüm	Kız	205	222.66	45646.00	17494.000	.002*
	Erkek	207	188.34	38609.00		
Aldığım Batı müziği derslerinin üniversitedeki derslerde kolaylık sağlayacağına inanırım	Kız	205	232.00	47559.00	15991.000	.000*
	Erkek	207	181.25	37519.00		
Batı müziği derslerindeki eserleri dinlemekten sıkılırım	Kız	205	234.40	48052.00	15498.000	.000*
	Erkek	207	178.87	37026.00		

Tablo 20’de, 205 kişiden oluşan Kız ve 207 kişiden oluşan Erkek gruplarının tutum farklılıklarına bakıldığında, Batı müziği derslerine yönelik olarak tutum ölçeği maddelerinin tamamında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p<.05$).

Ölçekteki olumlu maddelerin sıra ortalamaları ve sıra toplamları incelendiğinde, “Batı müziği derslerini severim”, “Batı müziği derslerini ilgi çekici bulurum”, “Boş zamanlarımda Batı müziği derslerine yönelik çalışırım”, “Batı müziği derslerinde verilen ödevleri zevkle çalışırım”, “Batı müziği derslerinde öğrendiklerimin diğer derslere de yararı olacağını düşünürüm”, “Batı müziği dersleri ile ilgili araştırma

yapmaktan hoşlanırım”, “Batı müziği dersleriyle ilgili etkinliklere severek katılırım”, “Batı müziği ders saatlerinin daha çok olmasını isterim”, “Batı müziği derslerinin beni kültürel anlamda geliştirdiğine inanırım”, “Batı müziği derslerine diğer derslerimden daha çok önem veririm”, “Batı müziği derslerinde öğrendiğim eserleri icra etmekten hoşlanırım”, “Batı müziği dersleri olmadan alınan eğitimin yetersiz olacağını düşünürüm” ve “Batı müziği derslerinin üniversitedeki derslerde kolaylık sağlayacağına inanırım” maddelerinde kız öğrencilerin sıra ortalaması ve sıra toplamı puanının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve kız öğrencilerin olumlu maddelerde Batı müziği derslerine karşı tutumlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Ölçekteki olumsuz maddelerin sıra ortalamaları ve sıra toplamları incelendiğinde ise, “Zorunlu olmasaydım Batı müziği derslerine katılmak istemezdim”, “Batı müziği derslerinde tüm ilgimi derse veremem”, “Batı müziği derslerini ilgi alanıma uzak bulurum”, “Mezun olduktan sonra Batı müziği dersleri ile ilgili hiçbir şey duymak istemem”, “Batı müziği derslerine yalnızca sınıf geçmek için çalışırım”, “Batı müziği derslerinin zaman kaybı olduğunu düşünürüm” ve “Batı müziği derslerindeki eserleri dinlemekten sıkılırım” maddelerinde yine kız öğrencilerin Batı müziği derslerine karşı tutumlarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Başka bir anlatımla, Batı müziği derslerini kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha çok sevdiği, daha ilgi çekici bulduğu, derslerle ilgili tüm etkinlik, araştırma, eser icrası ve ödevleri daha istekle gerçekleştirdiği söylenebilir. Ayrıca, yine kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre derslere daha istekli katıldığı, Batı müziğini kendi alanları olarak daha çok benimsediği, derslere sadece sınıf geçmek için değil daha çok sevdiği için çalıştığı ve Batı müziği ile ilgili eserleri dinlemekten ve icra etmekten daha çok zevk aldığı söylenebilir.

Tablo 21
Cinsiyet Değişkenine Göre Türk ve Batı Müziği Dersleri Tutum Genel Ortalama Puanı Farklılıkları

Tutum Genel Ortalama	Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Türk Müziği Tutum Ortalama	Kız	205	175.43	35964.00	14849.000	.000*
	Erkek	207	237.27	49114.00		
Batı Müziği Tutum Ortalama	Kız	205	242.95	49804.50	13745.500	.000*
	Erkek	207	170.40	35273.50		

Tablo 21’de 205 kişiden oluşan Kız ve 207 kişiden oluşan Erkek gruplarının Türk ve Batı müziği derslerine yönelik tutum genel ortalama puanlarının farklılıklarına

bakıldığında, Türk ve Batı müziği derslerine yönelik olarak tutum ortalama puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p<.05$).

Öğrencilerin tutum ortalama puanlarının sıra ortalamaları ve sıra toplamları incelendiğinde, Türk müziği derslerinde erkek öğrencilerin tutumlarının kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu, Batı müziği derslerinde ise kız öğrencilerin tutumlarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Bu bulgu doğrultusunda erkek öğrencilerin ilgilerinin daha çok Türk müziği derslerinde, kız öğrencilerin ilgilerinin ise daha çok Batı müziği derslerinde yoğun olduğu ve tutumlarının da bu yönde farklılık gösterdiği söylenebilir.

3.2.2. Tutumların yaş değişkenine göre farklılığına ilişkin bulgular ve yorum

Tablo 22
Yaş Değişkenine Göre Türk Müziği Dersleri Tutum Farklılıkları

Türk Müziği Tutum Maddeleri	Yaş	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Türk müziği derslerinde verilen ödevleri zevkle çalışırım	15	119	230.91	3	8.319	.040*
	16	123	190.32			
	17	113	201.05			
	18 ve üstü	57	197.54			
Türk müziği derslerinde tüm ilgimi derse veremem	15	119	241.66	3	18.644	.000*
	16	123	194.25			
	17	113	201.97			
	18 ve üstü	57	168.53			
Türk müziği derslerinin beni kültürel anlamda geliştirdiğine inanırım	15	119	217.51	3	9.385	.025*
	16	123	222.66			
	17	113	192.39			
	18 ve üstü	57	176.61			
Türk müziği derslerine diğer derslerimden daha çok önem veririm	15	119	228.15	3	9.760	.021*
	16	123	193.25			
	17	113	212.94			
	18 ve üstü	57	177.12			
Türk müziği derslerinde öğrendiğim eserleri icra etmekten hoşlanırım	15	119	232.65	3	10.363	.016*
	16	123	205.79			
	17	113	189.66			
	18 ve üstü	57	186.82			
Türk müziği derslerinin üniversitedeki derslerde kolaylık sağlayacağına inanırım	15	119	215.37	3	8.050	.045*
	16	123	221.14			
	17	113	197.69			
	18 ve üstü	57	173.86			
Türk müziği derslerindeki eserleri dinlemekten sıkılırım	15	119	231.90	3	10.017	.018*
	16	123	203.85			
	17	113	184.88			
	18 ve üstü	57	202.04			

Tablo 22’de, yaş gruplarına göre tutum farklılıklarına bakıldığında, Türk müziği derslerine yönelik olarak tutum ölçeğinin olumlu maddelerinden “Türk müziği derslerinde verilen ödevleri zevkle çalışırım”, “Türk müziği derslerinin beni kültürel anlamda geliştirdiğine inanırım.”, “Türk müziği derslerine diğer derslerimden daha çok önem veririm.”, “Türk müziği derslerinde öğrendiğim eserleri icra etmekten hoşlanırım.”, “Türk müziği derslerinin üniversitedeki derslerde kolaylık sağlayacağına inanırım” maddelerinde ve tutum ölçeğinin olumsuz maddelerinden “Türk müziği derslerinde tüm ilgimi derse veremem” ve “Türk müziği derslerindeki eserleri dinlemekten sıkılırım” maddelerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p<.05$).

Ölçekte farklılık gösteren olumlu maddelerin sıra ortalamaları incelendiğinde, bu maddelerin genelinde özellikle 15 yaş başta olmak üzere 15-16 yaş grubundaki öğrencilerin Türk müziği derslerine yönelik tutumlarının 17 ve 18 ve üstü yaş grubundaki öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve özellikle 18 ve üstü yaş grubundaki öğrencilerin genelde Türk müziği derslerine karşı tutumlarının diğer yaş gruplarına göre daha düşük olduğu söylenebilir.

Ölçekte farklılık gösteren olumsuz maddelerin sıra ortalamaları incelendiğinde ise, bu maddelerin genelinde 15 yaş grubundaki öğrencilerin Türk müziği derslerine yönelik tutumlarının diğer yaş gruplarına göre daha yüksek olduğu ve genelde 18 ve üstü yaş grubundaki öğrencilerin tutumlarının en düşük olduğu söylenebilir.

Başka bir anlatımla, Türk müziği derslerine 15 yaş grubundaki öğrencilerin diğer yaş grubundaki öğrencilere göre daha çok önem verdiği, icra etmekten daha çok hoşlandığı, Türk müziği derslerinin üniversitede kolaylık sağlayacağına daha çok inandığı söylenebilir.

Yaş değişkenine göre Batı müziği dersleri tutum farklılıklarına yönelik olarak yapılan Kruskal-Wallis H testi sonucunda ise, öğrencilerin tutum ölçeği maddelerinin tamamında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>.05$). Başka bir anlatımla Batı müziği derslerine yönelik olarak, öğrencilerin derse karşı yaklaşımlarında yaşın bir etki yaratmadığı söylenebilir.

Tablo 23
Yaş Değişkenine Göre Türk ve Batı Müziği Dersleri Tutum Genel Ortalama Puanı Farklılıkları

Tutum Genel Ortalama	Yaş	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Türk Müziği Tutum Ortalama	15	119	228.35	3	7.275	.064
	16	123	205.63			
	17	113	197.18			
	18 ve üstü	57	181.23			
Batı Müziği Tutum Ortalama	15	119	215.74	3	1.479	.687
	16	123	207.91			
	17	113	197.27			
	18 ve üstü	57	202.47			

Tablo 23’de yaş gruplarının Türk ve Batı müziği derslerine yönelik tutum genel ortalama puanlarının farklılıklarına bakıldığında, Türk ve Batı müziği derslerine yönelik olarak tutum ortalama puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p>.05$).

Bu bulgu doğrultusunda yaş değişkenine göre madde bazında az da olsa farklılık tespit edilmesine rağmen, öğrencilerin Türk ve Batı müziği derslerine yönelik genel tutumları üstünde yaş değişkeninin herhangi bir etki yaratmadığı söylenebilir.

3.2.3. Tutumların okunan lise değişkenine göre farklılığına ilişkin bulgular ve yorum

Tablo 24
Okunan Lise Değişkenine Göre Türk Müziği Dersleri Tutum Farklılıkları

Türk Müziği Tutum Maddeleri	Lise	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Türk müziği derslerini severim	Erzurum GSL	79	233.59	5	44.814	.000*
	Aksaray GSL	50	218.52			
	Mimar Sinan GSL	82	210.22			
	Mersin GSL	71	215.32			
	Gaziantep GSL	69	231.31			
	Buca GSL	61	118.24			
Türk müziği derslerini ilgi çekici bulurum	Erzurum GSL	79	227.46	5	45.579	.000*
	Aksaray GSL	50	207.47			
	Mimar Sinan GSL	82	216.89			
	Mersin GSL	71	215.21			
	Gaziantep GSL	69	237.06			
	Buca GSL	61	116.54			
Zorunlu olmasaydım Türk müziği derslerine katılmak istemezdim	Erzurum GSL	79	214.92	5	33.826	.000*
	Aksaray GSL	50	196.45			
	Mimar Sinan GSL	82	224.04			
	Mersin GSL	71	218.59			
	Gaziantep GSL	69	234.70			
	Buca GSL	61	131.11			

Tablo 24'ün devamı

Türk Müziği Tutum Maddeleri	Lise	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Boş zamanlarımda Türk müziği derslerine yönelik çalışırım	Erzurum GSL	79	225.31	5	42.185	.000*
	Aksaray GSL	50	211.82			
	Mimar Sinan GSL	82	218.37			
	Mersin GSL	71	193.96			
	Gaziantep GSL	69	248.26			
	Buca GSL	61	125.91			
Türk müziği derslerinde verilen ödevleri zevkle çalışırım	Erzurum GSL	79	221.07	5	45.868	.000*
	Aksaray GSL	50	210.18			
	Mimar Sinan GSL	82	217.89			
	Mersin GSL	71	210.81			
	Gaziantep GSL	69	224.89			
	Buca GSL	61	117.73			
Türk müziği derslerinde öğrendiklerimin diğer derslere de yararı olacağını düşünürüm	Erzurum GSL	79	196.11	5	63.390	.000*
	Aksaray GSL	50	212.25			
	Mimar Sinan GSL	82	189.65			
	Mersin GSL	71	238.83			
	Gaziantep GSL	69	273.57			
	Buca GSL	61	124.39			
Türk müziği dersleri ile ilgili araştırma yapmaktan hoşlanırım	Erzurum GSL	79	226.64	5	31.678	.000*
	Aksaray GSL	50	203.15			
	Mimar Sinan GSL	82	229.55			
	Mersin GSL	71	218.09			
	Gaziantep GSL	69	206.64			
	Buca GSL	61	132.07			
Türk müziği derslerinde tüm ilgimi derse veremem	Erzurum GSL	79	217.40	5	19.902	.000*
	Aksaray GSL	50	195.08			
	Mimar Sinan GSL	82	235.75			
	Mersin GSL	71	220.01			
	Gaziantep GSL	69	199.56			
	Buca GSL	61	154.56			
Türk müziği dersleriyle ilgili etkinliklere seveerek katılırım	Erzurum GSL	79	212.10	5	33.317	.000*
	Aksaray GSL	50	238.76			
	Mimar Sinan GSL	82	215.04			
	Mersin GSL	71	209.46			
	Gaziantep GSL	69	228.87			
	Buca GSL	61	132.58			
Türk müziği ders saatlerinin daha çok olmasını isterim	Erzurum GSL	79	218.14	5	41.880	.000*
	Aksaray GSL	50	217.37			
	Mimar Sinan GSL	82	229.13			
	Mersin GSL	71	203.29			
	Gaziantep GSL	69	236.73			
	Buca GSL	61	121.64			
Türk müziği derslerini ilgi alanıma uzak bulurum	Erzurum GSL	79	219.63	5	30.388	.000*
	Aksaray GSL	50	204.19			
	Mimar Sinan GSL	82	235.92			
	Mersin GSL	71	211.44			
	Gaziantep GSL	69	216.82			
	Buca GSL	61	134.41			

Tablo 24'ün devamı

Türk Müziği Tutum Maddeleri	Lise	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Mezun olduktan sonra Türk müziği dersleri ile ilgili hiçbir şey duymak istemem	Erzurum GSL	79	217.46	5	33.672	.000*
	Aksaray GSL	50	206.51			
	Mimar Sinan GSL	82	237.58			
	Mersin GSL	71	192.33			
	Gaziantep GSL	69	232.36			
	Buca GSL	61	137.76			
Türk müziği derslerinin beni kültürel anlamda geliştirdiğine inanırım	Erzurum GSL	79	191.40	5	44.928	.000*
	Aksaray GSL	50	219.96			
	Mimar Sinan GSL	82	216.94			
	Mersin GSL	71	225.71			
	Gaziantep GSL	69	251.15			
	Buca GSL	61	128.12			
Türk müziği derslerine diğer derslerimden daha çok önem veririm	Erzurum GSL	79	217.73	5	39.884	.000*
	Aksaray GSL	50	204.72			
	Mimar Sinan GSL	82	233.42			
	Mersin GSL	71	203.65			
	Gaziantep GSL	69	237.46			
	Buca GSL	61	125.52			
Türk müziği derslerine yalnızca sınıf geçmek için çalışırım	Erzurum GSL	79	223.37	5	38.574	.000*
	Aksaray GSL	50	213.09			
	Mimar Sinan GSL	82	234.85			
	Mersin GSL	71	196.20			
	Gaziantep GSL	69	226.36			
	Buca GSL	61	127.11			
Türk müziği derslerinde öğrendiğim eserleri icra etmekten hoşlanırım	Erzurum GSL	79	214.41	5	32.680	.000*
	Aksaray GSL	50	220.02			
	Mimar Sinan GSL	82	224.43			
	Mersin GSL	71	208.70			
	Gaziantep GSL	69	230.70			
	Buca GSL	61	131.15			
Türk müziği derslerinin zaman kaybı olduğunu düşünürüm	Erzurum GSL	79	229.09	5	46.326	.000*
	Aksaray GSL	50	218.95			
	Mimar Sinan GSL	82	226.65			
	Mersin GSL	71	226.08			
	Gaziantep GSL	69	203.01			
	Buca GSL	61	117.93			
Türk müziği dersleri olmadığından alınan eğitimin yetersiz olacağını düşünürüm	Erzurum GSL	79	194.78	5	62.634	.000*
	Aksaray GSL	50	208.36			
	Mimar Sinan GSL	82	225.44			
	Mersin GSL	71	215.19			
	Gaziantep GSL	69	268.74			
	Buca GSL	61	114.17			
Türk müziği derslerinin üniversitedeki derslerde kolaylık sağlayacağına inanırım	Erzurum GSL	79	206.68	5	42.107	.000*
	Aksaray GSL	50	215.18			
	Mimar Sinan GSL	82	214.49			
	Mersin GSL	71	222.86			
	Gaziantep GSL	69	246.38			
	Buca GSL	61	124.25			
Türk müziği derslerindeki eserleri dinlemekten sıkılırım	Erzurum GSL	79	218.14	5	26.352	.000*
	Aksaray GSL	50	214.78			
	Mimar Sinan GSL	82	226.06			
	Mersin GSL	71	203.77			
	Gaziantep GSL	69	225.99			
	Buca GSL	61	139.48			

Tablo 24’de, araştırmanın uygulandığı liselere göre tutum farklılıklarına bakıldığında, Türk müziği derslerine yönelik olarak tutum ölçeği maddelerinin tamamında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p<.05$).

Ölçekteki olumlu maddelerin sıra ortalamaları incelendiğinde, “Türk müziği derslerini severim”, “Türk müziği derslerini ilgi çekici bulurum”, “Boş zamanlarımda Türk müziği derslerine yönelik çalışırım”, “Türk müziği derslerinde verilen ödevleri zevkle çalışırım”, “Türk müziği derslerinde öğrendiklerimin diğer derslere de yararı olacağını düşünürüm”, “Türk müziği dersleri ile ilgili araştırma yapmaktan hoşlanırım”, “Türk müziği dersleriyle ilgili etkinliklere seveerek katılırım”, “Türk müziği ders saatlerinin daha çok olmasını isterim”, “Türk müziği derslerinin beni kültürel anlamda geliştirdiğine inanırım”, “Türk müziği derslerine diğer derslerimden daha çok önem veririm”, “Türk müziği derslerinde öğrendiğim eserleri icra etmekten hoşlanırım”, “Türk müziği dersleri olmadan alınan eğitimin yetersiz olacağını düşünürüm” ve “Türk müziği derslerinin üniversitedeki derslerde kolaylık sağlayacağına inanırım” maddelerinin tamamında farklılığı yaratan grubun Buca GSL öğrencileri olduğu ve bu öğrencilerin Türk müziği derslerine karşı tutumlarının diğer GSL öğrencilerine göre oldukça düşük olduğu görülmektedir.

Ölçekteki olumsuz maddelerin sıra ortalamaları incelendiğinde ise, “Zorunlu olmasaydım Türk müziği derslerine katılmak istemezdim”, “Türk müziği derslerinde tüm ilgimi derse veremem”, “Türk müziği derslerini ilgi alanıma uzak bulurum”, “Mezun olduktan sonra Türk müziği dersleri ile ilgili hiçbir şey duymak istemem”, “Türk müziği derslerine yalnızca sınıf geçmek için çalışırım”, “Türk müziği derslerinin zaman kaybı olduğunu düşünürüm” ve “Türk müziği derslerindeki eserleri dinlemekten sıkılırım” maddelerinin tamamında farklılığı yaratan grubun yine Buca GSL öğrencileri olduğu ve bu öğrencilerin Türk müziği derslerine karşı tutumlarının diğer GSL öğrencilerine göre oldukça düşük olduğu görülmektedir.

Araştırma kapsamında özellikle Gaziantep GSL, Erzurum GSL ve Mimar Sinan GSL öğrencilerinin Türk müziği derslerine karşı tutumlarının ise yüksek olduğu görülmektedir.

Başka bir anlatımla, Türk müziği derslerini Buca GSL öğrencileri haricindeki GSL öğrencilerinin daha çok sevdiği, daha ilgi çekici bulduğu, dersle ilgili tüm etkinlik,

araştırma, eser icrası ve ödevleri daha istekle gerçekleştirdiği söylenebilir. Ayrıca, yine Buca GSL öğrencilerine göre diğer GSL öğrencilerinin derse daha istekli katıldığı, kendi alanları olarak daha çok benimsediği, derse sadece sınıf geçmek için değil daha çok sevdiği için çalıştığı ve Türk müziği ile ilgili eserleri dinlemekten ve icra etmekten daha çok zevk aldığı söylenebilir.

Tablo 25
Okunan Lise Değişkenine Göre Batı Müziği Dersleri Tutum Farklılıkları

Batı Müziği Tutum Maddeleri	Lise	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Batı müziği derslerini severim	Erzurum GSL	79	189.62	5	14.996	.010*
	Aksaray GSL	50	196.19			
	Mimar Sinan GSL	82	211.19			
	Mersin GSL	71	228.48			
	Gaziantep GSL	69	174.83			
	Buca GSL	61	237.11			
Batı müziği derslerini ilgi çekici bulurum	Erzurum GSL	79	189.17	5	14.010	.016*
	Aksaray GSL	50	195.06			
	Mimar Sinan GSL	82	211.91			
	Mersin GSL	71	220.61			
	Gaziantep GSL	69	180.46			
	Buca GSL	61	244.07			
Zorunlu olmasaydım Batı müziği derslerine katılmak istemezdim	Erzurum GSL	79	211.51	5	15.753	.008*
	Aksaray GSL	50	181.77			
	Mimar Sinan GSL	82	217.76			
	Mersin GSL	71	196.26			
	Gaziantep GSL	69	179.67			
	Buca GSL	61	247.42			
Boş zamanlarımda Batı müziği derslerine yönelik çalışırım	Erzurum GSL	79	193.09	5	17.156	.004*
	Aksaray GSL	50	173.94			
	Mimar Sinan GSL	82	203.21			
	Mersin GSL	71	217.18			
	Gaziantep GSL	69	192.57			
	Buca GSL	61	254.41			
Batı müziği derslerinde verilen ödevleri zevkle çalışırım	Erzurum GSL	79	198.21	5	14.457	.013*
	Aksaray GSL	50	183.16			
	Mimar Sinan GSL	82	201.45			
	Mersin GSL	71	224.11			
	Gaziantep GSL	69	184.80			
	Buca GSL	61	247.20			
Batı müziği derslerinde öğrendiklerimin diğer derslere de yararı olacağını düşünürüm	Erzurum GSL	79	184.18	5	21.455	.001*
	Aksaray GSL	50	179.15			
	Mimar Sinan GSL	82	203.13			
	Mersin GSL	71	227.02			
	Gaziantep GSL	69	190.24			
	Buca GSL	61	254.27			
Batı müziği dersleri ile ilgili araştırma yapmaktan hoşlanırım	Erzurum GSL	79	200.42	5	21.355	.001*
	Aksaray GSL	50	195.57			
	Mimar Sinan GSL	82	197.55			
	Mersin GSL	71	219.96			
	Gaziantep GSL	69	171.15			
	Buca GSL	61	259.67			

Tablo 25'in devamı

Batı Müziği Tutum Maddeleri	Lise	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Batı müziği derslerinde tüm ilgimi derse veremem	Erzurum GSL	79	226.65	5	11.767	.038*
	Aksaray GSL	50	198.85			
	Mimar Sinan GSL	82	211.96			
	Mersin GSL	71	205.97			
	Gaziantep GSL	69	168.25			
	Buca GSL	61	223.21			
Batı müziği dersleriyle ilgili etkinliklere severek katılıyorum	Erzurum GSL	79	190.76	5	29.784	.000*
	Aksaray GSL	50	216.12			
	Mimar Sinan GSL	82	203.39			
	Mersin GSL	71	226.61			
	Gaziantep GSL	69	156.69			
	Buca GSL	61	256.12			
Batı müziği ders saatlerinin daha çok olmasını isterim	Erzurum GSL	79	186.70	5	25.813	.000*
	Aksaray GSL	50	203.81			
	Mimar Sinan GSL	82	196.49			
	Mersin GSL	71	217.99			
	Gaziantep GSL	69	174.84			
	Buca GSL	61	266.83			
Batı müziği derslerini ilgi alanıma uzak bulurum	Erzurum GSL	79	192.91	5	31.391	.000*
	Aksaray GSL	50	175.70			
	Mimar Sinan GSL	82	210.41			
	Mersin GSL	71	235.18			
	Gaziantep GSL	69	162.42			
	Buca GSL	61	255.11			
Mezun olduktan sonra Batı müziği dersleri ile ilgili hiçbir şey duymak istemem	Erzurum GSL	79	198.53	5	19.305	.002*
	Aksaray GSL	50	192.24			
	Mimar Sinan GSL	82	198.98			
	Mersin GSL	71	208.44			
	Gaziantep GSL	69	183.86			
	Buca GSL	61	261.98			
Batı müziği derslerinin beni kültürel anlamda geliştirdiğine inanırım	Erzurum GSL	79	166.13	5	29.166	.000*
	Aksaray GSL	50	186.85			
	Mimar Sinan GSL	82	212.51			
	Mersin GSL	71	224.99			
	Gaziantep GSL	69	186.53			
	Buca GSL	61	257.14			
Batı müziği derslerine diğer derslerimden daha çok önem veririm	Erzurum GSL	79	193.96	5	11.298	.046*
	Aksaray GSL	50	197.37			
	Mimar Sinan GSL	82	199.64			
	Mersin GSL	71	208.57			
	Gaziantep GSL	69	194.46			
	Buca GSL	61	250.66			
Batı müziği derslerine yalnızca sınıf geçmek için çalışırım	Erzurum GSL	79	194.07	5	16.607	.005*
	Aksaray GSL	50	210.42			
	Mimar Sinan GSL	82	198.03			
	Mersin GSL	71	199.49			
	Gaziantep GSL	69	184.29			
	Buca GSL	61	256.93			

Tablo 25'in devamı

Batı Müziği Tutum Maddeleri	Lise	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Batı müziği derslerinde öğrendiğim eserleri icra etmekten hoşlanırım	Erzurum GSL	79	193.97	5	25.894	.000*
	Aksaray GSL	50	187.56			
	Mimar Sinan GSL	82	207.30			
	Mersin GSL	71	224.62			
	Gaziantep GSL	69	166.10			
	Buca GSL	61	258.43			
Batı müziği derslerinin zaman kaybı olduğunu düşünürüm	Erzurum GSL	79	186.70	5	25.059	.000*
	Aksaray GSL	50	197.82			
	Mimar Sinan GSL	82	198.15			
	Mersin GSL	71	217.58			
	Gaziantep GSL	69	180.96			
	Buca GSL	61	266.47			
Batı müziği dersleri olmadan alınan eğitimin yetersiz olacağını düşünürüm	Erzurum GSL	79	174.45	5	22.296	.000*
	Aksaray GSL	50	189.89			
	Mimar Sinan GSL	82	219.76			
	Mersin GSL	71	226.85			
	Gaziantep GSL	69	177.82			
	Buca GSL	61	244.79			
Batı müziği derslerinin üniversitedeki derslerde kolaylık sağlayacağına inanırım	Erzurum GSL	79	194.34	5	36.206	.000*
	Aksaray GSL	50	191.59			
	Mimar Sinan GSL	82	210.41			
	Mersin GSL	71	233.23			
	Gaziantep GSL	69	152.54			
	Buca GSL	61	259.13			
Batı müziği derslerindeki eserleri dinlemekten sıkılırım	Erzurum GSL	79	203.82	5	13.232	.021*
	Aksaray GSL	50	181.72			
	Mimar Sinan GSL	82	214.09			
	Mersin GSL	71	208.96			
	Gaziantep GSL	69	181.89			
	Buca GSL	61	245.06			

Tablo 25'de, araştırmanın uygulandığı liselere göre tutum farklılıklarına bakıldığında, Batı müziği derslerine yönelik olarak tutum ölçeği maddelerinin tamamında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p < .05$).

Ölçekteki olumlu maddelerin sıra ortalamaları incelendiğinde, “Batı müziği derslerini severim”, “Batı müziği derslerini ilgi çekici bulurum”, “Boş zamanlarımda Batı müziği derslerine yönelik çalışırım”, “Batı müziği derslerinde verilen ödevleri zevkle çalışırım”, “Batı müziği derslerinde öğrendiklerimin diğer derslere de yararı olacağını düşünürüm”, “Batı müziği dersleri ile ilgili araştırma yapmaktan hoşlanırım”, “Batı müziği dersleriyle ilgili etkinliklere severek katılırım”, “Batı müziği ders saatlerinin daha çok olmasını isterim”, “Batı müziği derslerinin beni kültürel anlamda geliştirdiğine inanırım”, “Batı müziği derslerine diğer derslerimden daha çok önem veririm”, “Batı müziği derslerinde öğrendiğim eserleri icra etmekten hoşlanırım”, “Batı müziği dersleri olmadan alınan eğitimin yetersiz olacağını düşünürüm” ve “Batı müziği

derslerinin üniversitedeki derslerde kolaylık sağlayacağına inanırım” maddelerinin tamamında farklılığı yaratan grubun Buca GSL öğrencileri olduğu ve bu öğrencilerin Batı müziği derslerine karşı tutumlarının oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Başta Gaziantep GSL olmak üzere, Erzurum GSL ve Aksaray GSL öğrencilerinin sıra ortalamasına bakıldığında ise, bu öğrencilerin Batı müziği derslerine karşı tutumlarının araştırma kapsamındaki diğer GSL öğrencilerine göre daha düşük olduğu görülmektedir.

Ölçekteki olumsuz maddelerin sıra ortalamaları incelendiğinde ise, “Zorunlu olmasaydım Batı müziği derslerine katılmak istemezdim”, “Batı müziği derslerinde tüm ilgimi derse veremem”, “Batı müziği derslerini ilgi alanıma uzak bulurum”, “Mezun olduktan sonra Batı müziği dersleri ile ilgili hiçbir şey duymak istemem”, “Batı müziği derslerine yalnızca sınıf geçmek için çalışırım”, “Batı müziği derslerinin zaman kaybı olduğunu düşünürüm” ve “Batı müziği derslerindeki eserleri dinlemekten sıkılırım” maddelerinin tamamında farklılığı yaratan grubun yine Buca GSL öğrencileri olduğu, birkaç maddede Mersin GSL öğrencilerinin de farklılık yarattığı ve bu öğrencilerin Batı müziği derslerine karşı tutumlarının oldukça yüksek olduğu görülmektedir.

Başka bir anlatımla, Batı müziği derslerini Buca GSL öğrencilerinin diğer GSL öğrencilerine göre daha çok sevdiği, daha ilgi çekici bulduğu, dersle ilgili tüm etkinlik, araştırma, eser icrası ve ödevleri daha istekle gerçekleştirdiği, derse daha istekli katıldığı, kendi alanları olarak daha çok benimsediği, derse sadece sınıf geçmek için değil daha çok sevdiği için çalıştığı ve Batı müziği ile ilgili eserleri dinlemekten ve icra etmekten daha çok zevk aldığı söylenebilir.

Tablo 26
Okunan Lise Değişkenine Göre Türk ve Batı Müziği Dersleri Tutum Genel Ortalama Puanı Farklılıkları

Tutum Genel Ortalama	Lise	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Türk Müziği Tutum Ortalama	Erzurum GSL	79	218,70	5	55,264	.000*
	Aksaray GSL	50	211,44			
	Mimar Sinan GSL	82	229,41			
	Mersin GSL	71	210,38			
	Gaziantep GSL	69	246,54			
	Buca GSL	61	106,04			
Batı Müziği Tutum Ortalama	Erzurum GSL	79	182,43	5	26,159	.000*
	Aksaray GSL	50	182,79			
	Mimar Sinan GSL	82	207,01			
	Mersin GSL	71	220,70			
	Gaziantep GSL	69	180,89			
	Buca GSL	61	268,87			

Tablo 26’da okunan lise değişkenine göre, Türk ve Batı müziği derslerine yönelik tutum madde ortalama puanlarının farklılıklarına bakıldığında, Türk ve Batı müziği derslerine yönelik olarak tutum ortalama puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p < .05$).

Öğrencilerin tutum ortalama puanlarının sıra ortalamaları incelendiğinde, Türk müziği derslerinde Buca GSL öğrencilerin tutumlarının diğer GSL öğrencilerine göre çok düşük olduğu, Batı müziği derslerinde ise Buca GSL öğrencilerin tutumlarının diğer GSL öğrencilerine göre çok yüksek olduğu görülmektedir.

Bu bulgu doğrultusunda Türk ve Batı müziği derslerine karşı öğrencilerin tutum farklılıklarının, öğrencilerin okuduğu GSL’nin verdiği eğitime (Türk müziği ağırlıklı-Batı müziği ağırlıklı) ve okulun bulunduğu bölgeye (Doğu ve Güneydoğu Anadolu-Ege ve Akdeniz) bağlı olarak değiştii söylenebilir.

3.2.4. Tutumların sınıf düzeyi değişkenine göre farklılığına ilişkin bulgular ve yorum

Tablo 27
Sınıf Düzeyine Göre Türk Müziği Dersleri Tutum Farklılıkları

Türk Müziği Tutum Maddeleri	Sınıf	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Türk müziği derslerinde tüm ilgimi derse veremem	9. Sınıf	134	235.94	3	13.861	.003*
	10. Sınıf	117	197.51			
	11. Sınıf	99	194.22			
	12. Sınıf	62	179.45			
Türk müziği derslerinin beni kültürel anlamda geliştirdiğine inanırım	9. Sınıf	134	215.63	3	9.486	.023*
	10. Sınıf	117	224.49			
	11. Sınıf	99	189.47			
	12. Sınıf	62	180.00			
Türk müziği derslerine diğer derslerimden daha çok önem veririm	9. Sınıf	134	222.57	3	8.783	.032*
	10. Sınıf	117	196.22			
	11. Sınıf	99	216.56			
	12. Sınıf	62	175.10			
Türk müziği derslerinin zaman kaybı olduğunu düşünürüm	9. Sınıf	134	226.92	3	7.909	.048*
	10. Sınıf	117	203.72			
	11. Sınıf	99	188.28			
	12. Sınıf	62	193.19			
Türk müziği dersleri olmadan alınan eğitimin yetersiz olacağını düşünürüm	9. Sınıf	134	204.95	3	8.445	.038*
	10. Sınıf	117	230.41			
	11. Sınıf	99	194.05			
	12. Sınıf	62	184.60			
Türk müziği derslerindeki eserleri dinlemekten sıkılırım	9. Sınıf	134	231.81	3	10.859	.013*
	10. Sınıf	117	200.06			
	11. Sınıf	99	184.28			
	12. Sınıf	62	199.41			

Tablo 27’de, sınıf düzeyine göre tutum farklılıklarına bakıldığında, öğrencilerin Türk müziği derslerine yönelik olarak, tutum ölçeğinin “Türk müziği derslerinde tüm ilgimi derse veremem”, “Türk müziği derslerinin beni kültürel anlamda geliştirdiğine inanırım”, “Türk müziği derslerine diğer derslerimden daha çok önem veririm”, “Türk müziği derslerinin zaman kaybı olduğunu düşünürüm”, “Türk müziği dersleri olmadan alınan eğitimin yetersiz olacağını düşünürüm” ve “Türk müziği derslerindeki eserleri dinlemekten sıkılırım” maddelerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p<.05$).

Ölçekteki olumlu maddelerin sıra ortalamaları incelendiğinde, “Türk müziği derslerinin beni kültürel anlamda geliştirdiğine inanırım”, “Türk müziği derslerine diğer derslerimden daha çok önem veririm” ve “Türk müziği dersleri olmadan alınan eğitimin yetersiz olacağını düşünürüm” maddelerinde farklılığı yaratan grubun 12. sınıf düzeyindeki öğrenciler olduğu ve tutumlarının diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere göre daha düşük olduğu söylenebilir.

Ölçekteki olumsuz maddelerin sıra ortalamaları incelendiğinde ise, “Türk müziği derslerinde tüm ilgimi derse veremem”, “Türk müziği derslerinin zaman kaybı olduğunu düşünürüm” ve “Türk müziği derslerindeki eserleri dinlemekten sıkılırım” maddelerinde farklılığı yaratan grubun 9.sınıf düzeyindeki öğrenciler olduğu ve tutumlarının diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Başka bir anlatımla, 12. Sınıf öğrencilerinin diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere göre Türk müziği derslerinin kültürel anlamda gelişim sağladığına daha çok inandığı, bu dersleri daha çok önemsedığı ve bu derslerin eğitim sürecinde daha çok var olmasını düşündüğü söylenebilir. 9.sınıf öğrencilerinin ise diğer sınıf düzeyindeki öğrencilere göre ilgilerini daha çok derse verdikleri, bu dersleri zaman kaybı olarak görmedikleri ve bu derslerle ilgili eserleri dinlemekten daha çok zevk aldıkları söylenebilir.

Tablo 28
Sınıf Düzeyine Göre Batı Müziği Dersleri Tutum Farklılıkları

Batı Müziği Tutum Maddeleri	Sınıf	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Boş zamanlarımda Batı müziği derslerine yönelik çalışırım	9. Sınıf	134	215.28	3	9.419	.024*
	10. Sınıf	117	187.89			
	11. Sınıf	99	194.91			
	12. Sınıf	62	237.98			

Tablo 28’de, sınıf düzeyine göre tutum farklılıklarına bakıldığında, Batı müziği derslerine yönelik olarak sadece tutum ölçeğinin olumlu maddelerinden “Boş zamanlarımda Batı müziği derslerine yönelik çalışırım” maddesinde istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p < .05$).

Bu maddede sıra ortalamaları incelendiğinde, farklılığı yaratan grupların 10. ve 11. sınıf düzeyindeki öğrenciler olduğu ve tutumlarının diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere göre daha düşük olduğu söylenebilir.

Başka bir anlatımla, 9. Sınıf ve özellikle 12. Sınıf öğrencilerinin, 10. ve 11. sınıf düzeyindeki öğrencilere göre boş zamanlarını daha çok Batı müziği derslerine yönelik çalışarak geçirdikleri söylenebilir.

Tablo 29
Sınıf Düzeyine Göre Türk ve Batı Müziği Dersleri Tutum Genel Ortalama Puanı Farklılıkları

Tutum Genel Ortalama	Sınıf	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Türk Müziği Tutum Ortalama	9. Sınıf	134	222.54	3	5.675	.129
	10. Sınıf	117	208.62			
	11. Sınıf	99	197.74			
	12. Sınıf	62	181.81			
Batı Müziği Tutum Ortalama	9. Sınıf	134	213.21	3	3.768	.288
	10. Sınıf	117	198.50			
	11. Sınıf	99	194.27			
	12. Sınıf	62	226.61			

Tablo 29’da sınıf düzeyine göre Türk ve Batı müziği derslerine yönelik tutum madde ortalama puanlarının farklılıklarına bakıldığında, Türk ve Batı müziği derslerine yönelik olarak tutum ortalama puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p > .05$).

Bu bulgu doğrultusunda sınıf düzeyine göre öğrencilerin Türk ve Batı müziği derslerine yönelik genel tutumları üstünde sınıf değişkeninin herhangi bir etki yaratmadığı söylenebilir.

3.2.5. Tutumların bireysel çalgı değişkenine göre farklılığına ilişkin bulgular ve yorum

Tablo 30

Bireysel Çalgı Değişkenine Göre Türk Müziği Dersleri Tutum Farklılıkları

Türk Müziği Tutum Maddeleri	Çalgı	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Türk müziği derslerini severim	Bağlama	71	271.50	11	70.955	.000*
	Çello	37	210.25			
	Gitar	44	160.39			
	Kanun	14	226.36			
	Keman	91	176.16			
	Klarnet	3	298.50			
	Kontrbas	1	74.50			
	Ney	11	211.50			
	Piyano	25	158.42			
	Ud	25	305.38			
	Viyola	53	206.69			
Yan Flüt	37	154.54				
Türk müziği derslerini ilgi çekici bulurum	Bağlama	71	271.82	11	78.338	.000*
	Çello	37	197.04			
	Gitar	44	163.17			
	Kanun	14	249.57			
	Keman	91	169.96			
	Klarnet	3	310.33			
	Kontrbas	1	20.50			
	Ney	11	203.14			
	Piyano	25	168.90			
	Ud	25	312.66			
	Viyola	53	209.78			
Yan Flüt	37	149.77				
Zorunlu olmasaydım Türk müziği derslerine katılmak istemezdim	Bağlama	71	273.96	11	76.738	.000*
	Çello	37	181.76			
	Gitar	44	163.18			
	Kanun	14	257.00			
	Keman	91	167.62			
	Klarnet	3	301.17			
	Kontrbas	1	24.50			
	Ney	11	261.41			
	Piyano	25	183.98			
	Ud	25	296.58			
	Viyola	53	205.28			
Yan Flüt	37	153.64				
Boş zamanlarımda Türk müziği derslerine yönelik çalışırım	Bağlama	71	274.96	11	77.302	.000*
	Çello	37	176.42			
	Gitar	44	150.44			
	Kanun	14	254.93			
	Keman	91	176.29			
	Klarnet	3	271.50			
	Kontrbas	1	29.00			
	Ney	11	273.86			
	Piyano	25	190.94			
	Ud	25	303.54			
	Viyola	53	195.69			
Yan Flüt	37	158.51				

Tablo 30'un devamı

Türk Müziği Tutum Maddeleri	Çalgı	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Türk müziği derslerinde verilen ödevleri zevkle çalışırım	Bağlama	71	260.89	11	58.955	.000*
	Çello	37	193.94			
	Gitar	44	167.33			
	Kanun	14	216.07			
	Keman	91	172.58			
	Klarnet	3	276.33			
	Kontrbas	1	19.50			
	Ney	11	295.50			
	Piyano	25	170.16			
	Ud	25	293.16			
	Viyola	53	205.67			
Yan Flüt	37	172.19				
Türk müziği derslerinde öğrendiklerimin diğer derslere de yararı olacağını düşünürüm	Bağlama	71	258.16	11	55.285	.000*
	Çello	37	196.46			
	Gitar	44	183.06			
	Kanun	14	269.79			
	Keman	91	171.63			
	Klarnet	3	309.33			
	Kontrbas	1	14.50			
	Ney	11	211.05			
	Piyano	25	210.90			
	Ud	25	293.06			
	Viyola	53	181.09			
Yan Flüt	37	171.72				
Türk müziği dersleri ile ilgili araştırma yapmaktan hoşlanırım	Bağlama	71	247.17	11	44.405	.000*
	Çello	37	214.50			
	Gitar	44	158.18			
	Kanun	14	209.89			
	Keman	91	180.85			
	Klarnet	3	252.83			
	Kontrbas	1	23.00			
	Ney	11	284.50			
	Piyano	25	188.56			
	Ud	25	283.30			
	Viyola	53	202.11			
Yan Flüt	37	168.97				
Türk müziği derslerinde tüm ilgimi derse veremem	Bağlama	71	244.89	11	22.280	.000*
	Çello	37	199.83			
	Gitar	44	188.43			
	Kanun	14	228.11			
	Keman	91	169.42			
	Klarnet	3	249.00			
	Kontrbas	1	89.00			
	Ney	11	237.09			
	Piyano	25	195.36			
	Ud	25	224.12			
	Viyola	53	213.83			
Yan Flüt	37	214.03				

Tablo 30'un devamı

Türk Müziği Tutum Maddeleri	Çalgı	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Türk müziği dersleriyle ilgili etkinliklere severek katılıyorum	Bağlama	71	250.07	11	44.938	.000*
	Çello	37	200.75			
	Gitar	44	178.20			
	Kanun	14	251.71			
	Keman	91	178.95			
	Klarnet	3	234.67			
	Kontrbas	1	17.00			
	Ney	11	253.45			
	Piyano	25	178.76			
	Ud	25	291.36			
	Viyola	53	194.36			
Yan Flüt	37	174.92				
Türk müziği ders saatlerinin daha çok olmasını isterim	Bağlama	71	279.56	11	88.758	.000*
	Çello	37	175.71			
	Gitar	44	148.18			
	Kanun	14	279.39			
	Keman	91	174.24			
	Klarnet	3	249.67			
	Kontrbas	1	26.50			
	Ney	11	260.82			
	Piyano	25	171.18			
	Ud	25	304.08			
	Viyola	53	209.01			
Yan Flüt	37	151.36				
Türk müziği derslerini ilgi alanıma uzak bulurum	Bağlama	71	282.70	11	85.315	.000*
	Çello	37	172.40			
	Gitar	44	152.95			
	Kanun	14	281.57			
	Keman	91	178.92			
	Klarnet	3	321.67			
	Kontrbas	1	29.50			
	Ney	11	270.64			
	Piyano	25	155.44			
	Ud	25	282.54			
	Viyola	53	202.35			
Yan Flüt	37	156.45				
Mezun olduktan sonra Türk müziği dersleri ile ilgili hiçbir şey duymak istemem	Bağlama	71	260.94	11	43.400	.000*
	Çello	37	185.33			
	Gitar	44	195.86			
	Kanun	14	236.14			
	Keman	91	191.32			
	Klarnet	3	291.50			
	Kontrbas	1	21.00			
	Ney	11	203.36			
	Piyano	25	153.66			
	Ud	25	270.82			
	Viyola	53	192.10			
Yan Flüt	37	167.77				

Tablo 30'un devamı

Türk Müziği Tutum Maddeleri	Çalgı	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Türk müziği derslerinin beni kültürel anlamda geliştirdiğine inanırım	Bağlama	71	246.15	11	32.598	.000*
	Çello	37	198.72			
	Gitar	44	191.42			
	Kanun	14	248.21			
	Keman	91	185.69			
	Klarnet	3	198.50			
	Kontrbas	1	198.50			
	Ney	11	163.50			
	Piyano	25	201.20			
	Ud	25	276.20			
	Viyola	53	204.43			
Yan Flüt	37	158.84				
Türk müziği derslerine diğer derslerimden daha çok önem veririm	Bağlama	71	257.84	11	73.742	.000*
	Çello	37	172.58			
	Gitar	44	151.82			
	Kanun	14	234.68			
	Keman	91	180.82			
	Klarnet	3	300.33			
	Kontrbas	1	28.00			
	Ney	11	290.68			
	Piyano	25	233.22			
	Ud	25	306.10			
	Viyola	53	204.95			
Yan Flüt	37	142.01				
Türk müziği derslerine yalnızca sınıf geçmek için çalışırım	Bağlama	71	258.46	11	49.390	.000*
	Çello	37	199.68			
	Gitar	44	196.49			
	Kanun	14	215.64			
	Keman	91	170.16			
	Klarnet	3	270.67			
	Kontrbas	1	20.50			
	Ney	11	263.68			
	Piyano	25	155.40			
	Ud	25	271.88			
	Viyola	53	213.84			
Yan Flüt	37	161.61				
Türk müziği derslerinde öğrendiğim eserleri icra etmekten hoşlanırım	Bağlama	71	266.73	11	57.695	.000*
	Çello	37	181.82			
	Gitar	44	170.64			
	Kanun	14	248.36			
	Keman	91	178.82			
	Klarnet	3	272.33			
	Kontrbas	1	123.50			
	Ney	11	241.41			
	Piyano	25	180.96			
	Ud	25	293.36			
	Viyola	53	198.92			
Yan Flüt	37	160.22				

Tablo 30'un devamı

Türk Müziği Tutum Maddeleri	Çalgı	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Türk müziği derslerinin zaman kaybı olduğunu düşünürüm	Bağlama	71	259.51	11	46.998	.000*
	Çello	37	223.17			
	Gitar	44	191.77			
	Kanun	14	241.71			
	Keman	91	186.20			
	Klarnet	3	242.33			
	Kontrbas	1	12.50			
	Ney	11	200.95			
	Piyano	25	129.68			
	Ud	25	260.10			
	Viyola	53	193.04			
Yan Flüt	37	170.16				
Türk müziği dersleri olmadan alınan eğitimin yetersiz olacağını düşünürüm	Bağlama	71	262.43	11	49.699	.000*
	Çello	37	177.74			
	Gitar	44	165.36			
	Kanun	14	252.36			
	Keman	91	180.54			
	Klarnet	3	324.67			
	Kontrbas	1	222.00			
	Ney	11	203.86			
	Piyano	25	199.94			
	Ud	25	276.24			
	Viyola	53	204.86			
Yan Flüt	37	172.88				
Türk müziği derslerinin üniversitedeki derslerde kolaylık sağlayacağına inanırım	Bağlama	71	264.58	11	61.145	.000*
	Çello	37	183.81			
	Gitar	44	165.67			
	Kanun	14	277.43			
	Keman	91	179.21			
	Klarnet	3	305.50			
	Kontrbas	1	350.50			
	Ney	11	213.36			
	Piyano	25	215.12			
	Ud	25	279.36			
	Viyola	53	196.21			
Yan Flüt	37	146.15				
Türk müziği derslerindeki eserleri dinlemekten sıkılırım.	Bağlama	71	270.11	11	50.952	.000*
	Çello	37	209.81			
	Gitar	44	173.84			
	Kanun	14	231.71			
	Keman	91	171.77			
	Klarnet	3	296.17			
	Kontrbas	1	119.00			
	Ney	11	231.00			
	Piyano	25	170.94			
	Ud	25	262.16			
	Viyola	53	206.60			
Yan Flüt	37	164.46				

Tablo 30'da, öğrencilerin bireysel çalgı dağılımlarına göre tutum farklılıklarına bakıldığında, Türk müziği derslerine yönelik olarak tutum ölçeği maddelerinin tamamında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p<.05$).

Ölçekteki olumlu maddelerin sıra ortalamaları ve sıra toplamları incelendiğinde, “Türk müziği derslerini severim”, “Türk müziği derslerini ilgi çekici bulurum”, “Boş zamanlarımda Türk müziği derslerine yönelik çalışırım”, “Türk müziği derslerinde verilen ödevleri zevkle çalışırım”, “Türk müziği derslerinde öğrendiklerimin diğer derslere de yararı olacağını düşünürüm”, “Türk müziği dersleri ile ilgili araştırma yapmaktan hoşlanırım”, “Türk müziği dersleriyle ilgili etkinliklere seveerek katılırım”, “Türk müziği ders saatlerinin daha çok olmasını isterim”, “Türk müziği derslerinin beni kültürel anlamda geliştirdiğine inanırım”, “Türk müziği derslerine diğer derslerimden daha çok önem veririm”, “Türk müziği derslerinde öğrendiğim eserleri icra etmekten hoşlanırım”, “Türk müziği dersleri olmadan alınan eğitimin yetersiz olacağını düşünürüm” ve “Türk müziği derslerinin üniversitedeki derslerde kolaylık sağlayacağına inanırım” maddelerinde bireysel çalgıları bağlama, kanun, klarnet, ney, ud gibi Türk müziği enstrümanı olan öğrencilerin sıra ortalaması ve sıra toplamı puanının diğer öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve bireysel çalgıları Türk müziği enstrümanı olan öğrencilerin olumlu maddelerde Türk müziği derslerine karşı tutumlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bireysel çalgısı keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, gitar, piyano, yan flüt gibi Batı müziği enstrümanı olan öğrencilerin ise, Türk müziği derslerine karşı tutumlarının, bireysel çalgısı Türk müziği enstrümanı olan öğrencilere göre oldukça düşük olduğu söylenebilir.

Ölçekteki olumsuz maddelerin sıra ortalamaları ve sıra toplamları incelendiğinde ise, “Zorunlu olmasaydım Türk müziği derslerine katılmak istemezdim”, “Türk müziği derslerinde tüm ilgimi derse veremem”, “Türk müziği derslerini ilgi alanıma uzak bulurum”, “Mezun olduktan sonra Türk müziği dersleri ile ilgili hiçbir şey duymak istemem”, “Türk müziği derslerine yalnızca sınıf geçmek için çalışırım”, “Türk müziği derslerinin zaman kaybı olduğunu düşünürüm” ve “Türk müziği derslerindeki eserleri dinlemekten sıkılırım” maddelerinde de yine bireysel çalgıları bağlama, kanun, klarnet, ney, ud gibi Türk müziği enstrümanı olan öğrencilerin Türk müziği derslerine karşı tutumlarının daha yüksek olduğu; bireysel çalgısı keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, gitar, piyano, yan flüt gibi Batı müziği enstrümanı olan öğrencilerin ise, Türk müziği derslerine karşı tutumlarının, bireysel çalgısı Türk müziği enstrümanı olan öğrencilere göre oldukça düşük olduğu söylenebilir.

Başka bir anlatımla, bireysel çalgısı Türk müziği enstrümanı olan öğrencilerin bireysel çalgısı Batı müziği enstrümanı olan öğrencilere göre Türk müziği derslerini daha çok sevdiği, daha ilgi çekici bulduğu, dersle ilgili tüm etkinlik, araştırma, eser icrası ve ödevleri daha istekle gerçekleştirdiği, derse daha istekli katıldığı, kendi alanları olarak daha çok benimsediği, derse sadece sınıf geçmek için değil daha çok sevdiği için çalıştığı ve Türk müziği ile ilgili eserleri dinlemekten ve icra etmekten daha çok zevk aldığı söylenebilir. Bireysel çalgısı Batı müziği enstrümanı olan öğrencilerin ise, Türk müziği dersleri ile yeteri kadar ilgili olmadığı söylenebilir.

Tablo 31
Bireysel Çalgı Değişkenine Göre Batı Müziği Dersleri Tutum Farklılıkları

Batı Müziği Tutum Maddeleri	Çalgı	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Batı müziği derslerini severim	Bağlama	71	115.66	11	109.020	.000*
	Çello	37	276.21			
	Gitar	44	251.86			
	Kanun	14	156.04			
	Keman	91	228.68			
	Klarnet	3	95.33			
	Kontrbas	1	183.00			
	Ney	11	128.91			
	Piyano	25	250.56			
	Ud	25	122.08			
	Viyola	53	215.41			
Yan Flüt	37	260.32				
Batı müziği derslerini ilgi çekici bulurum	Bağlama	71	114.39	11	112.399	.000*
	Çello	37	284.38			
	Gitar	44	249.06			
	Kanun	14	133.11			
	Keman	91	232.07			
	Klarnet	3	95.00			
	Kontrbas	1	339.50			
	Ney	11	158.09			
	Piyano	25	249.82			
	Ud	25	122.78			
	Viyola	53	210.79			
Yan Flüt	37	257.18				
Zorunlu olmasaydım Batı müziği derslerine katılmak istemezdim	Bağlama	71	121.02	11	84.420	.000*
	Çello	37	264.71			
	Gitar	44	250.07			
	Kanun	14	137.96			
	Keman	91	233.81			
	Klarnet	3	188.00			
	Kontrbas	1	185.00			
	Ney	11	175.55			
	Piyano	25	246.28			
	Ud	25	135.82			
	Viyola	53	211.54			
Yan Flüt	37	240.23				

Tablo 31'in devamı

Batı Müziği Tutum Maddeleri	Çalgı	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Boş zamanlarımda Batı müziği derslerine yönelik çalışırım	Bağlama	71	112.67	11	110.599	.000*
	Çello	37	263.07			
	Gitar	44	263.18			
	Kanun	14	137.27			
	Keman	91	229.13			
	Klarnet	3	77.67			
	Kontrbas	1	358.50			
	Ney	11	153.41			
	Piyano	25	271.04			
	Ud	25	122.24			
	Viyola	53	207.42			
Yan Flüt	37	255.84				
Batı müziği derslerinde verilen ödevleri zevkle çalışırım	Bağlama	71	115.92	11	113.043	.000*
	Çello	37	260.64			
	Gitar	44	231.76			
	Kanun	14	121.57			
	Keman	91	240.54			
	Klarnet	3	53.50			
	Kontrbas	1	352.50			
	Ney	11	126.82			
	Piyano	25	266.52			
	Ud	25	120.44			
	Viyola	53	230.22			
Yan Flüt	37	256.22				
Batı müziği derslerinde öğrendiklerimin diğer derslere de yararı olacağını düşünürüm	Bağlama	71	127.96	11	84.113	.000*
	Çello	37	240.90			
	Gitar	44	232.45			
	Kanun	14	204.68			
	Keman	91	232.86			
	Klarnet	3	88.00			
	Kontrbas	1	348.50			
	Ney	11	152.95			
	Piyano	25	248.12			
	Ud	25	113.64			
	Viyola	53	219.87			
Yan Flüt	37	255.53				
Batı müziği dersleri ile ilgili araştırma yapmaktan hoşlanırım	Bağlama	71	121.26	11	78.306	.000*
	Çello	37	269.21			
	Gitar	44	223.17			
	Kanun	14	144.71			
	Keman	91	223.93			
	Klarnet	3	156.33			
	Kontrbas	1	275.50			
	Ney	11	189.41			
	Piyano	25	252.78			
	Ud	25	137.46			
	Viyola	53	230.65			
Yan Flüt	37	252.26				

Tablo 31'in devamı

Batı Müziği Tutum Maddeleri	Çalgı	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Batı müziği derslerinde tüm ilgimi derse veremem	Bağlama	71	145.80	11	65.933	.000*
	Çello	37	246.26			
	Gitar	44	247.53			
	Kanun	14	154.96			
	Keman	91	230.16			
	Klarnet	3	76.50			
	Kontrbas	1	263.00			
	Ney	11	183.77			
	Piyano	25	211.22			
	Ud	25	107.42			
	Viyola	53	221.08			
Yan Flüt	37	249.88				
Batı müziği dersleriyle ilgili etkinliklere severek katılıyorum	Bağlama	71	112.98	11	105.139	.000*
	Çello	37	256.71			
	Gitar	44	244.91			
	Kanun	14	157.32			
	Keman	91	239.96			
	Klarnet	3	57.33			
	Kontrbas	1	170.50			
	Ney	11	166.77			
	Piyano	25	231.78			
	Ud	25	121.18			
	Viyola	53	227.17			
Yan Flüt	37	258.03				
Batı müziği ders saatlerinin daha çok olmasını isterim	Bağlama	71	109.17	11	106.757	.000*
	Çello	37	253.36			
	Gitar	44	244.59			
	Kanun	14	166.07			
	Keman	91	236.88			
	Klarnet	3	84.67			
	Kontrbas	1	347.50			
	Ney	11	128.41			
	Piyano	25	260.52			
	Ud	25	121.31			
	Viyola	53	225.20			
Yan Flüt	37	253.14				
Batı müziği derslerini ilgi alanıma uzak bulurum	Bağlama	71	117.46	11	137.702	.000*
	Çello	37	287.27			
	Gitar	44	253.42			
	Kanun	14	124.89			
	Keman	91	240.63			
	Klarnet	3	117.50			
	Kontrbas	1	320.50			
	Ney	11	172.82			
	Piyano	25	236.06			
	Ud	25	66.94			
	Viyola	53	214.45			
Yan Flüt	37	253.86				

Tablo 31'in devamı

Batı Müziği Tutum Maddeleri	Çalgı	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Mezun olduktan sonra Batı müziği dersleri ile ilgili hiçbir şey duymak istemem	Bağlama	71	134.87	11	84.319	.000*
	Çello	37	274.72			
	Gitar	44	244.86			
	Kanun	14	165.00			
	Keman	91	230.95			
	Klarnet	3	60.33			
	Kontrbas	1	323.00			
	Ney	11	177.18			
	Piyano	25	234.52			
	Ud	25	107.76			
Batı müziği derslerinin beni kültürel anlamda geliştirdiğine inanırım	Viyola	53	216.09			
	Yan Flüt	37	233.43			
	Bağlama	71	129.40	11	70.903	.000*
	Çello	37	242.08			
	Gitar	44	236.38			
	Kanun	14	175.96			
	Keman	91	230.79			
	Klarnet	3	148.33			
	Kontrbas	1	341.50			
	Ney	11	137.00			
Piyano	25	237.42				
Ud	25	136.48				
Batı müziği derslerine diğer derslerimden daha çok önem veririm	Viyola	53	220.21			
	Yan Flüt	37	246.95			
	Bağlama	71	117.08	11	93.571	.000*
	Çello	37	238.85			
	Gitar	44	232.34			
	Kanun	14	141.07			
	Keman	91	238.27			
	Klarnet	3	120.33			
	Kontrbas	1	373.00			
	Ney	11	169.18			
Piyano	25	261.50				
Ud	25	124.86				
Batı müziği derslerine yalnızca sınıf geçmek için çalışırım	Viyola	53	223.14			
	Yan Flüt	37	264.69			
	Bağlama	71	131.01	11	78.660	.000*
	Çello	37	240.75			
	Gitar	44	238.72			
	Kanun	14	156.25			
	Keman	91	240.33			
	Klarnet	3	87.67			
	Kontrbas	1	346.50			
	Ney	11	183.55			
Piyano	25	232.48				
Ud	25	117.40				
Batı müziği derslerine yalnızca sınıf geçmek için çalışırım	Viyola	53	210.76			
	Yan Flüt	37	253.78			

Tablo 31'in devamı

Batı Müziği Tutum Maddeleri	Çalgı	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Batı müziği derslerinde öğrendiğim eserleri icra etmekten hoşlanırım	Bağlama	71	109.82	11	110.941	.000*
	Çello	37	247.13			
	Gitar	44	239.65			
	Kanun	14	103.89			
	Keman	91	237.01			
	Klarnet	3	123.00			
	Kontrbas	1	352.50			
	Ney	11	165.55			
	Piyano	25	252.50			
	Ud	25	135.14			
	Viyola	53	227.79			
Yan Flüt	37	269.11				
Batı müziği derslerinin zaman kaybı olduğunu düşünürüm	Bağlama	71	129.85	11	85.895	.000*
	Çello	37	245.38			
	Gitar	44	225.91			
	Kanun	14	163.36			
	Keman	91	237.10			
	Klarnet	3	49.67			
	Kontrbas	1	336.50			
	Ney	11	198.73			
	Piyano	25	232.94			
	Ud	25	121.48			
	Viyola	53	208.71			
Yan Flüt	37	276.12				
Batı müziği dersleri olmadan alınan eğitimin yetersiz olacağını düşünürüm	Bağlama	71	140.46	11	63.372	.000*
	Çello	37	250.96			
	Gitar	44	232.75			
	Kanun	14	167.96			
	Keman	91	223.65			
	Klarnet	3	55.50			
	Kontrbas	1	343.00			
	Ney	11	174.55			
	Piyano	25	218.76			
	Ud	25	128.54			
	Viyola	53	234.38			
Yan Flüt	37	243.35				
Batı müziği derslerinin üniversitedeki derslerde kolaylık sağlayacağına inanırım	Bağlama	71	121.20	11	87.873	.000*
	Çello	37	262.10			
	Gitar	44	240.63			
	Kanun	14	163.86			
	Keman	91	225.59			
	Klarnet	3	71.33			
	Kontrbas	1	324.50			
	Ney	11	189.09			
	Piyano	25	224.24			
	Ud	25	134.26			
	Viyola	53	227.45			
Yan Flüt	37	258.88				

Tablo 31'in devamı

	Bağlama	71	115.42			
	Çello	37	262.35			
	Gitar	44	247.06			
	Kanun	14	143.29			
	Keman	91	238.35			
Batı müziği derslerindeki eserleri dinlemekten sıkılırim	Klarnet	3	132.50	11	103.055	.000*
	Kontrbas	1	330.00			
	Ney	11	131.45			
	Piyano	25	245.08			
	Ud	25	125.62			
	Viyola	53	219.04			
	Yan Flüt	37	254.34			

Tablo 31'de, öğrencilerin bireysel çalgı dağılımlarına göre tutum farklılıklarına bakıldığında, Batı müziği derslerine yönelik olarak tutum ölçeği maddelerinin tamamında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p<.05$).

Ölçekteki olumlu maddelerin sıra ortalamaları ve sıra toplamları incelendiğinde, “Batı müziği derslerini severim”, “Batı müziği derslerini ilgi çekici bulurum”, “Boş zamanlarımda Batı müziği derslerine yönelik çalışırım”, “Batı müziği derslerinde verilen ödevleri zevkle çalışırım”, “Batı müziği derslerinde öğrendiklerimin diğer derslere de yararı olacağını düşünürüm”, “Batı müziği dersleri ile ilgili araştırma yapmaktan hoşlanırım”, “Batı müziği dersleriyle ilgili etkinliklere severek katılırım”, “Batı müziği ders saatlerinin daha çok olmasını isterim”, “Batı müziği derslerinin beni kültürel anlamda geliştirdiğine inanırım”, “Batı müziği derslerine diğer derslerimden daha çok önem veririm”, “Batı müziği derslerinde öğrendiğim eserleri icra etmekten hoşlanırım”, “Batı müziği dersleri olmadan alınan eğitimin yetersiz olacağını düşünürüm” ve “Batı müziği derslerinin üniversitedeki derslerde kolaylık sağlayacağına inanırım” maddelerinde bireysel çalgıları keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, gitar, piyano, yan flüt gibi Batı müziği enstrümanı olan öğrencilerin sıra ortalaması ve sıra toplamı puanının diğer öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve bireysel çalgıları Batı müziği enstrümanı olan öğrencilerin olumlu maddelerde Batı müziği derslerine karşı tutumlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bireysel çalgısı bağlama, kanun, klarnet, ney ve ud gibi Türk müziği enstrümanı olan öğrencilerin ise Batı müziği derslerine karşı tutumlarının oldukça düşük olduğu söylenebilir.

Ölçekteki olumsuz maddelerin sıra ortalamaları ve sıra toplamları incelendiğinde ise, “Zorunlu olmasaydım Batı müziği derslerine katılmak istemezdim”, “Batı müziği derslerinde tüm ilgimi derse veremem”, “Batı müziği derslerini ilgi alanıma uzak

bulurum”, “Mezun olduktan sonra Batı müziği dersleri ile ilgili hiçbir şey duymak istemem”, “Batı müziği derslerine yalnızca sınıf geçmek için çalışırım”, “Batı müziği derslerinin zaman kaybı olduğunu düşünürüm” ve “Batı müziği derslerindeki eserleri dinlemekten sıkılırım” maddelerinde de yine bireysel çalgıları keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, gitar, piyano, yan flüt gibi Batı müziği enstrümanı olan öğrencilerin Batı müziği derslerine karşı tutumlarının daha yüksek olduğu ve bireysel çalgısı bağlama, kanun, klarnet, ney ve ud gibi Türk müziği enstrümanı olan öğrencilerin Batı müziği derslerine karşı tutumlarının ise oldukça düşük olduğu söylenebilir.

Başka bir anlatımla, bireysel çalgısı Batı müziği enstrümanı olan öğrencilerin, bireysel çalgısı Türk müziği enstrümanı olan öğrencilere göre Batı müziği derslerini daha çok sevdiği, daha ilgi çekici bulduğu, dersle ilgili tüm etkinlik, araştırma, eser icrası ve ödevleri daha istekle gerçekleştirdiği, derse daha istekli katıldığı, kendi alanları olarak daha çok benimsediği, derse sadece sınıf geçmek için değil daha çok sevdiği için çalıştığı ve Batı müziği ile ilgili eserleri dinlemekten ve icra etmekten daha çok zevk aldığı söylenebilir. Bireysel çalgısı Türk müziği enstrümanı olan öğrencilerin ise, Batı müziği dersleri ile yeteri kadar ilgili olmadığı söylenebilir.

Tablo 32
Bireysel Çalgı Değişkenine Göre Türk ve Batı Müziği Dersleri Tutum Genel Ortalama Puanı Farklılıkları

Tutum Genel Ortalama	Çalgı	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Türk Müziği Tutum Ortalama	Bağlama	71	284.44	11	90.597	.000*
	Çello	37	190.75			
	Gitar	44	158.03			
	Kanun	14	259.54			
	Keman	91	164.54			
	Klarnet	3	309.50			
	Kontrbas	1	17.50			
	Ney	11	248.00			
	Piyano	25	174.06			
	Ud	25	314.30			
	Viyola	53	202.24			
Yan Flüt	37	147.09				

Tablo 32'nin devamı

Tutum Genel Ortalama	Çalgı	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Batı Müziği Tutum Ortalama	Bağlama	71	91.00			
	Çello	37	278.17			
	Gitar	44	257.40			
	Kanun	14	131.89			
	Keman	91	242.32			
	Klarnet	3	55.83		11	152.757 .000*
	Kontrbas	1	357.50			
	Ney	11	140.86			
	Piyano	25	265.04			
	Ud	25	93.84			
	Viyola	53	224.10			
Yan Flüt	37	271.46				

Tablo 32'de bireysel çalgıya göre, Türk ve Batı müziği derslerine yönelik tutum madde ortalama puanlarının farklılıklarına bakıldığında, öğrencilerin Türk ve Batı müziği derslerine yönelik olarak tutum ortalama puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p < .05$).

Öğrencilerin tutum ortalama puanlarının sıra ortalamaları ve sıra toplamları incelendiğinde, Türk müziği derslerinde bireysel çalgısı Batı müziği enstrümanı olan öğrencilerin tutumlarının bireysel çalgısı Türk müziği enstrümanı olan öğrencilere göre çok düşük olduğu, Batı müziği derslerinde ise bireysel çalgısı Türk müziği enstrümanı olan öğrencilerin tutumlarının bireysel çalgısı Batı müziği enstrümanı olan öğrencilere göre çok düşük olduğu görülmektedir.

Bu bulgu doğrultusunda Türk ve Batı müziği derslerine karşı öğrencilerin tutumlarının, eğitimlerini aldıkları bireysel çalgıya (Türk müziği enstrümanı-Batı müziği enstrümanı) bağlı olarak değiştiği, Türk müziği enstrümanı kullanan öğrencilerin Türk müziği derslerine, Batı müziği enstrümanı kullanan öğrencilerin ise Batı müziği derslerine daha çok ilgi duyduğu söylenebilir.

3.2.6. Tutumların tercih edilen müzik türü değişkenine göre farklılığına ilişkin bulgular ve yorum

Tablo 33

Tercih Edilen Müzik Türü Değişkenine Göre Dağılımlar ve Türk ve Batı Müziği Dersleri Tutum Farklılıkları

Tutum Ortalama	Çalgı	Çoklu Cevaplar		Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
		N	%				
Türk Müziği Tutum Ortalama	THM	210	16.0	261.36	9	150.883	.000*
	TSM	169	12.9	263.64			
	Rock/Metal	80	6.2	104.20			
	Türkçe Pop	194	14.8	120.51			
	Yabancı Pop	140	10.7	143.42			
	Arabesk/Fantezi	121	9.2	123.10			
	Rap/Hip Hop	100	7.6	69.83			
	Jazz/Funky	78	5.9	137.83			
	Klasik Batı	186	14.2	75.45			
	Tasavvuf	35	2.7	159.50			
Toplam		1313/412	100				
Batı Müziği Tutum Ortalama	THM	210	16.0	160.75	9	97.099	.000*
	TSM	169	12.9	179.57			
	Rock/Metal	80	6.2	281.19			
	Türkçe Pop	194	14.8	253.10			
	Yabancı Pop	140	10.7	311.50			
	Arabesk/Fantezi	121	9.2	208.50			
	Rap/Hip Hop	100	7.6	346.50			
	Jazz/Funky	78	5.9	292.67			
	Klasik Batı	186	14.2	338.36			
	Tasavvuf	35	2.7	143.00			
Toplam		1313/412	100				

Tablo 33’de öğrencilere dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerine yönelik sorulan soruya, çoklu seçenek olarak verdikleri cevapların dağılımı görülmektedir. Buna göre en çok tercih edilen müzik türlerinin sırasıyla THM, Türkçe Pop, Klasik Batı olduğu; TSM, Yabancı Pop ve Arabesk/Fantezi türlerinin ikinci sırada tercih edildiği ve Rap/Hip Hop, Rock/Metal, Jazz/Funky ve Tasavvuf türlerinin ise az tercih edildiği söylenebilir.

Tablo 33’de öğrencilerin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerine göre, Türk ve Batı müziği derslerine yönelik tutum madde ortalama puanlarının farklılıklarına bakıldığında, Türk ve Batı müziği dersleri tutum ortalama puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p<.05$).

Tutum ortalama puanlarının sıra ortalamaları incelendiğinde, Türk müziği derslerine yönelik olarak THM ve TSM türlerini dinlemeyi tercih eden öğrencilerin sıra ortalamalarının diğer müzik türlerini dinlemeyi tercih eden öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve Rock/Metal, Türkçe Pop, Yabancı Pop, Rap/Hip Hop, Jazz/Funky ve Klasik Batı türlerini dinlemeyi tercih eden öğrencilerin sıra ortalamalarının ise THM, TSM, Arabesk/Fantezi ve Tasavvuf türlerini dinlemeyi tercih eden öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Bu bulgu doğrultusunda Türk ve Batı müziği derslerine karşı öğrencilerin tutumlarının, dinlemeyi tercih ettikleri müzik türüne göre değişiklik gösterdiği; Türk müziğine yönelik türleri (THM, TSM, Arabesk/Fantezi, Tasavvuf) dinleyen öğrencilerin Türk müziği derslerine, Batı müziğine yönelik türleri (Rock/Metal, Türkçe Pop, Yabancı Pop, Rap/Hip Hop, Jazz/Funky, Klasik Batı) dinleyen öğrencilerin ise Batı müziği derslerine daha çok ilgi duyduğu söylenebilir.

3.3. Üçüncü alt probleme ilişkin bulgular ve yorum

Tablo 34

Türk Müziği ve Batı Müziği Derslerine Yönelik Tutum İlişkisi

Türk Müziği Tutum-Batı Müziği Tutum İlişkisi	N	Pearson Korelasyon (r)	p
	412	-.376	.000*

Tablo 34’de, GSL öğrencilerinin Türk müziği derslerine yönelik tutum ve Batı müziği derslerine yönelik tutum ilişkisi incelendiğinde, 412 öğrenciden oluşan öğrenci grubunun tutum puanları arasında .01 anlamlılık düzeyine göre anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($p=.000<0.01$). Korelasyon değeri incelendiğinde ise, r değerinin $r=-.376$ olduğu ve GSL öğrencilerinin Türk ve Batı müziği derslerine yönelik tutumları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Başka bir anlatımla, öğrencilerin Türk ve Batı müziği derslerine yönelik tutumları arasında ters yönde bir ilişki vardır. GSL öğrencilerinin Türk müziği derslerine yönelik tutumları düşerken, Batı müziği derslerine yönelik tutumları artmaktadır. Ya da tam tersi olarak, GSL öğrencilerinin Batı müziği derslerine yönelik tutumları düşerken, Türk müziği derslerine yönelik tutumları artmaktadır. Bu sonuca göre GSL öğrencilerinin daha önce hesaplanan tutum ortalama puanlarına bakıldığında ($\bar{X}_{TM}=3.5044$, $\bar{X}_{BM}=3.7491$), öğrencilerin Türk müziği derslerine yönelik tutumları düşerken, Batı müziği derslerine yönelik tutumlarının yükseldiği söylenebilir.

3.4. Dördüncü alt probleme ilişkin bulgular ve yorum

Tablo 35
Türk Müziği ve Batı Müziği Derslerine Yönelik Tutum İlişkisi

	Sıralar	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	Z	p
Türk Müziği Tutum- Batı Müziği Tutum	Negatif Sıralar	178	189.94	33809.00	-3.022	.003*
	Pozitif Sıralar	226	212.39	48001.00		
	Eşit Sıralar	8	100			
Toplam		412				

Tablo 35’de tutum puanlarının negatif, pozitif ve eşit sıraları incelendiğinde, Türk müziği derslerine yönelik tutum puanları Batı müziği derslerine yönelik tutum puanlarından yüksek olan öğrenci sayısının 178, Batı müziği derslerine yönelik tutum puanları Türk müziği derslerine yönelik tutum puanlarından yüksek olan öğrenci sayısının 226 ve Türk müziği ve Batı müziği tutumları birbirine eşit olan öğrenci sayısının ise 8 olduğu görülmektedir. Türk müziği ve Batı müziği derslerine yönelik tutumların .05 anlamlılık düzeyine göre farklılığına bakıldığında, GSL öğrencilerinin Türk müziği ve Batı müziği derslerine yönelik tutumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($Z=-3,022$, $p<.05$). Farklılığın hangi derslere yönelik tutumlardan kaynaklandığını tespit etmek için sıra ortalaması ve sıra toplamlarına bakıldığında ise, GSL öğrencilerinin Batı müziği derslerine yönelik tutumlarının Türk müziği derslerine yönelik tutumlarına göre daha yüksek olduğu söylenebilir ($SO_{TM}=189.94$ ve $ST_{TM}=33809.00$, $SO_{BM}=212.39$ ve $ST_{BM}=48001.00$).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. SONUÇLAR

Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda GSL öğrencilerinin Türk müziği ve Batı müziği dersleri ile ilgili görüşlerine yönelik olarak,

- GSL öğrencilerinin büyük çoğunluğunun hem Türk müziği hem de Batı müziği ile ilgili derslere severek ve isteyerek katıldıkları, Türk müziği ve Batı müziği derslerine karşı ilgili olup bu derslere ait tüm etkinlikleri zevkle yerine getirdikleri,
- GSL öğrencilerinin büyük çoğunluğunun, aldıkları eğitimde hem Türk müziği hem de Batı müziği derslerinin eğitimin bir parçası olması gerektiği, kültürel zenginliklerine katkı sağladığı ve her iki türe ait derslerin hem diğer derslerine hem de üniversitedeki derslerine kolaylık ve fayda getireceği görüşünde birleştikleri,
- GSL öğrencilerinin Türk ve Batı müziği derslerine yönelik araştırma yapma konusunda görüş ayrılıklarının olduğu, her iki türe ait dersler için de öğrencilerin araştırma yapma konusunda çok istekli olmadıkları,
- GSL öğrencilerinin, Türk müziği derslerine diğer derslerden daha çok önem vermezken, Batı müziği derslerine ise diğer derslere göre daha çok önem verdikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

GSL öğrencilerinin Türk müziği ve Batı müziği dersleri ile ilgili tutumlarına yönelik olarak,

- GSL öğrencilerinin hem Türk müziği, hem de Batı müziği derslerini sevdikleri ve önem verdikleri, bu derslere karşı olumsuz yönde bir tutum geliştirmedikleri ve yaklaşımlarının olumlu yönde olduğu,
- GSL öğrencilerinin Türk müziği derslerine göre, Batı müziği derslerine daha fazla vakit ayırdığı, Batı müziği derslerinde ilgilerini daha fazla yoğunlaştırdığı, Batı müziği ders saatlerinin daha çok olmasını istediği ve Batı müziği derslerini ilgi alanlarına daha yakın bulduğu,
- GSL öğrencilerinin Türk ve Batı müziği derslerinde araştırmaya yönelik eksiklerinin olduğu ve araştırma tabanlı bir eğitimi çok fazla tercih etmedikleri ve Türk ve Batı müziği dersleri yanında diğer lise derslerini de önemsedikleri,

- GSL öğrencilerinin Türk Müziği ve Batı Müziği derslerine yönelik genel tutumlarının paralellik gösterdiği, öğrencilerin hem Türk müziği derslerine hem de Batı müziği derslerine karşı tutumlarının orta düzeyde olduğu ve öğrencilerin Batı müziği derslerine yönelik tutumlarının Türk müziği derslerine yönelik tutumlarına göre daha yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

GSL öğrencilerinin Türk müziği ve Batı müziği derslerine yönelik tutumlarının demografik değişkenlere göre farklılığına yönelik olarak,

- Türk müziği derslerinde erkek öğrencilerin tutumlarının kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu, Batı müziği derslerinde ise kız öğrencilerin tutumlarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve erkek öğrencilerin ilgilerinin daha çok Türk müziği derslerinde, kız öğrencilerin ilgilerinin ise daha çok Batı müziği derslerinde yoğun olduğu ve tutumlarının da bu yönde farklılık gösterdiği,
- Türk müziği derslerine 15 yaş grubundaki öğrencilerin diğer yaş grubundaki öğrencilere göre daha çok önem verdiği, yaş değişkenine göre Türk müziği derslerine yönelik olarak madde bazında az da olsa farklılık tespit edilmesine rağmen, öğrencilerin Türk ve Batı müziği derslerine yönelik genel tutumları üstünde yaş değişkeninin herhangi bir etki yaratmadığı,
- Türk müziği derslerinde Buca GSL öğrencilerin tutumlarının diğer GSL öğrencilerine göre çok düşük olduğu, Batı müziği derslerinde ise Buca GSL öğrencilerin tutumlarının diğer GSL öğrencilerine göre çok yüksek olduğu ve Türk ve Batı müziği derslerine karşı öğrencilerin tutum farklılıklarının, öğrencilerin okuduğu GSL'nin verdiği eğitime (Türk müziği ağırlıklı-Batı müziği ağırlıklı) ve okulun bulunduğu bölgeye (Doğu ve Güneydoğu Anadolu-Ege ve Akdeniz) bağlı olarak değiştiği,
- Sınıf düzeyine göre madde bazında Türk müziği derslerine yönelik tutumlarda 12. Sınıf öğrencilerinin Türk müziği derslerinin kültürel anlamda gelişim sağladığına daha çok inandığı, bu dersleri daha çok önemsendiği ve bu derslerin eğitim sürecinde daha çok var olmasını düşündüğü, 9.sınıf öğrencilerinin ilgilerini daha çok derse verdikleri, bu dersleri zaman kaybı olarak görmedikleri ve bu derslerle ilgili eserleri dinlemekten daha çok zevk aldıkları ve Batı müziği derslerine yönelik tutumlarda 9. Sınıf ve özellikle 12. Sınıf öğrencilerinin, 10. ve 11. sınıf düzeyindeki öğrencilere göre boş zamanlarını daha çok Batı müziği derslerine yönelik çalışarak geçirdikleri, ancak sınıf düzeyine göre

öğrencilerin Türk ve Batı müziği derslerine yönelik genel tutumları üstünde sınıf değişkeninin herhangi bir etki yaratmadığı,

- Türk müziği derslerinde, bireysel çalgısı Batı müziği enstrümanı olan öğrencilerin tutumlarının bireysel çalgısı Türk müziği enstrümanı olan öğrencilere göre çok düşük olduğu, Batı müziği derslerinde ise, bireysel çalgısı Türk müziği enstrümanı olan öğrencilerin tutumlarının bireysel çalgısı Batı müziği enstrümanı olan öğrencilere göre çok düşük olduğu ve Türk ve Batı müziği derslerine karşı öğrencilerin tutumlarının, eğitimlerini aldıkları bireysel çalgıya (Türk müziği enstrümanı-Batı müziği enstrümanı) bağlı olarak değiştiği, Türk müziği enstrümanı kullanan öğrencilerin Türk müziği derslerine, Batı müziği enstrümanı kullanan öğrencilerin ise Batı müziği derslerine daha çok ilgi duyduğu,

- GSL öğrencileri tarafından en çok tercih edilen müzik türlerinin sırasıyla THM, Türkçe Pop, Klasik Batı olduğu; TSM, Yabancı Pop ve Arabesk/Fantezi türlerinin ikinci sırada tercih edildiği ve Rap/Hip Hop, Rock/Metal, Jazz/Funky ve Tasavvuf türlerinin ise az tercih edildiği ve Türk ve Batı müziği derslerine karşı öğrencilerin tutumlarının, dinlemeyi tercih ettikleri müzik türüne göre değişiklik gösterdiği; Türk müziğine yönelik türleri (THM, TSM, Arabesk/Fantezi, Tasavvuf) dinleyen öğrencilerin Türk müziği derslerine, Batı müziğine yönelik türleri (Rock/Metal, Türkçe Pop, Yabancı Pop, Rap/Hip Hop, Jazz/Funky, Klasik Batı) dinleyen öğrencilerin ise Batı müziği derslerine daha çok ilgi duyduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

GSL öğrencilerinin Türk müziği ve Batı müziği derslerine yönelik tutum puanları arasındaki ilişkiye yönelik olarak,

- GSL öğrencilerinin Türk ve Batı müziği derslerine yönelik tutumları arasında ters yönde bir ilişki olduğu, hesaplanan tutum ortalama puanları doğrultusunda öğrencilerin Türk müziği derslerine yönelik tutumları düşerken, Batı müziği derslerine yönelik tutumlarının yükseldiği sonucuna ulaşılmıştır.

GSL öğrencilerinin Türk müziği ve Batı müziği derslerine yönelik genel tutum puanları arasındaki farklılığa yönelik olarak,

- GSL öğrencilerinin Batı müziği derslerine yönelik tutumlarının Türk müziği derslerine yönelik tutumlarına göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.2. ÖNERİLER

- İleride müziği meslek olarak seçebilecek olan GSL öğrencilerinin çok yönlü ve bilgili bireyler olarak yetişmesi için, Güzel Sanatlar Liselerine yönelik olarak hazırlanan müfredatlarda hem Türk müziği hem de Batı müziği ile ilgili derslere dengeli şekilde yer verilmesinin, öğrencilerin çok yönlü gelişimlerini sağlamada ve alanlar arası sentez yapmalarında etkili olacağı düşünülmektedir.
- Güzel Sanatlar Liselerinde ve bunun uzantısı olarak Mesleki Müzik Eğitimi veren kurumlarda verilen eğitimde bireysel çalgısı Batı müziği enstrümanı olan öğrencilere yardımcı çalgı olarak bir Türk müziği enstrümanı, bireysel çalgısı Türk müziği enstrümanı olan öğrencilere ise yardımcı çalgı olarak bir Batı müziği enstrümanı dersi verilmesinin, öğrencilerin eksik yönlerini kapatmada ve her iki müzik türü ile ilgili bilgi ve becerileri kazanmada faydalı olacağı düşünülmektedir.
- Öğrencilere özellikle Güzel Sanatlar Liselerinde çevreden evrene mantığı ile önce kendi kültürlerine ait müzik türlerinin tanıtılması ve sonrasında verilen eğitimin Batı müziği ile harmanlanmasının başarıyı artıracığı düşünülmektedir.
- Bu ve benzeri çalışmalarla öğrenci tutumlarının belirlenmesinin, ileride müziği meslek olarak seçebilecek kişilerin üniversitelerde Türk Müziği ve Batı Müziği bölümlerine yönelik tercihlerinde farkındalık yaratıp, kılavuzluk edeceği düşünülmektedir.
- Güzel Sanatlar Liseleri'ndeki eğitimciler tarafından, öğrenci odaklı eğitim uygulamaları yapılarak öğrencilerin daha çok araştırma yapmaya ve keşfetmeye yönlendirilmesinin, bilinçli ve sorgulayan bireyler yetişmesinde etkili olacağı, müziği branş olarak seçecek kişilerin gelecek planlamalarındaki akademik çalışmalarına öncülük edeceği ve araştırma bulguları doğrultusunda elde edilen öğrencilerin araştırma yapma eksiklerini gidereceği düşünülmektedir.
- Dersleri daha eğlenceli hale getirmenin, Türk ve Batı müziğine yönelik okul dışı etkinliklere (konserler, resitaller, festivaller vb.) geziler düzenleyerek öğrencilerin motivasyonunu ve heveslerini geliştirmenin, okul içi Türk ve Batı müziği etkinlikleri düzenleyerek ve öğrencileri bu etkinliklere dahil ederek (bireysel-toplu konser ve dinleti etkinlikleri) kendilerini ispat ve ifade fırsatı sunmanın, GSL öğrencilerinin kendilerine olan güven duygularını perçinleyeceği ve Türk ve Batı müziği derslerine yönelik tutumlarını yükselteceği düşünülmektedir.

- GSL ders programlarındaki derslere yönelik olarak düzenli şekilde tutum belirleme çalışmalarının yapılmasının, olumsuz tutum sergilenen derslerin belirlenmesinde ve ileride oluşturulacak programların daha verimli ve sağlıklı olarak oluşturulmasında etkili olacağı düşünülmektedir.
- Güzel Sanatlar Liselerinde verilen Türk müziği ve Batı müziği derslerinin birbirleri ile ilişkilendirilerek işlenmesinin, öğrencilerin bu derslere yönelik tutum farklılıklarının ortadan kalkmasına katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Adar, Ç. (2008). *Türk müziği nazariyatı ve solfej dersine yönelik öğretmen ve öğrenci tutumlarının incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 220081)
- Afacan, Ş., & Özgür, Ü. (2016). 6 ve 7. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Hakemli Müzik Araştırmaları Dergisi*, 3(8), 1-24.
- Akkoç, C., Sethares, W. A., & Karaosmanoğlu, M. K. (2015, Nisan). Experiments on the Relationship between Perde and Seyir in Turkish Makam Music. *Music Perception: An Interdisciplinary Journal*, 32(4), s. 322-343.
- Andaç, Y. (2016). *Müzik dersinde teknoloji kullanımının ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin müzik dersine karşı tutumlarına etkisi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 430497)
- Atalay, B., Deniz, L., Yungul, O., & Özder, Z. (2014). Müzik öğretmenliği öğrencilerinin çalgı çalışmaya yönelik tutumları: Marmara Üniversitesi örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(6), 413-422.
- Ayaydın, A., & Kurtuldu, M. K. (2010). Güzel sanatlar eğitimi bölümü öğrencilerinin bilimsel araştırma yöntemleri dersine ilişkin tutumları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 1-8.
- Ayhan, M. (2019). *İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları (Ağrı- Patnos örneği)* Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 556054)
- Bakıner, A. (2004). *Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri ve Özel Güzel Sanatlar Liselerindeki müzik öğrencilerinin müzik ön yaşantıları, müzik yetenekleri, müziğe yönelik tutumları ve eğitim programlarını değerlendirme özelliklerinin karşılaştırılması* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 148825)
- Bakıoğlu, Ç. (2012). *Müzik öğretmenliği programı öğrencileri ile Devlet Konservatuvarı Müzik Bölümü öğrencilerinin piyano çalgısına yönelik tutumlarının*

karşılaştırılması (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 321923)

Brown, H. M., & Williams, B. (2002). Opera. Erişim adresi: <https://0-www-oxfordmusiconlinecom.divit.library.itu.edu.tr/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-5000903639?rskey=VgYGOL&result=12>

Burkholder, J. P., Grout, D. J., & Palisca, C. V. (2014). *A history of western music. 9th edition*. New York: W.W. Norton&Company.

Can, M. C. (2002). Geleneksel türk sanat müziğinde arel-ezgi-uzdilek sistemi ve uygulamada kullanılmayan bazı perdeler. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 175-181.

Canakay, E. U. (2006). *Müzik teorisi dersine ilişkin tutum ölçeği geliştirme*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda sunulan bildiri, Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Canakay, E. U. (2007). *Aktif öğrenmenin müzik teorisi dersine ilişkin akademik başarı, tutum, özyeterlik algısı ve yüklemeler üzerindeki etkileri* (Doktora tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 211622)

Cengiz, C. (2018). *Müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin armoni-kontrpuan-eşlik dersine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 497254)

Civan, K. (2006). *Anadolu güzel sanatlar liselerindeki müzik bölümü öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 189792)

Çelik, Y. (2018). *Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimine ilişkin tutumları, öz yeterlilik inançları ve müzik yeteneklerine ilişkin öz yeterlilikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 503097)

Çevik Kılıç, D. B. (2015). Müzik öğretmeni adaylarının bilgisayar kullanma becerileri ve bilgisayarlara yönelik tutumları. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(33), 15-32.

- Çevik, D. B. (2011). Armoni dersine ilişkin tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 41(190), 7-24.
- Çizmeci, N. (2006). *Müzik eğitiminde aktif öğrenme tekniklerine dayalı ders programlarının ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin müzik öğretimi, derse yönelik görüşleri ve tutumları üzerindeki etkileri* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 189800)
- Dirik, K. (2005). *Çalgı eşliğinde yapılan müzik derslerinin öğrenci tutumları üzerindeki etkisi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 162673)
- Dizdar, B. (2015). *Ortaokul yöneticilerinin müzik dersine ilişkin tutumları* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 388022)
- Ekici, T. (2012). Bireysel ses eğitimi dersine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(3), 557-569.
- Eldemir, A. C. (2015). Geleneksel Türk sanat müziği dersine ilişkin tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(39), 622-627.
- Erdoğan, Ş. (2016). *Yaratıcı drama ve Orff Schulwerk uygulamalarının ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumları üzerindeki etkileri* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 436754)
- Ergin, E., & Durak, Y. (2016). Deşifre çalma tutum ölçeği: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Akademik Bakış Dergisi*(55), 232-242.
- Ergün Bülbül, S. (2001). *Çözümsel İstatistik*. İstanbul: Alfa Yayın Dağıtım.
- Güdek, B. (2007). *Eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dalı 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının öğrenciye ait farklı değişkenler açısından incelenmesi* (Doktora tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 211814)
- Gülle, A. (2019). *Kodaly yönteminin ortaokul öğrencilerinin blok flüt icra performanslarına ve müzik dersi tutumlarına olan etkisinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 555590)
- Gürsoy, G. (2014). *Güncel ve popüler müzikler dersine ilişkin öğrenci tutumları* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 366295)

- İnan, E. (2010). *Anadolu güzel sanatlar lisesi müzik bölümü öğrencilerinin müziksel işitme okuma yazma dersi ile ilgili tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 264096)
- İnceel, S. (2011). *İlköğretim öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları ile Türkçe ve müzik dersleri akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 298606)
- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum algı iletişim*. İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınları.
- İnci, N. (2002). *Anadolu lisesi öğrencilerinin müzik dersine karşı tutumlarını etkileyen faktörler* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 123123)
- Karabulut, G. (2009). *Eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dalı 1.ve 3.sınıf öğrencilerinin piyano dersine yönelik tutumlarının incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 234380)
- Karakaş, G. (2016). *Geleneksel türk sanat müziğinin türk halk müziğiyle karşılaştırılarak incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 423173)
- Karaköse, G. (2011). *Orff eğitimi alan ve almayan ilköğretim öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutum ile müzikal özyeterlik düzeylerinin karşılaştırılması* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 298607)
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kılınçer, Ö. (2009). *Anadolu güzel sanatlar liseleri müzik bölümü öğrencilerinin piyano dersine yönelik tutumlarının incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 240521)
- Kılınçer, Ö., & Toptaş, B. (2017). Study on developing an attitude scale towards deciphering in instrument training. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 8(27), 507-530.

- Kırcioğlu, . S. (2009). *Sınıf öğretmenlerinin müzik dersi öğretimine ilişkin bilgi düzeyleri, öz yeterlilik algıları ile tutumlarının belirlenmesi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 235203)
- Kocabaş, A. (1997). Temel eğitim II. kademe öğrencileri için müziğe ilişkin tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(13), 141-145.
- Koç, H. U. (2016). *Okul öncesi müzik eğitiminde genel yaklaşımlar dersinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlar üzerindeki etkisinin incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 435407)
- Konakcı, N. (2010). *Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin bireysel çalgı eğitimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 264110)
- Kopar, S. V. (2016). *Anadolu lisesi öğrencilerinin müzik derslerindeki Türk müziği konularına ilişkin tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi* (Doktora tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 450076)
- Küçükosmanoğlu, H. O. (2015). Müzik biçimleri dersine yönelik tutum ölçeği geliştirme çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 272-282.
- Levent, A. (2013). *İlköğretimde müzik öğretmenin kullandığı çalgının öğrencinin derse ilişkin tutumuna etkisi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 350198)
- Lindley, M. (2001). Equal Temperament. Erişim adresi: <https://0-www-oxfordmusiconlinecom.divit.library.itu.edu.tr/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-0000008900?rskey=5QJmG5&result=1>
- MEB. (2018, Şubat 19). Güzel sanatlar lisesi (müzik) haftalık ders çizelgesi. Erişim adresi: https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_02/21173451_ort_ogrtm_hdc_2018.pdf
- Merriam-Webster. (t.y.). Music. Erişim adresi: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/music>

- Moray, E. (2003). *Üniversite müzik öğrencilerinin çalgı çalışma tutum ve alışkanlıklarının incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 124928)
- Nevruz, Ş. (2018). *Ortaokul öğrencilerinin öğrenme stilleri, müzik ders kazanımlarının gerçekleşme düzeyi ve derse yönelik tutumların incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 510880)
- Norman, E. S., Reckow, F., & Roesner, E. H. (2001). Organum. Erişim adresi: <https://0-www-oxfordmusiconlinecom.divit.library.itu.edu.tr/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-0000048902?rkey=neXwN6&result=1>
- Oskamp, S. (1977). *Attitudes and opinions*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Oxford University. (2011). Art song. Erişim adresi: <https://0-www-oxfordreference-com.divit.library.itu.edu.tr/view/10.1093/acref/9780199579037.001.0001/acref-9780199579037-e-422?fromCrossSearch=true>
- Özbayraktar, A. (2016). *Öğretmen ve öğrenci merkezli (orff yaklaşımı) müzik öğretim yaklaşımlarının öğrencilerin derse olan tutumları üzerindeki etkileri (Şanlıurfa Siverek Mehmetçik İlköğretim Okulu örneği)* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 443027)
- Özcan, V. (2007). *Orff öğretisinin ve yaratıcı dramının uygulandığı ve uygulanmadığı okullarda öğrencilerin müzik dersine olan tutumlarının karşılaştırılması* (Yüksek Lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 215770)
- Özdamar, K. (2011). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi*. Eskişehir: Kaan Kitapevi.
- Özdoğan, S., & Dizdar, B. (2017). Ortaokul yöneticilerinin müzik dersine ilişkin tutumları. *Ekev Akademi Dergisi*, 21(72), 291-308.
- Özer, Z. (2010). *Bursa Zeki Müren Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Müzik Bölümü piyano dersinde kullanılan anlamlandırma stratejilerinin öğrencilerin öğrenme düzeylerine ve tutumlarına etkisi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 273226)

- Özevin Tokinan, B. (2010). Development of an attitude scale towards the course of music education teaching methods. *Eurasian Journal of Educational Research*, 41, 151-164.
- Özmenteş, G. (2006). Müzik dersine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *İlköğretim Online Dergisi*, 5(1), 23-29.
- Özmenteş, S. (2012). İlköğretim öğrencilerinin evdeki müziksel ortamları, müzik dersine yönelik tutumları ve kişisel değişkenleri arasındaki ilişkiler. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 37(163), 53-66.
- Özmenteş, S., & Özmenteş, G. (2009). Çalgı çalışmaya ilişkin tutum, bireysel özellikler ve performans düzeyi ilişkileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(1), 353-360.
- Öztopalan, R., & Canakay, E. U. (2016). Konservatuvarların orkestra derslerine yönelik tutum ölçeği geliştirme çalışması. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(42), 1275-1282.
- Öztürk, Ö., & Kalyoncu, N. (2014). İlköğretim altıncı sınıf müzik dersi için bir tutum ölçeği geliştirme denemesi. *JASSS*, 25(1), 235-248.
- Pelikoğlu, M. C. (2010). Türk müziğinde terminoloji sorunu: geleneksel türk halk müziği ve geleneksel türk sanat müziğine yansımaları. *Sanat Dergisi*, 18, 81-89.
- Piji Küçük, D. (2012). Müzik öğretmenlerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 151-161.
- Resmi Gazete. (2009, Haziran 16). MEB yönetmeliği. Erişim adresi: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/06/20090616-7.htm>
- Saygı, C. (2009). *Aktif öğrenmenin müzik tarihi dersine ilişkin başarı, tutum ve özyeterlik üzerindeki etkisi* (Doktora tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 239353)
- Selltiz, C., Jahoda, M., Deutsch, M., & Cook, S. W. (1959). *Research Methods in Social Relations*. Revised edition. New York: Holt, Rinehart&Winston.

- Süalp, Ç. (2018). *İlkokul sınıf öğretmenlerinin müzik dersine ilişkin tutumları ve yeterliliklerinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 516273)
- Şeker, S. S. (2011). *9–11 yaş grubu çocuklarda orff schulwerk destekli keman eğitiminin keman dersine ilişkin tutum, öz yeterlik, öz güven ve keman çalma becerisi üzerindeki etkileri* (Doktora tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 278479)
- Şeker, S. S., & Saygı, C. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimine ilişkin tutumlarını ölçmeye yönelik ölçek geliştirme çalışması. *Electronic Turkish Studies*, 8(8), 1237-1246.
- Şen, S. (t.y.). Korelasyon. Erişim adresi: <https://sedatsen.files.wordpress.com/2016/11/7-sunum.pdf>
- Şen, Y. (2011). *Müzik öğretmenliği öğrencilerinin geleneksel Türk müziği derslerine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Doktora tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 290502)
- Tan, H. (2016). *Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 430496)
- Tavşancıl, E. (2006). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Tenkoğlu, T. (2005). *Farklı müzik algularına sahip sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinin müzik tutumlarının karşılaştırılması* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 189040)
- Topoğlu, O., & Erden, E. (2012). Bireysel çalgı eğitimi dersine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Akademik Bakış Dergisi*, 31, 1-11.
- Tufan, E., & Güdek, B. (2008). Piyano dersi tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1), 75-90.

- Turan, İ., Şimşek, Ü., & Aslan, H. (2015). Eğitim Araştırmalarında Likert Ölçeği ve Likert Tipi Soruların Kullanımı ve Analizi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 186-203.
- Türk Dil Kurumu. (t.y.). Eğitim. Erişim adresi: <http://sozluk.gov.tr>
- Uçan, A. (1990). Müzik eğitiminin niteliği üç ana unsuru ve bazı temel sorunları. *Orkestra Dergisi*, 207, 25-49.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi, temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum*. Ankara: Evrensel Müzik Evi.
- Uçaner, B. (2011). *Eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin "Türk müzik tarihi" dersine yönelik tutum ve akademik başarıları arasındaki ilişkinin farklı değişkenler açısından değerlendirilmesi* (Doktora tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 290568)
- Umuzdaş, S. (2012). İlköğretim müzik dersine ilişkin tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *International Journal of Human Sciences*, 9(2), 1510-1523.
- Umuzdaş, S. (2012). Viyolonsel dersine ilişkin tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *İlköğretim Online Dergisi*, 9(2), 472-479.
- Uslu, M. (1996). *Türkiye'de Çalgı Eğitiminin Yaygınlaştırılmasında ve Geliştirilmesinde AGSL Müzik Bölümlerinin Önemi*. 1.Ulusal AGSL Müzik Bölümleri Sempozyumu Bildirisi. Bursa: Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü.
- Uyan, Z. D. (2012). *Özengen müzik eğitimi alan ve almayan ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin akademik başarılarının ve okula yönelik tutumlarının incelenmesi* (Doktora tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi. (Tez No. 331648)
- Varış, Y. A., & Cesur, D. (2012). Ortaöğretim düzeyi müzik dersine yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi. *NWSA Fine Arts*, 7(4), 361-374.
- Veneziano L., & Hooper J. (1997). A method for quantifying content validity of health-related questionnaires. *American Journal of Health Behavior*, 21(1), 67-70.
- Yağışan, N., Köksal, O., & Karaca, H. (2014). İlokul matematik derslerinde müzik destekli öğretimin başarı, tutum ve kalıcılık üzerindeki etkisi. *İdil*, 3(11), 1-26.

- Yalçinkaya, B., & Eldemir, A. C. (2013). Bireysel çalgı dersine ilişkin tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(21), 29-36.
- Yener, S. (2006). *Liseler İçin Müzik Lise 1 Ders Kitabı*. İstanbul: Ilıcak.
- Yeşilyurt, S., & Çapraz, C. (2018). Ölçek geliştirme çalışmalarında kullanılan kapsam geçerliği için bir yol haritası. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20 (1), 251-264. doi: 10.17556/erziefd.297741

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER	
Adı Soyadı	Merve DAŞTAN
Doğum Yeri ve Tarihi	ERZURUM – 26.07.1991
EĞİTİM DURUMU	
Lise Öğrenimi	Nene Hatun Anadolu Kız Lisesi
Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü
Yüksek Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Müzikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı
İŞ DENEYİMİ	
Staj	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi
Çalıştığı Kurum	Milli Eğitim Bakanlığı
İLETİŞİM	
E-Posta Adresi	mervedastann@gmail.com
TARİH	13.09.2019

EKLER

EK-1. Türk Müziği Derslerine Yönelik Tutum Ölçeği

Aşağıdaki ifadeleri okuduktan sonra, yanda verilen dereceleme ölçeğine göre size en uygun seçeneği (X) işareti koyarak işaretleyiniz.	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Türk müziği derslerini severim	①	②	③	④	⑤
2. Türk müziği derslerini ilgi çekici bulurum	①	②	③	④	⑤
3. Zorunlu olmasaydım Türk müziği derslerine katılmak istemezdim	①	②	③	④	⑤
4. Boş zamanlarımda Türk müziği ile ilgilenirim	①	②	③	④	⑤
5. Türk müziği derslerinde verilen eserleri zevkle çalışırım	①	②	③	④	⑤
6. Türk müziği derslerinde öğrendiklerimin diğer derslere de yararı olacağını düşünürüm	①	②	③	④	⑤
7. Türk müziği dersleri ile ilgili araştırma yapmaktan hoşlanırım	①	②	③	④	⑤
8. Türk müziği derslerinde tüm ilgimi derse veremem	①	②	③	④	⑤
9. Türk müziği dersleriyle ilgili etkinliklere seveerek katılırım	①	②	③	④	⑤
10. Türk müziği ders saatlerinin daha çok olmasını isterim	①	②	③	④	⑤
11. Türk müziği derslerini ilgi alanıma uzak bulurum	①	②	③	④	⑤
12. Mezuniyetten sonra Türk müziği ile ilgili hiçbir şey duymak istemem	①	②	③	④	⑤
13. Türk müziği derslerinin beni kültürel anlamda geliştirdiğine inanırım	①	②	③	④	⑤
14. Türk müziği derslerine diğer derslerden daha çok önem veririm	①	②	③	④	⑤
15. Türk müziği derslerine sadece sınıf geçmek için çalışırım	①	②	③	④	⑤
16. Türk müziği derslerinde öğrendiğim eserleri icra etmekten hoşlanırım	①	②	③	④	⑤
17. Türk müziği derslerinin zaman kaybı olduğunu düşünürüm	①	②	③	④	⑤
18. Türk müziği dersleri olmadan alınan eğitimin yetersiz olacağını düşünürüm	①	②	③	④	⑤
19. Aldığım Türk müziği derslerinin üniversitedeki derslerde kolaylık sağlayacağına inanırım	①	②	③	④	⑤
20. Türk müziği derslerindeki eserleri dinlemekten sıkılırım	①	②	③	④	⑤

EK-2. Batı Müziği Derslerine Yönelik Tutum Ölçeği

Aşağıdaki ifadeleri okuduktan sonra, yanda verilen dereceleme ölçeğine göre size en uygun seçeneği (X) işareti koyarak işaretleyiniz.	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Batı müziği derslerini severim	①	②	③	④	⑤
2. Batı müziği derslerini ilgi çekici bulurum	①	②	③	④	⑤
3. Zorunlu olmasaydım Batı müziği derslerine katılmak istemezdim	①	②	③	④	⑤
4. Boş zamanlarımda Batı müziği ile ilgilenirim	①	②	③	④	⑤
5. Batı müziği derslerinde verilen eserleri zevkle çalışırım	①	②	③	④	⑤
6. Batı müziği derslerinde öğrendiklerimin diğer derslere de yararı olacağını düşünürüm	①	②	③	④	⑤
7. Batı müziği dersleri ile ilgili araştırma yapmaktan hoşlanırım	①	②	③	④	⑤
8. Batı müziği derslerinde tüm ilgimi derse veremem	①	②	③	④	⑤
9. Batı müziği dersleriyle ilgili etkinliklere sevak katılırım	①	②	③	④	⑤
10. Batı müziği ders saatlerinin daha çok olmasını isterim	①	②	③	④	⑤
11. Batı müziği derslerini ilgi alanıma uzak bulurum	①	②	③	④	⑤
12. Mezuniyetten sonra Batı müziği ile ilgili hiçbir şey duymak istemem	①	②	③	④	⑤
13. Batı müziği derslerinin beni kültürel anlamda geliştirdiğine inanırım	①	②	③	④	⑤
14. Batı müziği derslerine diğer derslerden daha çok önem veririm	①	②	③	④	⑤
15. Batı müziği derslerine sadece sınıf geçmek için çalışırım	①	②	③	④	⑤
16. Batı müziği derslerinde öğrendiğim eserleri icra etmekten hoşlanırım	①	②	③	④	⑤
17. Batı müziği derslerinin zaman kaybı olduğunu düşünürüm	①	②	③	④	⑤
18. Batı müziği dersleri olmadan alınan eğitimin yetersiz olacağını düşünürüm	①	②	③	④	⑤
19. Aldığım Batı müziği derslerinin üniversitedeki derslerde kolaylık sağlayacağına inanırım	①	②	③	④	⑤
20. Batı müziği derslerindeki eserleri dinlemekten sıkılırım	①	②	③	④	⑤

EK-3. İzin Yazıları

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : 91464383-500.03.14.04-E.1900168709
Konu : Araştırma İzni (Merve DAŞTAN).

11.06.2019

MÜZİK BİLİMLERİ ANASANAT DALI BAŞKANLIĞINA

İlgi : 15.05.2019 tarihli ve 79332546-500.03.14.04-E.1900148444 sayılı belge.

Anasanat Dalınız Tezli Yüksek Lisans programı 14060401002 numaralı öğrencisi Merve DAŞTAN'ın tez çalışmasının uygulaması ile ilgili olarak Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünden alınan 30.05.2019 tarih ve 20880154-604.01.02-E.10662793 sayılı cevabi yazı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize rica ederim.

Doç.Dr. Ahmet Selim DOĞAN
Müdür

Ek : 1 adet yazı.

Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürlüğü 25240 Erzurum
Tel: +90 442 2311470
Elektronik Ağ: <http://www.atauni.edu.tr/#!birim=guzel-sanatlar-enstitusu>

Bilgi: Medine ATASEVER
Faks: +90 442 2315854
E-Posta: gsem@atauni.edu.tr

Kep Adresi: atauni@hs01.kep.tr

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
<https://ubys.atauni.edu.tr/ERMS/Record/Confirmation/Confirmation?code=7AE86B661B2>

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü

Sayı : 20880154-604.01.02-E.10662793
Konu : Araştırma izni

30.05.2019

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : a) Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü'nün 16/05/2019 tarihli ve 88179374-300-E.
1900149580 sayılı yazısı
b) 22/08/2017 tarihli ve 35558626-10.06.01-E.12607291 (2017/25) sayılı Genelge.

Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Müzik Bilimleri Anasanat Dalı Müzikoloji Sanat Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Merve DAŞTAN'ın "Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Türk Müziği ve Batı Müziği Derslerine Yönelik Tutumlarının Belli Değişkenler Açısından İncelenmesi" konulu ve Genel Müdürlüğümüze bağlı Güzel Sanatlar Liselerinde uygulanacak olan araştırma ve anket soruları ilgi (b) Genelge çerçevesinde incelenmiştir.

Yapılan inceleme sonucunda söz konusu araştırmanın onaylı örneği Genel Müdürlüğümüzde muhafaza edilen anket sorularının Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Millî Eğitim Temel Kanunu ile Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçlarına uygun olarak, ilgili yasal düzenlemelerde belirtilen ilke, esas ve amaçlara aykırılık teşkil etmeyecek, eğitim öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde ve gönüllülük esas olmak koşuluyla Genel Müdürlüğümüze bağlı anılan okullarda uygulanması uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz/rica ederim.

Kemal Varın NUMANOĞLU
Bakan a.
Genel Müdür

Ek: Anket (3 sayfa)

Dağıtım:
Atatürk Üniversitesi Rektörlüğüne,
B Planı

EK-4. İstatistiksel Ham Veri Tabloları

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,962	20

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Soru1_Türk	66,58	358,397	,865	,959
Soru2_Türk	66,67	358,457	,887	,959
Soru3_Türk	66,68	360,412	,790	,960
Soru4_Türk	67,00	360,790	,799	,960
Soru5_Türk	66,70	362,033	,828	,959
Soru6_Türk	66,51	373,480	,653	,961
Soru7_Türk	67,10	368,684	,679	,961
Soru8_Türk	66,99	377,568	,531	,963
Soru9_Türk	66,40	363,338	,793	,960
Soru10_Türk	66,81	357,907	,827	,959
Soru11_Türk	66,89	363,512	,733	,961
Soru12_Türk	66,45	367,315	,715	,961
Soru13_Türk	66,31	372,961	,535	,963
Soru14_Türk	67,24	369,425	,661	,961
Soru15_Türk	66,69	367,048	,705	,961
Soru16_Türk	66,61	364,065	,842	,959
Soru17_Türk	66,36	371,348	,706	,961
Soru18_Türk	66,74	371,595	,639	,962
Soru19_Türk	66,51	367,781	,753	,960
Soru20_Türk	66,53	363,958	,766	,960

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,965	20

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Soru1_Batı	71,15	301,961	,853	,961
Soru2_Batı	71,17	303,266	,856	,961
Soru3_Batı	71,15	305,452	,751	,963
Soru4_Batı	71,56	304,816	,762	,963
Soru5_Batı	71,36	305,108	,804	,962
Soru6_Batı	71,10	313,094	,679	,964
Soru7_Batı	71,77	307,268	,691	,963
Soru8_Batı	71,61	312,922	,617	,964
Soru9_Batı	71,04	306,806	,766	,962
Soru10_Batı	71,41	303,076	,795	,962
Soru11_Batı	71,21	302,425	,759	,963
Soru12_Batı	71,07	307,050	,725	,963
Soru13_Batı	71,06	312,343	,696	,963
Soru14_Batı	71,71	308,731	,697	,963
Soru15_Batı	71,27	307,744	,713	,963
Soru16_Batı	71,28	304,326	,838	,962
Soru17_Batı	71,06	309,525	,743	,963
Soru18_Batı	71,16	313,537	,631	,964
Soru19_Batı	70,91	310,927	,766	,963
Soru20_Batı	71,14	304,104	,778	,962

KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,966
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	6691,740
	df	190
	Sig.	,000

Total Variance Explained

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	11,839	59,195	59,195	11,839	59,195	59,195	11,839	59,194	59,194
2	1,162	5,812	65,007	1,162	5,812	65,007	1,163	5,813	65,007
3	,923	4,615	69,621						
4	,701	3,505	73,126						
5	,643	3,214	76,340						
6	,546	2,731	79,071						
7	,482	2,409	81,480						
8	,428	2,138	83,618						
9	,402	2,010	85,628						
10	,377	1,884	87,512						
11	,364	1,818	89,329						
12	,343	1,716	91,045						
13	,307	1,533	92,578						
14	,274	1,368	93,946						
15	,254	1,271	95,217						
16	,250	1,251	96,468						
17	,234	1,170	97,638						
18	,208	1,041	98,680						
19	,177	,884	99,563						
20	,087	,437	100,000						

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Component Matrix^a

	Component	
	1	2
Soru2_Türk	,905	
Soru1_Türk	,886	
Soru16_Türk	,864	
Soru5_Türk	,852	
Soru10_Türk	,850	
Soru4_Türk	,825	
Soru9_Türk	,821	
Soru3_Türk	,817	
Soru20_Türk	,796	
Soru19_Türk	,779	,307
Soru11_Türk	,761	
Soru12_Türk	,743	
Soru15_Türk	,740	-,349
Soru17_Türk	,737	-,313
Soru7_Türk	,713	
Soru14_Türk	,694	
Soru6_Türk	,683	,394
Soru18_Türk	,672	,330
Soru13_Türk	,571	,407
Soru8_Türk	,566	-,411

Extraction Method: Principal Component Analysis.

a. 2 components extracted.

Rotated Component Matrix^a

	Component	
	1	2
Soru2_Türk	,906	
Soru1_Türk	,886	
Soru16_Türk	,864	
Soru5_Türk	,853	
Soru10_Türk	,850	
Soru4_Türk	,826	
Soru9_Türk	,821	
Soru3_Türk	,816	
Soru20_Türk	,794	
Soru19_Türk	,780	-,304
Soru11_Türk	,760	
Soru12_Türk	,742	
Soru15_Türk	,738	,353
Soru17_Türk	,736	,317
Soru7_Türk	,714	
Soru14_Türk	,695	
Soru6_Türk	,685	-,391
Soru18_Türk	,673	-,327
Soru13_Türk	,573	-,404
Soru8_Türk	,564	,414

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Quartimax with Kaiser

Normalization.

a. Rotation converged in 3 iterations.

KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,962
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	6793,336
	df	190
	Sig.	,000

Total Variance Explained

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	12,043	60,214	60,214	12,043	60,214	60,214	12,042	60,209	60,209
2	1,068	5,342	65,557	1,068	5,342	65,557	1,070	5,348	65,557
3	,966	4,831	70,388						
4	,638	3,191	73,579						
5	,584	2,920	76,499						
6	,530	2,651	79,150						
7	,489	2,445	81,595						
8	,433	2,167	83,763						
9	,411	2,055	85,818						
10	,402	2,011	87,829						
11	,370	1,850	89,679						
12	,334	1,671	91,350						
13	,296	1,479	92,829						
14	,277	1,383	94,212						
15	,267	1,334	95,545						
16	,225	1,124	96,669						
17	,220	1,100	97,769						
18	,186	,929	98,698						
19	,176	,878	99,576						
20	,085	,424	100,000						

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Component Matrix^a

	Component	
	1	2
Soru2_Bati	,876	
Soru1_Bati	,874	
Soru16_Bati	,859	
Soru5_Bati	,828	
Soru10_Bati	,818	
Soru20_Bati	,804	
Soru9_Bati	,795	
Soru19_Bati	,794	
Soru4_Bati	,789	-,340
Soru11_Bati	,787	
Soru3_Bati	,778	
Soru17_Bati	,770	,401
Soru12_Bati	,753	,331
Soru15_Bati	,742	,301
Soru13_Bati	,728	
Soru14_Bati	,727	
Soru7_Bati	,722	-,407
Soru6_Bati	,713	
Soru18_Bati	,667	
Soru8_Bati	,648	

Extraction Method: Principal Component Analysis.

a. 2 components extracted.

Rotated Component Matrix^a

	Component	
	1	2
Soru2_Bati	,874	
Soru1_Bati	,873	
Soru16_Bati	,858	
Soru5_Bati	,825	
Soru10_Bati	,816	
Soru20_Bati	,806	
Soru19_Bati	,796	
Soru9_Bati	,795	
Soru11_Bati	,789	
Soru4_Bati	,785	,347
Soru3_Bati	,778	
Soru17_Bati	,774	-,393
Soru12_Bati	,757	-,323
Soru15_Bati	,744	
Soru13_Bati	,729	
Soru14_Bati	,724	
Soru7_Bati	,717	,414
Soru6_Bati	,713	
Soru18_Bati	,669	
Soru8_Bati	,648	

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Quartimax with Kaiser Normalization.

a. Rotation converged in 3 iterations.

Tests of Normality

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Soru1_Türk	,253	406	,000	,837	406	,000
Soru2_Türk	,209	406	,000	,869	406	,000
Soru3_Türk	,224	406	,000	,846	406	,000
Soru4_Türk	,188	406	,000	,884	406	,000
Soru5_Türk	,211	406	,000	,877	406	,000
Soru6_Türk	,250	406	,000	,861	406	,000
Soru7_Türk	,195	406	,000	,893	406	,000
Soru8_Türk	,204	406	,000	,903	406	,000
Soru9_Türk	,254	406	,000	,812	406	,000
Soru10_Türk	,190	406	,000	,860	406	,000
Soru11_Türk	,190	406	,000	,877	406	,000
Soru12_Türk	,265	406	,000	,819	406	,000
Soru13_Türk	,248	406	,000	,649	406	,000
Soru14_Türk	,208	406	,000	,893	406	,000
Soru15_Türk	,248	406	,000	,861	406	,000
Soru16_Türk	,260	406	,000	,866	406	,000
Soru17_Türk	,280	406	,000	,824	406	,000
Soru18_Türk	,243	406	,000	,876	406	,000
Soru19_Türk	,255	406	,000	,852	406	,000
Soru20_Türk	,244	406	,000	,837	406	,000

a. Lilliefors Significance Correction

Tests of Normality

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Soru1_Batı	,286	402	,000	,806	402	,000
Soru2_Batı	,269	402	,000	,827	402	,000
Soru3_Batı	,245	402	,000	,813	402	,000
Soru4_Batı	,211	402	,000	,887	402	,000
Soru5_Batı	,237	402	,000	,865	402	,000
Soru6_Batı	,313	402	,000	,800	402	,000
Soru7_Batı	,185	402	,000	,892	402	,000
Soru8_Batı	,235	402	,000	,891	402	,000
Soru9_Batı	,256	402	,000	,799	402	,000
Soru10_Batı	,233	402	,000	,865	402	,000
Soru11_Batı	,251	402	,000	,802	402	,000
Soru12_Batı	,260	402	,000	,790	402	,000
Soru13_Batı	,298	402	,000	,798	402	,000
Soru14_Batı	,216	402	,000	,884	402	,000
Soru15_Batı	,291	402	,000	,829	402	,000
Soru16_Batı	,288	402	,000	,841	402	,000
Soru17_Batı	,291	402	,000	,800	402	,000
Soru18_Batı	,268	402	,000	,837	402	,000
Soru19_Batı	,271	402	,000	,780	402	,000
Soru20_Batı	,266	402	,000	,804	402	,000

a. Lilliefors Significance Correction

Tests of Normality

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Türk_Müziği_Genel_Ort	,085	412	,000	,960	412	,000
Batı_Müziği_Genel_Ort	,108	412	,000	,938	412	,000

a. Lilliefors Significance Correction

Cinsiyet

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kız	205	49,8	49,8	49,8
	Erkek	207	50,2	50,2	100,0
	Total	412	100,0	100,0	

Yaş

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	15	119	28,9	28,9	28,9
	16	123	29,9	29,9	58,7
	17	113	27,4	27,4	86,2
	18 ve üstü	57	13,8	13,8	100,0
	Total	412	100,0	100,0	

Lise

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	agsl	50	12,1	12,1	12,1
	bıs gsl	60	14,6	14,6	26,7
	bısgsl	1	,2	,2	26,9
	egsl	79	19,2	19,2	46,1
	gto gsl	69	16,7	16,7	62,9
	mnk gsl	71	17,2	17,2	80,1
	ms gsl	3	,7	,7	80,8
	msgsl	79	19,2	19,2	100,0
	Total	412	100,0	100,0	

Sınıf

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	9. sınıf	134	32,5	32,5	32,5
	10. sınıf	117	28,4	28,4	60,9
	11. sınıf	99	24,0	24,0	85,0
	12. sınıf	62	15,0	15,0	100,0
	Total	412	100,0	100,0	

Çalgı

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid		1	,2	,2	,2
	bağlama	71	17,2	17,2	17,5
	çello	36	8,7	8,7	26,2
	gitar	44	10,7	10,7	36,9
	kanun	14	3,4	3,4	40,3
	keman	91	22,1	22,1	62,4
	klarnet	3	,7	,7	63,1
	kontrbas	1	,2	,2	63,3
	ney	11	2,7	2,7	66,0
	piyano	25	6,1	6,1	72,1
	ud	25	6,1	6,1	78,2
	viyola	53	12,9	12,9	91,0
	yan flüt	37	9,0	9,0	100,0
	Total	412	100,0	100,0	

\$Çoklu_cevap Frequencies

		Responses		Percent of Cases
		N	Percent	
\$Çoklu_cevap ^a	THM	210	16,0%	51,0%
	TSM	169	12,9%	41,0%
	Rock/Metal	80	6,1%	19,4%
	Türkçe pop	194	14,8%	47,1%
	Yabancı pop	140	10,7%	34,0%
	Arabesk/Fantezi	121	9,2%	29,4%
	Rap/Hip Hop	100	7,6%	24,3%
	Caz/Funky	78	5,9%	18,9%
	Klasik Batı	186	14,2%	45,1%
	Tasavvuf	35	2,7%	8,5%
Total	1313	100,0%	318,7%	

a. Group

Soru1_Türk

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	42	10,2	10,2	10,2
	Katılmıyorum	66	16,0	16,0	26,2
	Kararsızım	40	9,7	9,7	35,9
	Katılıyorum	126	30,6	30,6	66,5
	Kesinlikle Katılıyorum	138	33,5	33,5	100,0
Total	412	100,0	100,0		

Soru2_Türk

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	41	10,0	10,0	10,0
	Katılmıyorum	61	14,8	14,8	24,8
	Kararsızım	77	18,7	18,7	43,6
	Katılıyorum	109	26,5	26,5	70,1
	Kesinlikle Katılıyorum	123	29,9	29,9	100,0
	Total	411	99,8	100,0	
Missing	System	1	,2		
Total		412	100,0		

Soru3_Türk

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	138	33,5	33,6	33,6
	Katılmıyorum	104	25,2	25,3	58,9
	Kararsızım	51	12,4	12,4	71,3
	Katılıyorum	69	16,7	16,8	88,1
	Kesinlikle Katılıyorum	49	11,9	11,9	100,0
	Total	411	99,8	100,0	
Missing	System	1	,2		
Total		412	100,0		

Soru4_Türk

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	57	13,8	13,9	13,9
	Katılmıyorum	96	23,3	23,4	37,2
	Kararsızım	66	16,0	16,1	53,3
	Katılıyorum	96	23,3	23,4	76,6
	Kesinlikle Katılıyorum	96	23,3	23,4	100,0
	Total	411	99,8	100,0	
Missing	System	1	,2		
Total		412	100,0		

Soru5_Türk

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	38	9,2	9,2	9,2
	Katılmıyorum	67	16,3	16,3	25,5
	Kararsızım	76	18,4	18,5	44,0
	Katılıyorum	115	27,9	28,0	72,0
	Kesinlikle Katılıyorum	115	27,9	28,0	100,0
	Total	411	99,8	100,0	
Missing	System	1	,2		
Total		412	100,0		

Soru6_Türk

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	28	6,8	6,8	6,8
	Katılmıyorum	43	10,4	10,4	17,2
	Kararsızım	76	18,4	18,4	35,7
	Katılıyorum	149	36,2	36,2	71,8
	Kesinlikle Katılıyorum	116	28,2	28,2	100,0
	Total	412	100,0	100,0	

Soru7_Türk

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	45	10,9	11,0	11,0
	Katılmıyorum	118	28,6	28,8	39,8
	Kararsızım	85	20,6	20,7	60,5
	Katılıyorum	78	18,9	19,0	79,5
	Kesinlikle Katılıyorum	84	20,4	20,5	100,0
	Total	410	99,5	100,0	
Missing	System	2	,5		
Total		412	100,0		

Soru8_Türk

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	68	16,5	16,5	16,5
	Katılmıyorum	122	29,6	29,6	46,1
	Kararsızım	83	20,1	20,1	66,3
	Katılıyorum	101	24,5	24,5	90,8
	Kesinlikle Katılıyorum	38	9,2	9,2	100,0
	Total	412	100,0	100,0	

Soru9_Türk

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	34	8,3	8,3	8,3
	Katılmıyorum	53	12,9	12,9	21,1
	Kararsızım	39	9,5	9,5	30,6
	Katılıyorum	123	29,9	29,9	60,4
	Kesinlikle Katılıyorum	163	39,6	39,6	100,0
	Total	412	100,0	100,0	

Soru10_Türk

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	53	12,9	12,9	12,9
	Katılmıyorum	82	19,9	19,9	32,8
	Kararsızım	61	14,8	14,8	47,6
	Katılıyorum	85	20,6	20,6	68,2
	Kesinlikle Katılıyorum	131	31,8	31,8	100,0
	Total	412	100,0	100,0	

Soru11_Türk

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	111	26,9	26,9	26,9
	Katılmıyorum	95	23,1	23,1	50,0
	Kararsızım	71	17,2	17,2	67,2
	Katılıyorum	77	18,7	18,7	85,9
	Kesinlikle Katılıyorum	58	14,1	14,1	100,0
	Total	412	100,0	100,0	

Soru12_Türk

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	146	35,4	35,4	35,4
	Katılmıyorum	136	33,0	33,0	68,4
	Kararsızım	50	12,1	12,1	80,6
	Katılıyorum	39	9,5	9,5	90,0
	Kesinlikle Katılıyorum	41	10,0	10,0	100,0
	Total	412	100,0	100,0	

Soru13_Türk

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	21	5,1	5,1	5,1
	Katılmıyorum	38	9,2	9,2	14,3
	Kararsızım	58	14,1	14,1	28,4
	Katılıyorum	164	39,8	39,8	68,2
	Kesinlikle Katılıyorum	130	31,6	31,6	99,8
	22	1	,2	,2	100,0
	Total	412	100,0	100,0	

Soru14_Türk

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	55	13,3	13,3	13,3
	Katılmıyorum	128	31,1	31,1	44,4
	Kararsızım	82	19,9	19,9	64,3
	Katılıyorum	75	18,2	18,2	82,5
	Kesinlikle Katılıyorum	72	17,5	17,5	100,0
	Total	412	100,0	100,0	

Soru15_Türk

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	115	27,9	28,0	28,0
	Katılmıyorum	132	32,0	32,1	60,1
	Kararsızım	48	11,7	11,7	71,8
	Katılıyorum	76	18,4	18,5	90,3
	Kesinlikle Katılıyorum	40	9,7	9,7	100,0
	Total	411	99,8	100,0	
Missing	System	1	,2		
Total		412	100,0		

Soru16_Türk

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	26	6,3	6,3	6,3
	Katılmıyorum	69	16,7	16,7	23,1
	Kararsızım	57	13,8	13,8	36,9
	Katılıyorum	155	37,6	37,6	74,5
	Kesinlikle Katılıyorum	105	25,5	25,5	100,0
	Total	412	100,0	100,0	

Soru17_Türk

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	137	33,3	33,3	33,3
	Katılmıyorum	162	39,3	39,4	72,7
	Kararsızım	46	11,2	11,2	83,9
	Katılıyorum	41	10,0	10,0	93,9
	Kesinlikle Katılıyorum	25	6,1	6,1	100,0
	Total	411	99,8	100,0	
Missing	System	1	,2		
Total		412	100,0		

Soru18_Türk

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	43	10,4	10,4	10,4
	Katılmıyorum	62	15,0	15,0	25,5
	Kararsızım	71	17,2	17,2	42,7
	Katılıyorum	141	34,2	34,2	76,9
	Kesinlikle Katılıyorum	95	23,1	23,1	100,0
	Total	412	100,0	100,0	

Soru19_Türk

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	32	7,8	7,8	7,8
	Katılmıyorum	45	10,9	10,9	18,7
	Kararsızım	65	15,8	15,8	34,5
	Katılıyorum	148	35,9	35,9	70,4
	Kesinlikle Katılıyorum	122	29,6	29,6	100,0
	Total	412	100,0	100,0	

Soru20_Türk

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	142	34,5	34,5	34,5
	Katılmıyorum	124	30,1	30,1	64,6
	Kararsızım	53	12,9	12,9	77,4
	Katılıyorum	52	12,6	12,6	90,0
	Kesinlikle Katılıyorum	41	10,0	10,0	100,0
	Total	412	100,0	100,0	

Soru1_Batı

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	27	6,6	6,6	6,6
	Katılmıyorum	49	11,9	11,9	18,5
	Kararsızım	32	7,8	7,8	26,3
	Katılıyorum	151	36,7	36,7	63,0
	Kesinlikle Katılıyorum	152	36,9	37,0	100,0
	Total	411	99,8	100,0	
Missing	System	1	,2		
Total		412	100,0		

Soru2_Batı

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	21	5,1	5,1	5,1
	Katılmıyorum	51	12,4	12,4	17,5
	Kararsızım	45	10,9	10,9	28,4
	Katılıyorum	151	36,7	36,7	65,0
	Kesinlikle Katılıyorum	144	35,0	35,0	100,0
	Total	412	100,0	100,0	

Soru3_Batı

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	167	40,5	40,5	40,5
	Katılmıyorum	119	28,9	28,9	69,4
	Kararsızım	49	11,9	11,9	81,3
	Katılıyorum	53	12,9	12,9	94,2
	Kesinlikle Katılıyorum	24	5,8	5,8	100,0
	Total	412	100,0	100,0	

Soru4_Bati

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	29	7,0	7,1	7,1
	Katılmıyorum	81	19,7	19,7	26,8
	Kararsızım	75	18,2	18,2	45,0
	Katılıyorum	121	29,4	29,4	74,5
	Kesinlikle Katılıyorum	105	25,5	25,5	100,0
	Total	411	99,8	100,0	
Missing	System	1	,2		
Total		412	100,0		

Soru5_Bati

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	14	3,4	3,4	3,4
	Katılmıyorum	78	18,9	18,9	22,3
	Kararsızım	64	15,5	15,5	37,9
	Katılıyorum	138	33,5	33,5	71,4
	Kesinlikle Katılıyorum	118	28,6	28,6	100,0
	Total	412	100,0	100,0	

Soru6_Bati

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	22	5,3	5,4	5,4
	Katılmıyorum	31	7,5	7,5	12,9
	Kararsızım	41	10,0	10,0	22,9
	Katılıyorum	193	46,8	47,0	69,8
	Kesinlikle Katılıyorum	124	30,1	30,2	100,0
	Total	411	99,8	100,0	
Missing	System	1	,2		
Total		412	100,0		

Soru7_Bati

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	30	7,3	7,3	7,3
	Katılmıyorum	114	27,7	27,7	35,0
	Kararsızım	87	21,1	21,1	56,1
	Katılıyorum	90	21,8	21,8	77,9
	Kesinlikle Katılıyorum	91	22,1	22,1	100,0
	Total	412	100,0	100,0	

Soru8_Bati

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	76	18,4	18,4	18,4
	Katılmıyorum	146	35,4	35,4	53,9
	Kararsızım	78	18,9	18,9	72,8
	Katılıyorum	91	22,1	22,1	94,9
	Kesinlikle Katılıyorum	21	5,1	5,1	100,0
	Total	412	100,0	100,0	

Soru9_Bati

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	20	4,9	4,9	4,9
	Katılmıyorum	47	11,4	11,4	16,3
	Kararsızım	39	9,5	9,5	25,7
	Katılıyorum	130	31,6	31,6	57,3
	Kesinlikle Katılıyorum	176	42,7	42,7	100,0
	Total	412	100,0	100,0	

Soru10_Bati

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	28	6,8	6,8	6,8
	Katılmıyorum	69	16,7	16,8	23,6
	Kararsızım	61	14,8	14,8	38,4
	Katılıyorum	127	30,8	30,9	69,3
	Kesinlikle Katılıyorum	126	30,6	30,7	100,0
	Total	411	99,8	100,0	
Missing	System	1	,2		
Total		412	100,0		

Soru11_Bati

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	178	43,2	43,4	43,4
	Katılmıyorum	99	24,0	24,1	67,6
	Kararsızım	36	8,7	8,8	76,3
	Katılıyorum	65	15,8	15,9	92,2
	Kesinlikle Katılıyorum	32	7,8	7,8	100,0
	Total	410	99,5	100,0	
Missing	System	2	,5		
Total		412	100,0		

Soru12_Bati

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	177	43,0	43,0	43,0
	Katılmıyorum	128	31,1	31,1	74,0
	Kararsızım	41	10,0	10,0	84,0
	Katılıyorum	39	9,5	9,5	93,4
	Kesinlikle Katılıyorum	27	6,6	6,6	100,0
	Total	412	100,0	100,0	

Soru13_Bati

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	22	5,3	5,4	5,4
	Katılmıyorum	24	5,8	5,9	11,2
	Kararsızım	45	10,9	11,0	22,2
	Katılıyorum	182	44,2	44,5	66,7
	Kesinlikle Katılıyorum	136	33,0	33,3	100,0
	Total	409	99,3	100,0	
Missing	System	3	,7		
Total		412	100,0		

Soru14_Bati

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	20	4,9	4,9	4,9
	Katılmıyorum	120	29,1	29,1	34,0
	Kararsızım	67	16,3	16,3	50,2
	Katılıyorum	128	31,1	31,1	81,3
	Kesinlikle Katılıyorum	77	18,7	18,7	100,0
	Total	412	100,0	100,0	

Soru15_Bati

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	128	31,1	31,2	31,2
	Katılmıyorum	162	39,3	39,5	70,7
	Kararsızım	34	8,3	8,3	79,0
	Katılıyorum	61	14,8	14,9	93,9
	Kesinlikle Katılıyorum	25	6,1	6,1	100,0
	Total	410	99,5	100,0	
Missing	System	2	,5		
Total		412	100,0		

Soru16_Bati

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	19	4,6	4,6	4,6
	Katılmıyorum	65	15,8	15,8	20,4
	Kararsızım	44	10,7	10,7	31,1
	Katılıyorum	167	40,5	40,6	71,8
	Kesinlikle Katılıyorum	116	28,2	28,2	100,0
	Total	411	99,8	100,0	
Missing	System	1	,2		
Total		412	100,0		

Soru17_Bati

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	150	36,4	36,4	36,4
	Katılmıyorum	168	40,8	40,8	77,2
	Kararsızım	40	9,7	9,7	86,9
	Katılıyorum	34	8,3	8,3	95,1
	Kesinlikle Katılıyorum	20	4,9	4,9	100,0
	Total	412	100,0	100,0	

Soru18_Bati

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	20	4,9	4,9	4,9
	Katılmıyorum	38	9,2	9,3	14,1
	Kararsızım	58	14,1	14,1	28,3
	Katılıyorum	159	38,6	38,8	67,1
	Kesinlikle Katılıyorum	135	32,8	32,9	100,0
	Total	410	99,5	100,0	
Missing	System	2	,5		
Total		412	100,0		

Soru19_Bati

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	12	2,9	2,9	2,9
	Katılmıyorum	32	7,8	7,8	10,7
	Kararsızım	35	8,5	8,5	19,2
	Katılıyorum	159	38,6	38,6	57,8
	Kesinlikle Katılıyorum	174	42,2	42,2	100,0
	Total	412	100,0	100,0	

Soru20_Bati

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kesinlikle Katılmıyorum	163	39,6	39,6	39,6
	Katılmıyorum	135	32,8	32,8	72,3
	Kararsızım	37	9,0	9,0	81,3
	Katılıyorum	49	11,9	11,9	93,2
	Kesinlikle Katılıyorum	28	6,8	6,8	100,0
	Total	412	100,0	100,0	

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Soru1_Türk	412	1	5	3,61	1,358
Soru2_Türk	411	1	5	3,52	1,322
Soru3_Türk	411	1	5	3,52	1,406
Soru4_Türk	411	1	5	3,19	1,387
Soru5_Türk	411	1	5	3,49	1,302
Soru6_Türk	412	1	5	3,68	1,183
Soru7_Türk	410	1	5	3,09	1,316
Soru8_Türk	412	1	5	3,20	1,239
Soru9_Türk	412	1	5	3,80	1,308
Soru10_Türk	412	1	5	3,39	1,431
Soru11_Türk	412	1	5	3,30	1,404
Soru12_Türk	412	1	5	3,75	1,300
Soru13_Türk	412	1	22	3,88	1,436
Soru14_Türk	412	1	5	2,95	1,314
Soru15_Türk	411	1	5	3,50	1,330
Soru16_Türk	412	1	5	3,59	1,212
Soru17_Türk	411	1	5	3,84	1,170
Soru18_Türk	412	1	5	3,44	1,280
Soru19_Türk	412	1	5	3,69	1,223
Soru20_Türk	412	1	5	3,67	1,329
Valid N (listwise)	406				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Soru1_Bati	411	1	5	3,86	1,224
Soru2_Bati	412	1	5	3,84	1,179
Soru3_Bati	412	1	5	3,85	1,243
Soru4_Bati	411	1	5	3,47	1,257
Soru5_Bati	412	1	5	3,65	1,177
Soru6_Bati	411	1	5	3,89	1,084
Soru7_Bati	412	1	5	3,24	1,272
Soru8_Bati	412	1	5	3,40	1,166
Soru9_Bati	412	1	5	3,96	1,190
Soru10_Bati	411	1	5	3,62	1,264
Soru11_Bati	410	1	5	3,80	1,349
Soru12_Bati	412	1	5	3,94	1,224
Soru13_Bati	409	1	5	3,94	1,078
Soru14_Bati	412	1	5	3,30	1,208
Soru15_Bati	410	1	5	3,75	1,216
Soru16_Bati	411	1	5	3,72	1,167
Soru17_Bati	412	1	5	3,96	1,109
Soru18_Bati	410	1	5	3,86	1,124
Soru19_Bati	412	1	5	4,09	1,036
Soru20_Bati	412	1	5	3,86	1,248
Valid N (listwise)	402				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Türk_Müziği_Genel_Ort	412	1,00	5,00	3,5044	1,00184
Bati_Müziği_Genel_Ort	412	1,00	5,00	3,7491	,91853
Valid N (listwise)	412				

Ranks

	Cinsiyet	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Soru1_Türk	Kız	205	175,18	35911,50
	Erkek	207	237,52	49166,50
	Total	412		
Soru2_Türk	Kız	205	174,68	35809,00
	Erkek	206	237,17	48857,00
	Total	411		
Soru3_Türk	Kız	204	177,02	36113,00
	Erkek	207	234,56	48553,00
	Total	411		
Soru4_Türk	Kız	205	169,18	34682,00
	Erkek	206	242,64	49984,00
	Total	411		
Soru5_Türk	Kız	204	179,48	36614,50
	Erkek	207	232,13	48051,50
	Total	411		
Soru6_Türk	Kız	205	188,84	38712,50
	Erkek	207	223,99	46365,50
	Total	412		
Soru7_Türk	Kız	203	178,72	36281,00
	Erkek	207	231,76	47974,00
	Total	410		
Soru8_Türk	Kız	205	192,05	39370,50
	Erkek	207	220,81	45707,50

	Total	412		
Soru9_Türk	Kız	205	192,29	39419,50
	Erkek	207	220,57	45658,50
	Total	412		
Soru10_Türk	Kız	205	182,46	37404,50
	Erkek	207	230,31	47673,50
	Total	412		
Soru11_Türk	Kız	205	186,65	38263,00
	Erkek	207	226,16	46815,00
	Total	412		
Soru12_Türk	Kız	205	188,50	38642,00
	Erkek	207	224,33	46436,00
	Total	412		
Soru13_Türk	Kız	205	189,01	38747,00
	Erkek	207	223,82	46331,00
	Total	412		
Soru14_Türk	Kız	205	186,65	38262,50
	Erkek	207	226,16	46815,50
	Total	412		
Soru15_Türk	Kız	204	183,69	37473,00
	Erkek	207	227,99	47193,00
	Total	411		
Soru16_Türk	Kız	205	185,42	38010,50
	Erkek	207	227,38	47067,50
	Total	412		
Soru17_Türk	Kız	204	189,83	38725,00
	Erkek	207	221,94	45941,00
	Total	411		
Soru18_Türk	Kız	205	190,22	38994,50
	Erkek	207	222,63	46083,50
	Total	412		
Soru19_Türk	Kız	205	189,73	38894,50
	Erkek	207	223,11	46183,50
	Total	412		
Soru20_Türk	Kız	205	184,99	37923,50
	Erkek	207	227,80	47154,50
	Total	412		

Ranks

	Cinsiyet	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Soru1_Batı	Kız	205	231,13	47382,50
	Erkek	206	180,99	37283,50
	Total	411		
Soru2_Batı	Kız	205	232,02	47564,00
	Erkek	207	181,23	37514,00
	Total	412		
Soru3_Batı	Kız	205	227,80	46699,00
	Erkek	207	185,41	38379,00
	Total	412		
Soru4_Batı	Kız	205	230,95	47344,00
	Erkek	206	181,17	37322,00
	Total	411		
Soru5_Batı	Kız	205	241,17	49439,50
	Erkek	207	172,17	35638,50

	Total		412		
Soru6_Batı	Kız		204	235,77	48098,00
	Erkek		207	176,66	36568,00
	Total		411		
Soru7_Batı	Kız		205	234,15	48001,50
	Erkek		207	179,11	37076,50
	Total		412		
Soru8_Batı	Kız		205	226,87	46507,50
	Erkek		207	186,33	38570,50
	Total		412		
Soru9_Batı	Kız		205	232,45	47652,00
	Erkek		207	180,80	37426,00
	Total		412		
Soru10_Batı	Kız		204	237,56	48461,50
	Erkek		207	174,90	36204,50
	Total		411		
Soru11_Batı	Kız		205	238,18	48826,00
	Erkek		205	172,82	35429,00
	Total		410		
Soru12_Batı	Kız		205	231,64	47486,00
	Erkek		207	181,60	37592,00
	Total		412		
Soru13_Batı	Kız		203	231,21	46936,00
	Erkek		206	179,17	36909,00
	Total		409		
Soru14_Batı	Kız		205	229,68	47084,50
	Erkek		207	183,54	37993,50
	Total		412		
Soru15_Batı	Kız		205	231,70	47499,50
	Erkek		205	179,30	36755,50
	Total		410		
Soru16_Batı	Kız		205	235,85	48350,00
	Erkek		206	176,29	36316,00
	Total		411		
Soru17_Batı	Kız		205	238,88	48969,50
	Erkek		207	174,44	36108,50
	Total		412		
Soru18_Batı	Kız		205	222,66	45646,00
	Erkek		205	188,34	38609,00
	Total		410		
Soru19_Batı	Kız		205	232,00	47559,00
	Erkek		207	181,25	37519,00
	Total		412		
Soru20_Batı	Kız		205	234,40	48052,00
	Erkek		207	178,87	37026,00
	Total		412		

Ranks

	Yaş	N	Mean Rank
Soru1_Türk	15	119	215,47
	16	123	208,80
	17	113	200,92
	18 ve üstü	57	193,89
	Total	412	
Soru2_Türk	15	118	217,77
	16	123	211,15
	17	113	197,89
	18 ve üstü	57	186,58
	Total	411	
Soru3_Türk	15	118	226,67
	16	123	198,34
	17	113	204,96
	18 ve üstü	57	181,82
	Total	411	
Soru4_Türk	15	118	227,06
	16	123	192,95
	17	113	205,28
	18 ve üstü	57	191,97
	Total	411	
Soru5_Türk	15	119	230,91
	16	123	190,32
	17	112	201,05
	18 ve üstü	57	197,54
	Total	411	
Soru6_Türk	15	119	209,71
	16	123	212,41
	17	113	193,37
	18 ve üstü	57	213,10
	Total	412	
Soru7_Türk	15	118	221,36
	16	123	199,11
	17	112	211,31
	18 ve üstü	57	175,04
	Total	410	
Soru8_Türk	15	119	241,66
	16	123	194,25
	17	113	201,97
	18 ve üstü	57	168,53
	Total	412	
Soru9_Türk	15	119	224,18
	16	123	203,46
	17	113	199,06
	18 ve üstü	57	190,89
	Total	412	
Soru10_Türk	15	119	225,61
	16	123	203,11
	17	113	202,11
	18 ve üstü	57	182,62
	Total	412	
Soru11_Türk	15	119	219,87
	16	123	208,70
	17	113	201,19

	18 ve üstü	57	184,39
	Total	412	
Soru12_Türk	15	119	223,04
	16	123	208,65
	17	113	198,19
	18 ve üstü	57	183,81
	Total	412	
Soru13_Türk	15	119	217,51
	16	123	222,66
	17	113	192,39
	18 ve üstü	57	176,61
	Total	412	
Soru14_Türk	15	119	228,15
	16	123	193,25
	17	113	212,94
	18 ve üstü	57	177,12
	Total	412	
Soru15_Türk	15	118	220,34
	16	123	205,17
	17	113	202,24
	18 ve üstü	57	185,56
	Total	411	
Soru16_Türk	15	119	232,65
	16	123	205,79
	17	113	189,66
	18 ve üstü	57	186,82
	Total	412	
Soru17_Türk	15	119	220,91
	16	123	212,00
	17	112	190,62
	18 ve üstü	57	192,15
	Total	411	
Soru18_Türk	15	119	216,66
	16	123	215,45
	17	113	195,40
	18 ve üstü	57	187,97
	Total	412	
Soru19_Türk	15	119	215,37
	16	123	221,14
	17	113	197,69
	18 ve üstü	57	173,86
	Total	412	
Soru20_Türk	15	119	231,90
	16	123	203,85
	17	113	184,88
	18 ve üstü	57	202,04
	Total	412	

Ranks

	Yaş	N	Mean Rank
Soru1_Batı	15	119	217,48
	16	123	211,59
	17	113	190,34
	18 ve üstü	56	200,92
	Total	411	
Soru2_Batı	15	119	214,49
	16	123	208,83
	17	113	197,16
	18 ve üstü	57	203,31
	Total	412	
Soru3_Batı	15	119	214,79
	16	123	209,60
	17	113	198,20
	18 ve üstü	57	198,96
	Total	412	
Soru4_Batı	15	119	216,77
	16	122	197,05
	17	113	200,92
	18 ve üstü	57	212,74
	Total	411	
Soru5_Batı	15	119	213,99
	16	123	207,45
	17	113	198,33
	18 ve üstü	57	205,01
	Total	412	
Soru6_Batı	15	118	201,85
	16	123	217,47
	17	113	197,60
	18 ve üstü	57	206,50
	Total	411	
Soru7_Batı	15	119	227,32
	16	123	198,83
	17	113	200,36
	18 ve üstü	57	191,76
	Total	412	
Soru8_Batı	15	119	222,23
	16	123	202,17
	17	113	204,00
	18 ve üstü	57	187,95
	Total	412	
Soru9_Batı	15	119	217,21
	16	123	203,02
	17	113	198,49
	18 ve üstü	57	207,54
	Total	412	
Soru10_Batı	15	119	225,54
	16	123	202,84
	17	112	190,79
	18 ve üstü	57	201,92
	Total	411	
Soru11_Batı	15	119	207,37
	16	123	198,33
	17	112	203,00

	18 ve üstü	56	222,26
	Total	410	
Soru12_Batı	15	119	209,76
	16	123	203,13
	17	113	204,93
	18 ve üstü	57	210,07
	Total	412	
Soru13_Batı	15	118	205,93
	16	123	207,28
	17	112	198,38
	18 ve üstü	56	211,27
	Total	409	
Soru14_Batı	15	119	226,49
	16	123	195,27
	17	113	206,96
	18 ve üstü	57	188,10
	Total	412	
Soru15_Batı	15	117	195,89
	16	123	214,22
	17	113	201,64
	18 ve üstü	57	214,05
	Total	410	
Soru16_Batı	15	119	218,06
	16	122	198,87
	17	113	204,80
	18 ve üstü	57	198,46
	Total	411	
Soru17_Batı	15	119	206,17
	16	123	207,89
	17	113	200,33
	18 ve üstü	57	216,41
	Total	412	
Soru18_Batı	15	117	207,98
	16	123	213,40
	17	113	198,29
	18 ve üstü	57	197,65
	Total	410	
Soru19_Batı	15	119	212,03
	16	123	215,03
	17	113	198,91
	18 ve üstü	57	191,59
	Total	412	
Soru20_Batı	15	119	212,26
	16	123	212,22
	17	113	194,74
	18 ve üstü	57	205,45
	Total	412	

Ranks

	Cinsiyet	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Türk_Müziği_Genel_Ort	Kız	205	175,43	35964,00
	Erkek	207	237,27	49114,00
	Total	412		
Batı_Müziği_Genel_Ort	Kız	205	242,95	49804,50
	Erkek	207	170,40	35273,50
	Total	412		

Test Statistics^a

	Türk_Müziği_Genel_Ort	Batı_Müziği_Genel_Ort
Mann-Whitney U	14849,000	13745,500
Wilcoxon W	35964,000	35273,500
Z	-5,271	-6,184
Asymp. Sig. (2-tailed)	,000	,000

a. Grouping Variable: Cinsiyet

Ranks

	Yaş	N	Mean Rank
Türk_Müziği_Genel_Ort	15	119	228,35
	16	123	205,63
	17	113	197,18
	18 ve üstü	57	181,23
	Total	412	
Batı_Müziği_Genel_Ort	15	119	215,74
	16	123	207,91
	17	113	197,27
	18 ve üstü	57	202,47
	Total	412	

Test Statistics^{a,b}

	Türk_Müziği_Genel_Ort	Batı_Müziği_Genel_Ort
Chi-Square	7,275	1,479
df	3	3
Asymp. Sig.	,064	,687

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: Yaş

Ranks

	Lise	N	Mean Rank
Soru1_Türk	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	233,59
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	218,52
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	210,22
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	215,32
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	231,31
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	118,24
	Total	412	
Soru2_Türk	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	227,46
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	49	207,47
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	216,89
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	215,21

	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	237,06
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	116,54
	Total	411	
Soru3_Türk	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	214,92
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	196,45
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	224,04
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	70	218,59
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	234,70
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	131,11
	Total	411	
Soru4_Türk	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	225,31
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	49	211,82
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	218,37
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	193,96
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	248,26
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	125,91
	Total	411	
Soru5_Türk	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	78	221,07
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	210,18
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	217,89
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	210,81
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	244,89
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	117,73
	Total	411	
Soru6_Türk	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	196,11
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	212,25
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	189,65
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	238,83
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	273,57
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	124,39
	Total	412	
Soru7_Türk	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	78	226,64
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	49	203,15
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	229,55
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	218,09
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	206,64
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	132,07
	Total	410	
Soru8_Türk	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	217,40
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	195,08
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	235,75
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	220,01
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	199,56
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	154,56
	Total	412	
Soru9_Türk	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	212,10
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	238,76
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	215,04
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	209,46
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	228,87

	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	132,58
	Total	412	
Soru10_Türk	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	218,14
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	217,37
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	229,13
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	203,29
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	236,73
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	121,64
	Total	412	
Soru11_Türk	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	219,63
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	204,19
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	235,92
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	211,44
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	216,82
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	134,41
	Total	412	
Soru12_Türk	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	217,46
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	206,51
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	237,58
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	192,33
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	232,36
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	137,76
	Total	412	
Soru13_Türk	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	191,40
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	219,96
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	216,94
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	225,71
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	251,15
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	128,12
	Total	412	
Soru14_Türk	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	217,73
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	204,72
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	233,42
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	203,65
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	237,46
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	125,52
	Total	412	
Soru15_Türk	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	223,37
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	213,09
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	234,85
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	70	196,20
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	226,36
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	127,11
	Total	411	
Soru16_Türk	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	214,41
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	220,02
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	224,43
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	208,70
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	230,70
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	131,15

	Total	412	
Soru17_Türk	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	229,09
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	49	218,95
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	226,65
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	226,08
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	203,01
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	117,93
	Total	411	
Soru18_Türk	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	194,78
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	208,36
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	225,44
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	215,19
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	268,74
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	114,17
	Total	412	
Soru19_Türk	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	206,68
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	215,18
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	214,49
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	222,86
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	246,38
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	124,25
	Total	412	
Soru20_Türk	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	218,14
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	214,78
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	226,06
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	203,77
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	225,99
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	139,48
	Total	412	

Ranks

	Lise	N	Mean Rank
Soru1_Batı	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	78	189,62
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	196,19
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	211,19
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	228,48
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	174,83
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	237,11
	Total	411	
Soru2_Batı	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	189,17
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	195,06
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	211,91
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	220,61
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	180,46
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	244,07
	Total	412	
Soru3_Batı	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	211,51
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	181,77
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	217,76

	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	196,26
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	179,67
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	247,42
	Total	412	
Soru4_Batı	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	193,09
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	49	173,94
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	203,21
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	217,18
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	192,57
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	254,41
	Total	411	
Soru5_Batı	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	198,21
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	183,16
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	201,45
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	224,11
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	184,80
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	247,20
	Total	412	
Soru6_Batı	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	184,18
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	179,15
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	203,13
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	227,02
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	190,24
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	60	254,27
	Total	411	
Soru7_Batı	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	200,42
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	195,57
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	197,55
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	219,96
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	171,15
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	259,67
	Total	412	
Soru8_Batı	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	226,65
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	198,85
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	211,96
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	205,97
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	168,25
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	223,21
	Total	412	
Soru9_Batı	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	190,76
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	216,12
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	203,39
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	226,61
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	156,69
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	256,12
	Total	412	
Soru10_Batı	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	186,70
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	49	203,81
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	196,49
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	217,99

	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	174,84
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	266,83
	Total	411	
Soru11_Batı	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	192,91
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	175,70
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	210,41
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	70	235,18
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	162,42
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	60	255,11
	Total	410	
Soru12_Batı	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	198,53
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	192,24
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	198,98
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	208,44
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	183,86
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	261,98
	Total	412	
Soru13_Batı	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	78	166,13
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	49	186,85
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	212,51
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	70	224,99
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	186,53
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	257,14
	Total	409	
Soru14_Batı	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	193,96
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	197,37
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	199,64
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	208,57
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	194,46
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	250,66
	Total	412	
Soru15_Batı	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	77	194,07
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	210,42
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	198,03
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	199,49
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	184,29
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	256,93
	Total	410	
Soru16_Batı	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	193,97
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	187,56
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	81	207,30
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	224,62
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	166,10
	Buca Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	258,43
	Total	411	
Soru17_Batı	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	186,70
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	197,82
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	198,15
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	217,58
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	180,96

	Buca İşılay Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	266,47
	Total	412	
Soru18_Batı	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	77	174,45
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	189,89
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	219,76
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	226,85
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	177,82
	Buca İşılay Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	244,79
	Total	410	
Soru19_Batı	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	194,34
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	191,59
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	210,41
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	233,23
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	152,54
	Buca İşılay Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	259,13
	Total	412	
Soru20_Batı	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	203,82
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	181,72
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	214,09
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	208,96
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	181,89
	Buca İşılay Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	245,06
	Total	412	

Ranks

	Lise	N	Mean Rank
Türk_Müziği_Genel_Ort	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	218,70
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	211,44
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	229,41
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	210,38
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	246,54
	Buca İşılay Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	106,04
	Total	412	
Batı_Müziği_Genel_Ort	Erzurum Güzel Sanatlar Lisesi	79	182,43
	Aksaray Güzel Sanatlar Lisesi	50	182,79
	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	82	207,01
	Mersin Nevid Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	71	220,70
	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	69	180,89
	Buca İşılay Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	61	268,87
	Total	412	

Test Statistics^{a,b}

	Türk_Müziği_Genel_Ort	Batı_Müziği_Genel_Ort
Chi-Square	55,264	26,159
df	5	5
Asymp. Sig.	,000	,000

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: Lise

Ranks

	Sınıf	N	Mean Rank
Soru1_Türk	9. sınıf	134	217,48
	10. sınıf	117	207,35
	11. sınıf	99	198,56
	12. sınıf	62	193,84
	Total	412	
Soru2_Türk	9. sınıf	133	215,52
	10. sınıf	117	212,88
	11. sınıf	99	201,65
	12. sınıf	62	179,55
	Total	411	
Soru3_Türk	9. sınıf	133	215,43
	10. sınıf	117	211,54
	11. sınıf	99	199,99
	12. sınıf	62	184,90
	Total	411	
Soru4_Türk	9. sınıf	133	218,33
	10. sınıf	117	202,46
	11. sınıf	99	203,65
	12. sınıf	62	189,98
	Total	411	
Soru5_Türk	9. sınıf	134	218,55
	10. sınıf	116	200,24
	11. sınıf	99	202,77
	12. sınıf	62	194,80
	Total	411	
Soru6_Türk	9. sınıf	134	208,04
	10. sınıf	117	215,74
	11. sınıf	99	190,85
	12. sınıf	62	210,73
	Total	412	
Soru7_Türk	9. sınıf	133	215,97
	10. sınıf	116	200,25
	11. sınıf	99	216,52
	12. sınıf	62	175,25
	Total	410	
Soru8_Türk	9. sınıf	134	235,94
	10. sınıf	117	197,51
	11. sınıf	99	194,22
	12. sınıf	62	179,45
	Total	412	
Soru9_Türk	9. sınıf	134	225,91
	10. sınıf	117	198,86
	11. sınıf	99	195,86
	12. sınıf	62	195,97
	Total	412	
Soru10_Türk	9. sınıf	134	223,88
	10. sınıf	117	205,56
	11. sınıf	99	202,72
	12. sınıf	62	176,73
	Total	412	
Soru11_Türk	9. sınıf	134	216,18
	10. sınıf	117	206,84

	11. sınıf	99	206,01
	12. sınıf	62	185,73
	Total	412	
Soru12_Türk	9. sınıf	134	217,41
	10. sınıf	117	207,80
	11. sınıf	99	202,16
	12. sınıf	62	187,38
	Total	412	
Soru13_Türk	9. sınıf	134	215,63
	10. sınıf	117	224,49
	11. sınıf	99	189,47
	12. sınıf	62	180,00
	Total	412	
Soru14_Türk	9. sınıf	134	222,57
	10. sınıf	117	196,22
	11. sınıf	99	216,56
	12. sınıf	62	175,10
	Total	412	
Soru15_Türk	9. sınıf	133	220,61
	10. sınıf	117	201,27
	11. sınıf	99	207,06
	12. sınıf	62	181,90
	Total	411	
Soru16_Türk	9. sınıf	134	225,59
	10. sınıf	117	205,88
	11. sınıf	99	195,68
	12. sınıf	62	183,70
	Total	412	
Soru17_Türk	9. sınıf	134	226,92
	10. sınıf	117	203,72
	11. sınıf	99	188,28
	12. sınıf	61	193,19
	Total	411	
Soru18_Türk	9. sınıf	134	204,95
	10. sınıf	117	230,41
	11. sınıf	99	194,05
	12. sınıf	62	184,60
	Total	412	
Soru19_Türk	9. sınıf	134	213,13
	10. sınıf	117	222,27
	11. sınıf	99	196,64
	12. sınıf	62	178,16
	Total	412	
Soru20_Türk	9. sınıf	134	231,81
	10. sınıf	117	200,06
	11. sınıf	99	184,28
	12. sınıf	62	199,41
	Total	412	

Ranks

	Sınıf	N	Mean Rank
Soru1_Batı	9. sınıf	134	216,44
	10. sınıf	117	202,53
	11. sınıf	99	183,91
	12. sınıf	61	225,57
	Total	411	
Soru2_Batı	9. sınıf	134	208,43
	10. sınıf	117	201,20
	11. sınıf	99	194,49
	12. sınıf	62	231,51
	Total	412	
Soru3_Batı	9. sınıf	134	211,60
	10. sınıf	117	208,82
	11. sınıf	99	196,23
	12. sınıf	62	207,50
	Total	412	
Soru4_Batı	9. sınıf	133	215,28
	10. sınıf	117	187,89
	11. sınıf	99	194,91
	12. sınıf	62	237,98
	Total	411	
Soru5_Batı	9. sınıf	134	216,74
	10. sınıf	117	192,00
	11. sınıf	99	196,80
	12. sınıf	62	227,21
	Total	412	
Soru6_Batı	9. sınıf	133	202,48
	10. sınıf	117	213,18
	11. sınıf	99	191,46
	12. sınıf	62	223,22
	Total	411	
Soru7_Batı	9. sınıf	134	221,63
	10. sınıf	117	190,32
	11. sınıf	99	202,84
	12. sınıf	62	210,16
	Total	412	
Soru8_Batı	9. sınıf	134	222,84
	10. sınıf	117	195,47
	11. sınıf	99	194,21
	12. sınıf	62	211,63
	Total	412	
Soru9_Batı	9. sınıf	134	213,56
	10. sınıf	117	201,15
	11. sınıf	99	191,65
	12. sınıf	62	225,04
	Total	412	
Soru10_Batı	9. sınıf	134	225,29
	10. sınıf	117	190,74
	11. sınıf	98	194,20
	12. sınıf	62	211,76
	Total	411	
Soru11_Batı	9. sınıf	134	202,63
	10. sınıf	117	198,76
	11. sınıf	98	203,60

	12. sınıf	61	227,79
	Total	410	
Soru12_Batı	9. sınıf	134	209,40
	10. sınıf	117	191,00
	11. sınıf	99	203,19
	12. sınıf	62	234,75
	Total	412	
Soru13_Batı	9. sınıf	133	207,22
	10. sınıf	117	202,62
	11. sınıf	98	187,56
	12. sınıf	61	232,75
	Total	409	
Soru14_Batı	9. sınıf	134	219,96
	10. sınıf	117	195,71
	11. sınıf	99	204,76
	12. sınıf	62	200,56
	Total	412	
Soru15_Batı	9. sınıf	132	195,78
	10. sınıf	117	202,98
	11. sınıf	99	204,00
	12. sınıf	62	233,35
	Total	410	
Soru16_Batı	9. sınıf	134	211,40
	10. sınıf	116	193,39
	11. sınıf	99	208,77
	12. sınıf	62	213,51
	Total	411	
Soru17_Batı	9. sınıf	134	208,78
	10. sınıf	117	193,08
	11. sınıf	99	201,44
	12. sınıf	62	234,97
	Total	412	
Soru18_Batı	9. sınıf	132	207,06
	10. sınıf	117	215,30
	11. sınıf	99	193,84
	12. sınıf	62	202,30
	Total	410	
Soru19_Batı	9. sınıf	134	210,88
	10. sınıf	117	211,43
	11. sınıf	99	196,48
	12. sınıf	62	203,73
	Total	412	
Soru20_Batı	9. sınıf	134	206,45
	10. sınıf	117	208,90
	11. sınıf	99	189,48
	12. sınıf	62	229,25
	Total	412	

Ranks

	Sınıf	N	Mean Rank
Türk_Müziği_Genel_Ort	9. sınıf	134	222,54
	10. sınıf	117	208,62
	11. sınıf	99	197,74
	12. sınıf	62	181,81
	Total	412	
Batı_Müziği_Genel_Ort	9. sınıf	134	213,21
	10. sınıf	117	198,50
	11. sınıf	99	194,27
	12. sınıf	62	226,61
	Total	412	

Test Statistics^{a,b}

	Türk_Müziği_Genel_Ort	Batı_Müziği_Genel_Ort
Chi-Square	5,675	3,768
df	3	3
Asymp. Sig.	,129	,288

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: Sınıf

Ranks

	Çalgı	N	Mean Rank
Soru1_Türk	Bağlama	71	271,50
	Çello	36	210,25
	Gitar	44	160,39
	Kanun	14	226,36
	Keman	91	176,16
	Klarnet	3	298,50
	Kontrbas	1	74,50
	Ney	11	211,50
	Piyano	25	158,42
	Ud	25	305,38
	Viyola	53	206,69
	Yan Flüt	37	154,54
	Total	411	
Soru2_Türk	Bağlama	71	271,82
	Çello	36	197,04
	Gitar	43	163,17
	Kanun	14	249,57
	Keman	91	169,96
	Klarnet	3	310,33
	Kontrbas	1	20,50
	Ney	11	203,14
	Piyano	25	168,90
	Ud	25	312,66
	Viyola	53	209,78
	Yan Flüt	37	149,77
	Total	410	
Soru3_Türk	Bağlama	71	273,96
	Çello	36	181,76
	Gitar	44	163,18

	Kanun	14	257,00
	Keman	91	167,62
	Klarnet	3	301,17
	Kontrbas	1	24,50
	Ney	11	261,41
	Piyano	25	183,98
	Ud	25	296,58
	Viyola	53	205,28
	Yan Flüt	36	153,64
	Total	410	
Soru4_Türk	Bağlama	71	274,96
	Çello	36	176,42
	Gitar	44	150,44
	Kanun	14	254,93
	Keman	91	176,29
	Klarnet	3	271,50
	Kontrbas	1	29,00
	Ney	11	273,86
	Piyano	25	190,94
	Ud	24	303,54
	Viyola	53	195,69
	Yan Flüt	37	158,51
	Total	410	
Soru5_Türk	Bağlama	71	260,89
	Çello	36	193,94
	Gitar	44	167,33
	Kanun	14	216,07
	Keman	91	172,58
	Klarnet	3	276,33
	Kontrbas	1	19,50
	Ney	10	295,50
	Piyano	25	170,16
	Ud	25	293,16
	Viyola	53	205,67
	Yan Flüt	37	172,19
	Total	410	
Soru6_Türk	Bağlama	71	258,16
	Çello	36	196,46
	Gitar	44	183,06
	Kanun	14	269,79
	Keman	91	171,63
	Klarnet	3	309,33
	Kontrbas	1	14,50
	Ney	11	211,05
	Piyano	25	210,90
	Ud	25	293,06
	Viyola	53	181,09
	Yan Flüt	37	171,72
	Total	411	
Soru7_Türk	Bağlama	71	247,17
	Çello	36	214,50
	Gitar	44	158,18
	Kanun	14	209,89
	Keman	91	180,85
	Klarnet	3	252,83

	Kontrbas	1	23,00
	Ney	10	284,50
	Piyano	25	188,56
	Ud	25	283,30
	Viyola	53	202,11
	Yan Flüt	36	168,97
	Total	409	
Soru8_Türk	Bağlama	71	244,89
	Çello	36	199,83
	Gitar	44	188,43
	Kanun	14	228,11
	Keman	91	169,42
	Klarnet	3	249,00
	Kontrbas	1	89,00
	Ney	11	237,09
	Piyano	25	195,36
	Ud	25	224,12
	Viyola	53	213,83
	Yan Flüt	37	214,03
	Total	411	
Soru9_Türk	Bağlama	71	250,07
	Çello	36	200,75
	Gitar	44	178,20
	Kanun	14	251,71
	Keman	91	178,95
	Klarnet	3	234,67
	Kontrbas	1	17,00
	Ney	11	253,45
	Piyano	25	178,76
	Ud	25	291,36
	Viyola	53	194,36
	Yan Flüt	37	174,92
	Total	411	
Soru10_Türk	Bağlama	71	279,56
	Çello	36	175,71
	Gitar	44	148,18
	Kanun	14	279,39
	Keman	91	174,24
	Klarnet	3	249,67
	Kontrbas	1	26,50
	Ney	11	260,82
	Piyano	25	171,18
	Ud	25	304,08
	Viyola	53	209,01
	Yan Flüt	37	151,36
	Total	411	
Soru11_Türk	Bağlama	71	282,70
	Çello	36	172,40
	Gitar	44	152,95
	Kanun	14	281,57
	Keman	91	178,92
	Klarnet	3	321,67
	Kontrbas	1	29,50
	Ney	11	270,64
	Piyano	25	155,44

	Ud	25	282,54
	Viyola	53	202,35
	Yan Flüt	37	156,45
	Total	411	
Soru12_Türk	Bağlama	71	260,94
	Çello	36	185,33
	Gitar	44	195,86
	Kanun	14	236,14
	Keman	91	191,32
	Klarnet	3	291,50
	Kontrbas	1	21,00
	Ney	11	203,36
	Piyano	25	153,66
	Ud	25	270,82
	Viyola	53	192,10
	Yan Flüt	37	167,77
	Total	411	
Soru13_Türk	Bağlama	71	246,15
	Çello	36	198,72
	Gitar	44	191,42
	Kanun	14	248,21
	Keman	91	185,69
	Klarnet	3	198,50
	Kontrbas	1	198,50
	Ney	11	163,50
	Piyano	25	201,20
	Ud	25	276,20
	Viyola	53	204,43
	Yan Flüt	37	158,84
	Total	411	
Soru14_Türk	Bağlama	71	257,84
	Çello	36	172,58
	Gitar	44	151,82
	Kanun	14	234,68
	Keman	91	180,82
	Klarnet	3	300,33
	Kontrbas	1	28,00
	Ney	11	290,68
	Piyano	25	233,22
	Ud	25	306,10
	Viyola	53	204,95
	Yan Flüt	37	142,01
	Total	411	
Soru15_Türk	Bağlama	71	258,46
	Çello	36	199,68
	Gitar	44	196,49
	Kanun	14	215,64
	Keman	91	170,16
	Klarnet	3	270,67
	Kontrbas	1	20,50
	Ney	11	263,68
	Piyano	25	155,40
	Ud	25	271,88
	Viyola	53	213,84
	Yan Flüt	36	161,61

	Total	410	
Soru16_Türk	Bağlama	71	266,73
	Çello	36	181,82
	Gitar	44	170,64
	Kanun	14	248,36
	Keman	91	178,82
	Klarnet	3	272,33
	Kontrbas	1	123,50
	Ney	11	241,41
	Piyano	25	180,96
	Ud	25	293,36
	Viyola	53	198,92
	Yan Flüt	37	160,22
	Total	411	
	Soru17_Türk	Bağlama	71
Çello		36	223,17
Gitar		43	191,77
Kanun		14	241,71
Keman		91	186,20
Klarnet		3	242,33
Kontrbas		1	12,50
Ney		11	200,95
Piyano		25	129,68
Ud		25	260,10
Viyola		53	193,04
Yan Flüt		37	170,16
Total		410	
Soru18_Türk		Bağlama	71
	Çello	36	177,74
	Gitar	44	165,36
	Kanun	14	252,36
	Keman	91	180,54
	Klarnet	3	324,67
	Kontrbas	1	22,00
	Ney	11	203,86
	Piyano	25	199,94
	Ud	25	276,24
	Viyola	53	204,86
	Yan Flüt	37	172,88
	Total	411	
	Soru19_Türk	Bağlama	71
Çello		36	183,81
Gitar		44	165,67
Kanun		14	277,43
Keman		91	179,21
Klarnet		3	305,50
Kontrbas		1	350,50
Ney		11	213,36
Piyano		25	215,12
Ud		25	279,36
Viyola		53	196,21
Yan Flüt		37	146,15
Total		411	
Soru20_Türk		Bağlama	71
	Çello	36	209,81

Gitar	44	173,84
Kanun	14	231,71
Keman	91	171,77
Klarnet	3	296,17
Kontrbas	1	119,00
Ney	11	231,00
Piyano	25	170,94
Ud	25	262,16
Viyola	53	206,60
Yan Flüt	37	164,46
Total	411	

Ranks

	Çalgı	N	Mean Rank
Soru1_Batı	Bağlama	71	115,66
	Çello	36	276,21
	Gitar	44	251,86
	Kanun	14	156,04
	Keman	90	228,68
	Klarnet	3	95,33
	Kontrbas	1	183,00
	Ney	11	128,91
	Piyano	25	250,56
	Ud	25	122,08
	Viyola	53	215,41
	Yan Flüt	37	260,32
	Total	410	
Soru2_Batı	Bağlama	71	114,39
	Çello	36	284,38
	Gitar	44	249,06
	Kanun	14	133,11
	Keman	91	232,07
	Klarnet	3	95,00
	Kontrbas	1	339,50
	Ney	11	158,09
	Piyano	25	249,82
	Ud	25	122,78
	Viyola	53	210,79
	Yan Flüt	37	257,18
	Total	411	
Soru3_Batı	Bağlama	71	121,02
	Çello	36	264,71
	Gitar	44	250,07
	Kanun	14	137,96
	Keman	91	233,81
	Klarnet	3	188,00
	Kontrbas	1	185,00
	Ney	11	175,55
	Piyano	25	246,28
	Ud	25	135,82
	Viyola	53	211,54
	Yan Flüt	37	240,23
	Total	411	
Soru4_Batı	Bağlama	71	112,67

	Çello	36	263,07
	Gitar	44	263,18
	Kanun	13	137,27
	Keman	91	229,13
	Klarnet	3	77,67
	Kontrbas	1	358,50
	Ney	11	153,41
	Piyano	25	271,04
	Ud	25	122,24
	Viyola	53	207,42
	Yan Flüt	37	255,84
	Total	410	
Soru5_Batı	Bağlama	71	115,92
	Çello	36	260,64
	Gitar	44	231,76
	Kanun	14	121,57
	Keman	91	240,54
	Klarnet	3	53,50
	Kontrbas	1	352,50
	Ney	11	126,82
	Piyano	25	266,52
	Ud	25	120,44
	Viyola	53	230,22
	Yan Flüt	37	256,22
	Total	411	
Soru6_Batı	Bağlama	71	127,96
	Çello	36	240,90
	Gitar	44	232,45
	Kanun	14	204,68
	Keman	90	232,86
	Klarnet	3	88,00
	Kontrbas	1	348,50
	Ney	11	152,95
	Piyano	25	248,12
	Ud	25	113,64
	Viyola	53	219,87
	Yan Flüt	37	255,53
	Total	410	
Soru7_Batı	Bağlama	71	121,26
	Çello	36	269,21
	Gitar	44	223,17
	Kanun	14	144,71
	Keman	91	223,93
	Klarnet	3	156,33
	Kontrbas	1	275,50
	Ney	11	189,41
	Piyano	25	252,78
	Ud	25	137,46
	Viyola	53	230,65
	Yan Flüt	37	252,26
	Total	411	
Soru8_Batı	Bağlama	71	145,80
	Çello	36	246,26
	Gitar	44	247,53
	Kanun	14	154,96

	Keman	91	230,16
	Klarnet	3	76,50
	Kontrbas	1	263,00
	Ney	11	183,77
	Piyano	25	211,22
	Ud	25	107,42
	Viyola	53	221,08
	Yan Flüt	37	249,88
	Total	411	
Soru9_Batı	Bağlama	71	112,98
	Çello	36	256,71
	Gitar	44	244,91
	Kanun	14	157,32
	Keman	91	239,96
	Klarnet	3	57,33
	Kontrbas	1	170,50
	Ney	11	166,77
	Piyano	25	231,78
	Ud	25	121,18
	Viyola	53	227,17
	Yan Flüt	37	258,03
	Total	411	
Soru10_Batı	Bağlama	71	109,17
	Çello	36	253,36
	Gitar	44	244,59
	Kanun	14	166,07
	Keman	91	236,88
	Klarnet	3	84,67
	Kontrbas	1	347,50
	Ney	11	128,41
	Piyano	25	260,52
	Ud	24	121,31
	Viyola	53	225,20
	Yan Flüt	37	253,14
	Total	410	
Soru11_Batı	Bağlama	71	117,46
	Çello	35	287,27
	Gitar	43	253,42
	Kanun	14	124,89
	Keman	91	240,63
	Klarnet	3	117,50
	Kontrbas	1	320,50
	Ney	11	172,82
	Piyano	25	236,06
	Ud	25	66,94
	Viyola	53	214,45
	Yan Flüt	37	253,86
	Total	409	
Soru12_Batı	Bağlama	71	134,87
	Çello	36	274,72
	Gitar	44	244,86
	Kanun	14	165,00
	Keman	91	230,95
	Klarnet	3	60,33
	Kontrbas	1	323,00

	Ney	11	177,18
	Piyano	25	234,52
	Ud	25	107,76
	Viyola	53	216,09
	Yan Flüt	37	233,43
	Total	411	
Soru13_Batı	Bağlama	71	129,40
	Çello	36	242,08
	Gitar	43	236,38
	Kanun	14	175,96
	Keman	91	230,79
	Klarnet	3	148,33
	Kontrbas	1	341,50
	Ney	11	137,00
	Piyano	25	237,42
	Ud	24	136,48
	Viyola	53	220,21
	Yan Flüt	37	246,95
	Total	409	
Soru14_Batı	Bağlama	71	117,08
	Çello	36	238,85
	Gitar	44	232,34
	Kanun	14	141,07
	Keman	91	238,27
	Klarnet	3	120,33
	Kontrbas	1	373,00
	Ney	11	169,18
	Piyano	25	261,50
	Ud	25	124,86
	Viyola	53	223,14
	Yan Flüt	37	264,69
	Total	411	
Soru15_Batı	Bağlama	71	131,01
	Çello	36	240,75
	Gitar	44	238,72
	Kanun	14	156,25
	Keman	91	240,33
	Klarnet	3	87,67
	Kontrbas	1	346,50
	Ney	11	183,55
	Piyano	25	232,48
	Ud	25	117,40
	Viyola	52	210,76
	Yan Flüt	37	253,78
	Total	410	
Soru16_Batı	Bağlama	71	109,82
	Çello	36	247,13
	Gitar	44	239,65
	Kanun	14	103,89
	Keman	91	237,01
	Klarnet	3	123,00
	Kontrbas	1	352,50
	Ney	11	165,55
	Piyano	25	252,50
	Ud	25	135,14

	Viyola	53	227,79
	Yan Flüt	36	269,11
	Total	410	
Soru17_Batı	Bağlama	71	129,85
	Çello	36	245,38
	Gitar	44	225,91
	Kanun	14	163,36
	Keman	91	237,10
	Klarnet	3	49,67
	Kontrbas	1	336,50
	Ney	11	198,73
	Piyano	25	232,94
	Ud	25	121,48
	Viyola	53	208,71
	Yan Flüt	37	276,12
	Total	411	
Soru18_Batı	Bağlama	71	140,46
	Çello	36	250,96
	Gitar	44	232,75
	Kanun	14	167,96
	Keman	91	223,65
	Klarnet	3	55,50
	Kontrbas	1	343,00
	Ney	11	174,55
	Piyano	25	218,76
	Ud	25	128,54
	Viyola	52	234,38
	Yan Flüt	37	243,35
	Total	410	
Soru19_Batı	Bağlama	71	121,20
	Çello	36	262,10
	Gitar	44	240,63
	Kanun	14	163,86
	Keman	91	225,59
	Klarnet	3	71,33
	Kontrbas	1	324,50
	Ney	11	189,09
	Piyano	25	224,24
	Ud	25	134,26
	Viyola	53	227,45
	Yan Flüt	37	258,88
	Total	411	
Soru20_Batı	Bağlama	71	115,42
	Çello	36	262,35
	Gitar	44	247,06
	Kanun	14	143,29
	Keman	91	238,35
	Klarnet	3	132,50
	Kontrbas	1	330,00
	Ney	11	131,45
	Piyano	25	245,08
	Ud	25	125,62
	Viyola	53	219,04
	Yan Flüt	37	254,34
	Total	411	

Ranks

	Çalgı	N	Mean Rank
Türk_Müziği_Genel_Ort	Bağlama	71	284,44
	Çello	36	190,75
	Gitar	44	158,03
	Kanun	14	259,54
	Keman	91	164,54
	Klarnet	3	309,50
	Kontrbas	1	17,50
	Ney	11	248,00
	Piyano	25	174,06
	Ud	25	314,30
	Viyola	53	202,24
	Yan Flüt	37	147,09
	Total	411	
	Batı_Müziği_Genel_Ort	Bağlama	71
Çello		36	278,17
Gitar		44	257,40
Kanun		14	131,89
Keman		91	242,32
Klarnet		3	55,83
Kontrbas		1	357,50
Ney		11	140,86
Piyano		25	265,04
Ud		25	93,84
Viyola		53	224,10
Yan Flüt		37	271,46
Total		411	

Test Statistics^{a,b}

	Türk_Müziği_Genel_Ort	Batı_Müziği_Genel_Ort
Chi-Square	90,597	152,757
df	11	11
Asymp. Sig.	,000	,000

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: Çalgı

\$Tercih_edilen_müzik_türü Frequencies

		Responses		Percent of Cases
		N	Percent	
\$Tercih_edilen_müzik_türü ^a	THM	210	16,0%	51,0%
	TSM	169	12,9%	41,0%
	Rock/Metal	80	6,1%	19,4%
	Türkçe pop	194	14,8%	47,1%
	Yabancı pop	140	10,7%	34,0%
	Arabesk/Fantezi	121	9,2%	29,4%
	Rap/Hip Hop	100	7,6%	24,3%
	Caz/Funky	78	5,9%	18,9%
	Klasik Batı	186	14,2%	45,1%
	Tasavvuf	35	2,7%	8,5%
	Total	1313	100,0%	318,7%

a. Group

Ranks

	Tercih_edilen_müzik_1	N	Mean Rank
Türk_Müziği_Genel_Ort	THM	210	261,36
	TSM	47	263,64
	Rock/Metal	49	104,20
	Türkçe pop	62	120,51
	Yabancı pop	18	143,42
	Arabesk/Fantezi	5	123,10
	Rap/Hip Hop	3	69,83
	Caz/Funky	6	137,83
	Klasik Batı	11	75,45
	Tasavvuf	1	159,50
	Total	412	
Batı_Müziği_Genel_Ort	THM	210	160,75
	TSM	47	179,57
	Rock/Metal	49	281,19
	Türkçe pop	62	253,10
	Yabancı pop	18	311,50
	Arabesk/Fantezi	5	208,50
	Rap/Hip Hop	3	346,50
	Caz/Funky	6	292,67
	Klasik Batı	11	338,36
	Tasavvuf	1	243,00
	Total	412	

Test Statistics^{a,b}

	Türk_Müziği_Genel_Ort	Batı_Müziği_Genel_Ort
Chi-Square	150,883	97,099
df	9	9
Asymp. Sig.	,000	,000

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: Tercih_edilen_müzik_1

Descriptive Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
Türk_Müziği_Genel_Ort	3,5044	1,00184	412
Batı_Müziği_Genel_Ort	3,7491	,91853	412

Correlations

		Türk_Müziği_Genel_Ort	Batı_Müziği_Genel_Ort
Türk_Müziği_Genel_Ort	Pearson Correlation	1	-,376**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	412	412
Batı_Müziği_Genel_Ort	Pearson Correlation	-,376**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	412	412

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Ranks

		N	Mean Rank	Sum of Ranks
Batı Müziği Genel Ort - Türk Müziği Genel Ort	Negative Ranks	178 ^a	189,94	33809,00
	Positive Ranks	226 ^b	212,39	48001,00
	Ties	8 ^c		
	Total	412		

a. Batı Müziği Genel Ort < Türk Müziği Genel Ort

b. Batı Müziği Genel Ort > Türk Müziği Genel Ort

c. Batı Müziği Genel Ort = Türk Müziği Genel Ort

Test Statistics^b

	Batı Müziği Genel Ort - Türk Müziği Genel Ort
Z	-3,022 ^a
Asymp. Sig. (2-tailed)	,003

a. Based on negative ranks.

b. Wilcoxon Signed Ranks Test